

PÉNZÜGYI **HÍRLEVÉL**

2024 • XVII. évfolyam • 4. szám

PÉNZÜGYI HÍRLEVÉL
2024 • XVII. évfolyam • 4. szám
2025. január 13.

Megjelenik negyedévente

Felelős szerkesztő
Lámfalusi Ibolya

Szerző
Vörös-Illés Ivett (szerk.)
voros-illes.ivett@aki.gov.hu

Péter Krisztina
peter.krisztina@aki.gov.hu

Rózsa Andrea
rozsa.andrea@aki.gov.hu

Kiadó

1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Telefon: +36 1 217 1011
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A kiadványokkal kapcsolatban részletes
felvilágosítást ad:
Publikációs Csoport – publikacio@aki.gov.hu

Tartalomjegyzék

Összefoglaló.....	4
Summary.....	5
Módszertani megjegyzések	7
Agrár- és vidékfejlesztési támogatások	8
Közvetlen termelői támogatások	11
Vidékfejlesztési és halászati programok	13
Piaci és egyéb támogatások.....	15
Nemzeti támogatások	17
Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei.....	18
Állattenyésztési támogatások	19
Szántóföldi növénytermesztők támogatása.....	20
A kertészeti ágazat támogatása	21
Kockázatkezelés a mezőgazdaságban	22
Az élelmiszeripar támogatása	23
A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hitelgazdálkodása	25
A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállománya	26
A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya.....	31
Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelállománya	38
Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya	39
Az agrártámogatásokhoz kapcsolódó hitelezés	45
Kedvezményes finanszírozási programok az agrárgazdaságban.....	47
Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban	50
Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel	50
Növekedési Hitelprogram	53
MFB-hitelprogramok	54
EXIM-konstrukciók.....	55
Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban	55
Lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései.....	57
Kedvezményes finanszírozás az élelmiszeriparban.....	59
EXIM-konstrukciók.....	59
Növekedési Hitelprogram	61
Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel	63
MFB-hitelprogramok	64
Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban.....	64
Faktoring ügyletek az agrárgazdaságban	65
Ágazati csódráták	67
Hitelportfólió minősége és kockázati megítélése	67
Hitelezési felmérés	68
Értékvesztéssel való fedezettség	68
Nemteljesítő hitelek vizsgálata	71
Fedezetek alakulása az agrárhitelezésben	74
Jegybanki kamat és a vállalati szektor kamatai	78
Mellékletek.....	82
Mellékletek jegyzéke.....	82

Összefoglaló

- A 2021–2022-es átmeneti évek után 2023. január 1-jén hatályba lépett a 2023–2027-es időszakra szóló közös agrárpolitika. Ezzel párhuzamosan tart még a 2014–2020-as ciklus lezárása.
- Agrár- és vidékfejlesztési támogatásokra 729,5 milliárd forintot fizettek ki 2024. január 1. és szeptember 30. között. A folyósított támogatási összeg 55,7 százaléka (406,2 milliárd forint) európai uniós forrásból származott, 44,3 százalékát (323,3 milliárd forint) hazai költségvetésből fizették ki.
- Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások között a vidékfejlesztési és halászati programok kifizetései domináltak (59,3 százalék), melyek meghaladták a 432 milliárd forintot. A közvetlen támogatások a kifizetések csaknem egyharmadát (32,6 százalék) képezték, 239,5 milliárd forint kifizetésére került sor 2024. szeptember 30-ig. A nemzeti támogatásokra 43,4, a piaci és egyéb támogatásokra együttesen 14,1 milliárd forintot folyósítottak.
- Az egyes ágazatok támogatottságát vizsgálva elmondható, hogy a szántóföldi növénytermesztők kapták a támogatások 29,9 százalékát, az állattenyésztők a támogatások 19,9 százalékát használhatták fel, a kertészet részesedése pedig csupán 4,8 százalék volt.
- A nemzeti agrárkárenyhítési rendszer keretében (I. pillér) a 2023. évi időjárás okozta károk kompenzálására 2,9 milliárd forintot folyósítottak 2024-ben a jogosult termelők számára.
- A **mezőgazdaság** hitelállománya 0,5 százalékkal 1060,8 milliárd forintra mérséklődött az előző év azonos időszakához képest. Ezen belül a kedvezményes hitelek aránya 65,9 százalékot, a piaci hitelek részesedése pedig 34,1 százalékot tett ki 2024. szeptember 30-án.
- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállománya 0,2 százalékkal 383,6 milliárd forintra csökkent. Az egyéni gazdaságok hitelein belül a legnagyobb hányadot kitevő (66 százalék) beruházási hitelek 1,7 százalékkal 251,3 milliárd forintra mérséklődtek. A hitelek zöme a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta. A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni vállalkozások újonnan felvett hiteleinek összege 9,8 milliárd forinttal volt kevesebb az egy évvel korábbinál.
- A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya 0,6 százalékkal 677,2 milliárd forintra csökkent, amelyben a hosszú lejáratú forgóeszközhiteltek játszották a legfőbb szerepet. A hitelállományból legnagyobb mértékben az állattenyésztési ágazat részesedett. A mezőgazdasági társas vállalkozások újonnan felvett hiteleinek összege 12,8 milliárd forinttal volt kevesebb az egy évvel korábbinál.
- A mezőgazdaság garantált hitelállománya dinamikusán nőtt. A lízingcégek szerződésszáma és a tőkekintlévőség összege is mérséklődött.
- Az **élelmiszeripar** hitelállománya 4,9 százalékkal 721,1 milliárd forintra csökkent 2024 harmadik negyedévének végére. Az ágazat hitelállományában a kedvezményes hitelek aránya 47,5 százalékot tett ki, amely jóval kisebb volt, mint a mezőgazdaságban.
- Az egyéni vállalkozások hitelállománya 6,3 százalékkal 5,3 milliárd forintra bővült, a társas vállalkozásoké 5,0 százalékkal 715,8 milliárd forintra csökkent. A csökkenés az egyéb hiteleknél jelentkezett. A rövid lejáratú hitelek aránya 2024 harmadik negyedévében a teljes egyéni hitelállományból 44,8 százalékot, a társas hitelállományból 27,6 százalékot tett ki. A társas vállalkozások hitelállományának legnagyobb részét (27,2 százalékát) az egyéb élelmiszeripar gyártása alágazatban tevékenykedő vállalkozások adták, ezt követte az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás (16,0 százalékkal).

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások újonnan felvett hiteleinek összege 16,1 milliárd forinttal volt kevesebb az egy évvel korábnál. Az ágazat garantált hitelállománya 8,7 százalékkal csökkent 2024 harmadik negyedévében.
- Az ágazati csődrátát emelkedő trend jellemezte, azonban mértéke mind a mezőgazdaságban (3,5 százalék), mind az élelmiszeriparban (5,0 százalék) alacsonyabb volt a nemzetgazdasági szintnél (6,2 százalék) a vizsgált időszak végén.
- A mezőgazdasági hitelfortfólió minősége javult 2024 harmadik negyedévében.
- Az értékvesztéssel való fedezettség mindkét szektorban mérséklődött, a mezőgazdaságban 2,7 százalék, az élelmiszeriparban 5,7 százalék volt a vizsgált időszak végén. A mezőgazdaságban szinte minden hiteltípus értékvesztéssel való fedezettsége csökkent.
- A nemteljesítő hitelek aránya (NPL-ráta) a mezőgazdaság minden alágazatában és minden hiteltípusnál javult (csökkent). Az élelmiszeripari alágazatok túlnyomó részében – a malomipar és tejipar kivételével – szintén enyhe javulás volt megfigyelhető az előző év azonos időszakához képest.
- A jegybanki alapkamat, valamint a mezőgazdasági és az élelmiszeripari hitelösszeggel súlyozott állományi kamatlábak egyaránt mérséklődtek. A piaci forinthitelek kamatai a devizahitelekétől eltérően mindkét ágazatban jellemzően ereszkedtek az egyes hiteltípusoknál. A mezőgazdasági alágazatok közül az állattenyésztés és az egyéb alágazat forinthitel kamatai jelentősen visszaestek. Az élelmiszeripari alágazatok éven túli forinthiteleinek kamatánál csökkenés és növekedés egyaránt előfordult.

Summary

- After the transition years 2021–2022, the Common Agricultural Policy for the period 2023–2027 entered into force on 1 January 2023. At the same time, the closing of the 2014–2020 period is in progress.
- A total of HUF 729.5 billion was paid for agricultural and rural development subsidies between 1 January and 30 September 2024. 55.7 per cent (HUF 406.2 billion) of the subsidies came from European Union funds and 44.3 per cent (HUF 323.3 billion) was paid from the domestic budget.
- Payments of the rural development and fisheries programs dominated in agricultural and rural development payments (59.3 per cent), which exceeded HUF 432 billion. Direct subsidies accounted almost one third (32.6 per cent) of the payments, HUF 239.5 billion was paid until 30 September 2024. HUF 43.4 billion was allocated to national subsidies and HUF 14.1 billion to market and other subsidies.
- Examining the support of each sector it can be stated that arable crop growers received 29.9 per cent of the subsidies, while livestock farmers could use 19.9 per cent of the support and the share of horticulture was only 4.8 per cent.
- Within the framework of the national agricultural compensation scheme (Pillar I), HUF 2.9 billion was paid to eligible farmers in 2024 to compensate for the damages caused by the weather in 2023.
- The amount of credit in **agriculture** decreased by 0.5 per cent to HUF 1060.8 billion compared to the same quarter of the previous year. Within this the rate of subsidised loans was 65.9 per cent while the share of market loans was 34.1 per cent on September 30, 2024.

- The credit amount of the individual farms decreased moderately, by 0.2 per cent to HUF 383.6 billion. Among the loans to individual farms, investment loans continued to predominate, with their stock moderating by 1.7 per cent to HUF 251.3 billion, accounting for nearly 66 per cent of total loans. Most of the credits were used to support arable crop growers. The value of new loans of individual farms in agriculture was HUF 9.8 billion lower than in the previous year.
- The credit amount of the agricultural enterprises moderated by 0.6 per cent to HUF 677.2 billion. The decrease was caused mainly by the long-term working capital loans. The livestock sector accounted for the largest share of the credit. The amount of new loans taken out by agricultural enterprises was HUF 12.8 billion lower than in the previous year.
- The guaranteed loans of agriculture have grown dynamically. At the same time the contract number of leasing companies and their capital adequacy also decreased in the sector.
- In the **food industry** the amount of loans decreased by 4.9 per cent to HUF 721.1 billion by the end of the third quarter of 2024. The share of subsidised loans (47.5 per cent) in the sector's loan portfolio was much lower than in the agriculture.
- The credit amount of the individual food companies increased by 6.3 per cent to HUF 5.3 billion, while that of the corporate enterprises declined by 5.0 per cent to HUF 715.8 billion. The decline occurred in case of other loans. The share of short-term loans of total 'individual' loans was 44.8 per cent, while in case of 'corporate' loans it was 27.6 per cent in the third quarter of 2024. The biggest part (27.2 per cent) of the loans in the food industry was granted for food corporations operating in the so-called other food industry sector. This was followed by the other fruit and vegetable processing and preserving subsector with a share of 16.0 per cent.
- The amount of new loans of corporate enterprises in the food industry was HUF 16.1 billion lower than in the previous year. Guaranteed loans of the sector decreased by 8.7 per cent in the third quarter of 2024.
- The sectoral rate of the risk of bankruptcy showed an upward trend in agriculture and in the food industry as well. The values of the agricultural sector (3.5 per cent) and that of the food industry (5.0 per cent) were both lower than the national economy-wide level (6.2 per cent) at the end of the examined period.
- The quality of the agricultural loan portfolio improved in the third quarter of 2024.
- Coverage of credit impairment charges fell in both sectors, to 2.7 per cent in the agriculture and 5.7 per cent in the food industry by the end of the period. Impairment coverage decreased in case of almost all loan types in agriculture.
- The non-performing loan ratio (NPL ratio) improved (decreased) in all sub-sectors and regarding all (short- and long-term) loan types in agriculture. Most food sub-sectors – except for the manufacturing of grain mill products and manufacturing of dairy products sub-industries – also showed a slight improvement compared to the same period of the last year.
- The base rate of the central bank and the interest rates weighted by the amount of loans of the agricultural and of the food sectors have both decreased. Interest rates on market HUF loans – contrary to foreign currency loans – declined in both sectors in case of the loan type categories. Among the agricultural sub-sectors, interest rates on HUF loans for livestock production and for so-called 'other' sub-sector decreased significantly. In the food sub-sectors, both decreases and increases in interest rates on long-term HUF loans were observed.

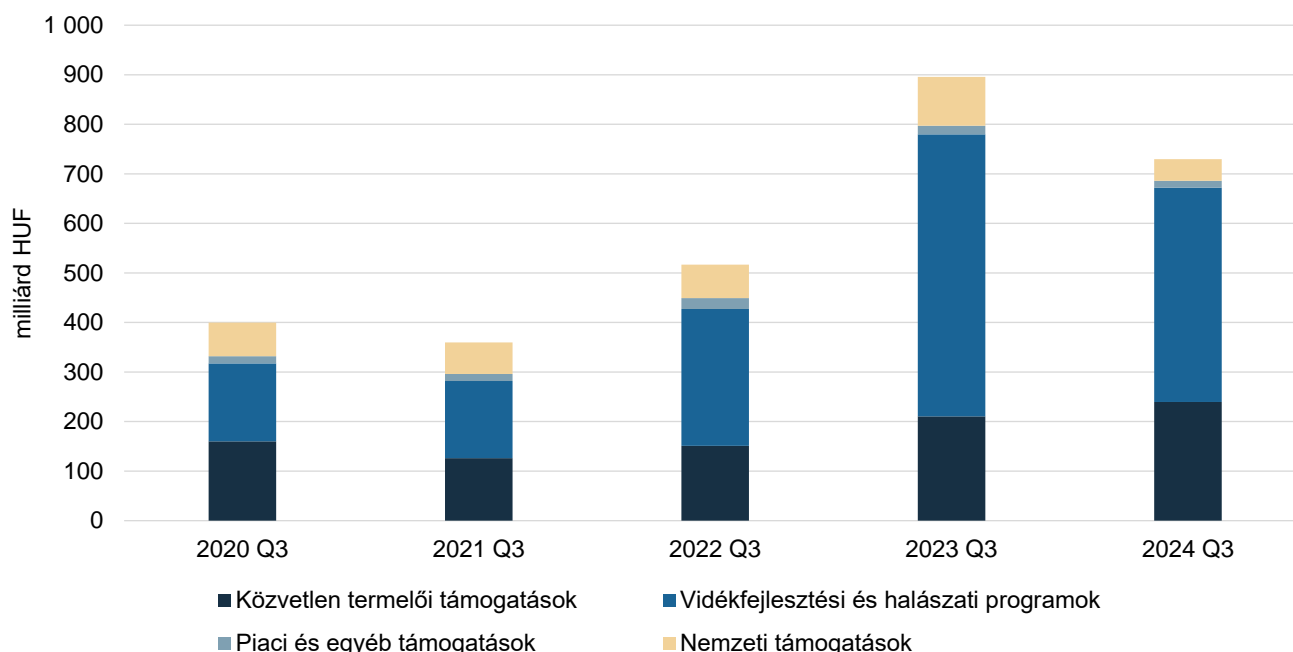
Módszertani megjegyzések

- A Pénzügyi Hírlevél támogatásokat bemutató fejezete pénzforgalmi szemléletben készül, a 2024. január 1. és szeptember 30. között teljesült kifizetéseket tartalmazza.
- Az agrárium és a vidék fejlesztésére irányuló támogatások ágazatonkénti, illetve alágazatonkénti felosztását ismertető fejezetnél az intézkedések e kategóriákba való besorolása nem minden esetben lehetséges, hiszen vannak olyan támogatások, amelyek több ágazat számára biztosítanak forrást, illetve egyes intézkedések több alágazatot is érintenek.
- A bankok adminisztratív terheinek csökkentése érdekében az Agrárminisztérium (továbbiakban AM) adatgyűjtését 2024 I. negyedévtől kezdődően a Magyar Nemzeti Bank (továbbiakban MNB) Hitelregiszter (továbbiakban MNB HITREG) keretében végzett adatgyűjtése váltotta fel. Az áttérést többéves adategyeztetési és -tisztítási folyamat előzte meg, aminek köszönhetően a Hitelregiszterből lekérdezett adattartalom a korábbi adatgyűjtéseknek leginkább megfelel. Az elemzés során felhasznált tárgynegyedévi (2024 Q3) és az azt megelőző év azonos időszaki értékek (2023 Q3) MNB HITREG-adatok, a hosszú idősorok esetén a korábbi évek adatai az AM OSAP-adatgyűjtéséből származnak. A tárgynegyedévi adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik. A korábbi adatgyűjtés Hitelregiszterrel való kiváltásának további előnye, hogy lényegesen több információ elérését teszi lehetővé az adatfelhasználók számára.
- Az agrárgazdaság hitelállományának és az új hitelek értékének területi megoszlását szemléltető térképeknél az érték kategóriákat kvintilisek alapján határoztuk meg.
- A méretkategóriák szerinti bontásnál a vállalkozások besorolása megfelel a kis- és középvállalkozásokról (kkv), fejlesztésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvényben foglaltaknak. Az egyéb vállalkozások méretkategória a nagyvállalatokat és a kkv-nak nem minősülő egyéb vállalkozásokat tartalmazza.
- A kamatlábak esetében a hitelösszeggel súlyozott állományi piaci kamatlábat szerepeltetjük. Ennek oka, hogy a kedvezményes hiteleknél a nettó kamat és a kamatkedvezmény elkülönítése nem lehetséges, így a kedvezményes hitelprogramokhoz kapcsolódóan a gazdálkodó, illetve a gazdasági szervezet által fizetendő kamatlábakra vonatkozóan nincs információnk.

Agrár- és vidékfejlesztési támogatások

- Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások 2024. évi keretösszege mintegy 1381 milliárd forint, amelyből 729,5 milliárd forintot használtak fel hazai és uniós forrásokból az év első kilenc hónapjában (1. ábra).

1. ábra: Az agrár- és vidékfejlesztési kifizetések meghaladták a 700 milliárd forintot 2024 első három negyedében

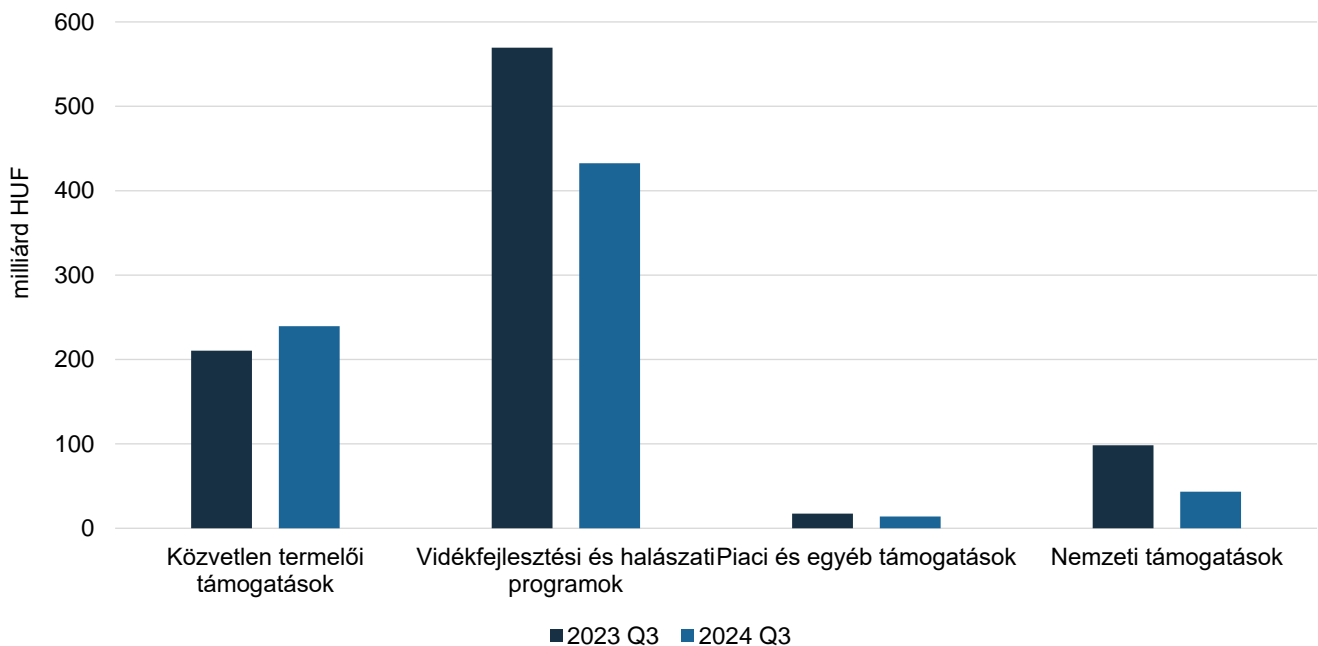

Forrás: PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A korábbi években vállalt és a 2024. évet terhelő, áthúzódó fizetési kötelezettségek teljesítése mellett 2024-ben folytatódott a részben már 2023-ban megkezdődött KAP Stratégiai terv I. pilléres (BISS: fenntarthatóságot elősegítő alaptámogatás, CRISS: kiegészítő újraelosztó támogatás a fenntarthatóság elősegítésére, CIS: termeléshez kötött támogatás, AÖP: Agroökológiai Program, a méhészeti ágazat támogatása, átmeneti nemzeti támogatások) és II. pilléres (agrár-környezetgazdálkodási, röviden AKG és az ökológiai gazdálkodásra történő átállás, vagyis ÖKO) támogatások folyósítása.
- A termelői támogatások 59,3 százalékát, 432,5 milliárd forintot vidékfejlesztési és halászati intézkedésekre folyósították a gazdálkodóknak az év első kilenc hónapjában. Ezen belül a Vidékfejlesztési Program 2014–2020 keretében 314,1 milliárd forint kifizetés teljesült a tárgyévben, a KAP Stratégiai terv forrásaiból pedig agrár-környezetgazdálkodási intézkedésekre 91,7 milliárd forintot, ökológiai gazdálkodás támogatására 25,4 milliárd forintot folyósítottak a termelőknek. A Magyar Halgazdálkodási Operatív Programból 1,3 milliárd forinthez jutottak a gazdálkodók.

- A termelőknek nyújtott közvetlen támogatások a kifizetések 32,8 százalékát képezték, amelyhez kapcsolódóan 239,5 milliárd forintot vettek igénybe a gazdálkodók tárgyév január 1. és szeptember 30. között.
- A hazai költségvetésből finanszírozott nemzeti támogatások keretében 43,4 milliárd forintot használhattak fel a kedvezményezettek, ami az összes agrártámogatás 6,0 százaléka.
- A piac szabályozását célzó intézkedésekre 14,1 milliárd forintot fordítottak, amelynek zöme a kiegészítő nemzeti támogatással működő programokat fedezte.
- Az előző év azonos időszakához képest 13,8 százalékkal több közvetlen termelői támogatás érkezett a gazdálkodókhoz, míg a többi intézkedéscsoport első három negyedéves kifizetése elmaradt az egy évvel korábbi összegtől. Ugyanakkor figyelembe kell venni, hogy a kifizetési rendből – például a közvetlen termelői támogatások előleg- és részfizetéseinek eltérő mértékéből – adódhatnak eltérések az egyes évek között (2. ábra).

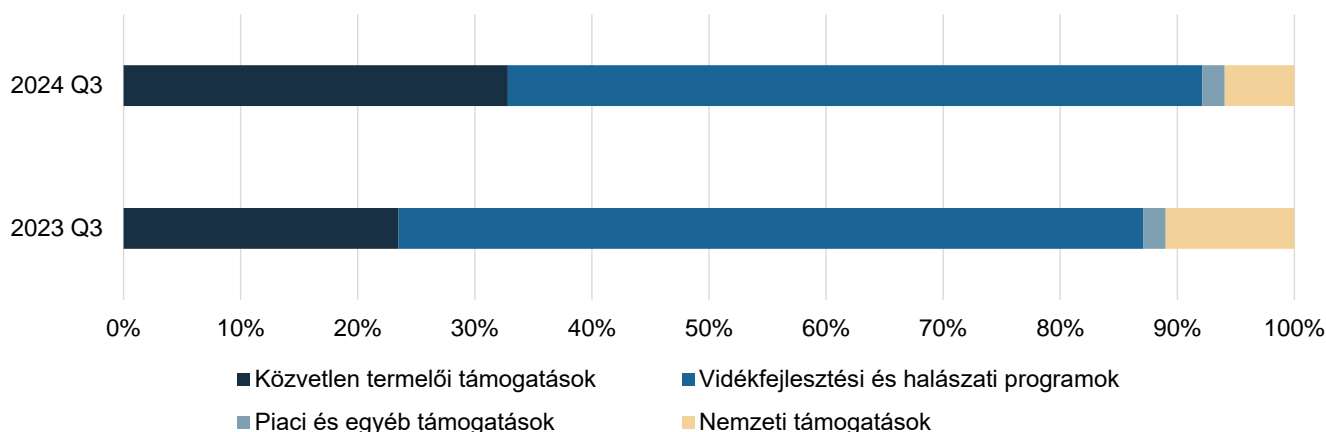
2. ábra: **A termelői támogatások több mint felét a vidékfejlesztési és halászati intézkedések keretében folyósították a gazdálkodóknak 2024 első három negyedévében**

Forrás: PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az összes agrártámogatáson belül a közvetlen termelői támogatások részaránya 9,3 százalékponttal emelkedett, míg a nemzeti támogatásoké 5,0 százalékponttal, a vidékfejlesztési és halászati programoké 4,3 százalékponttal csökkent 2024 első három negyedévében az előző év azonos időszakához képest, a piaci és egyéb támogatásoké pedig nem változott (3. ábra).

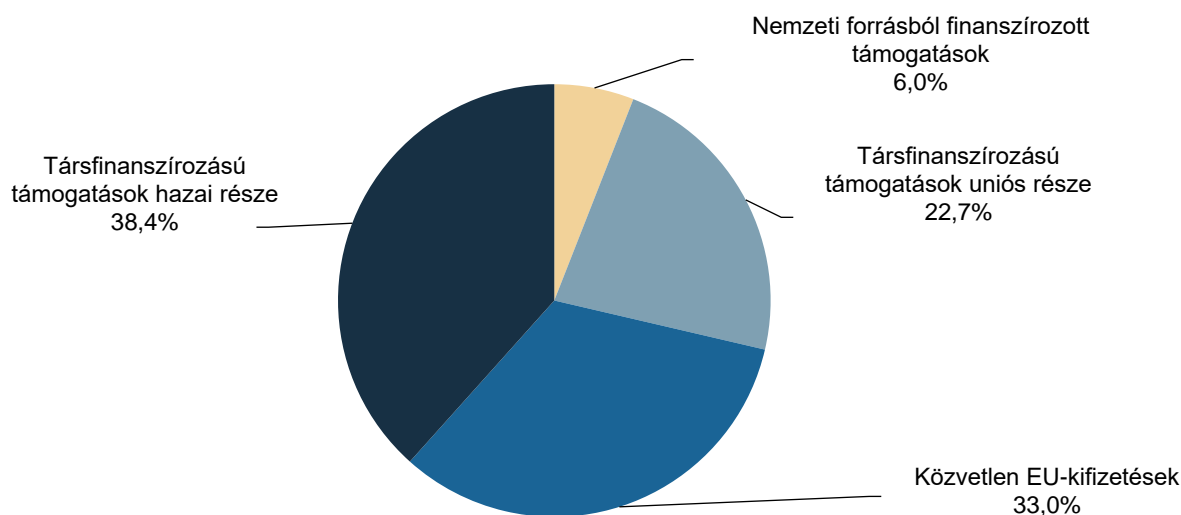
3. ábra: **A közvetlen termelői támogatások részaránya növekedett 2024 első három negyedében**

Forrás: PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások keretében az első három negyedévben folyósított 729,5 milliárd forint támogatási összeg 55,7 százaléka európai uniós forrásból származott, 44,3 százalékát pedig hazai költségvetésből fizették ki (4. ábra). Európai uniós forrásból 406,2 milliárd, hazai forrásból további 323,3 milliárd forint kifizetése valósult meg (5. ábra).
- Az uniós társfinanszírozással megvalósult támogatások (445,4 milliárd forint) esetében az uniós kifizetések aránya 37,2 százalékot tett ki (165,5 milliárd forint), míg a támogatások további 62,8 százalékát (279,9 milliárd forintot) nemzeti költségvetésből folyósították.

4. ábra: **Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások több mint fele európai uniós forrásból származott 2024 első három negyedében**

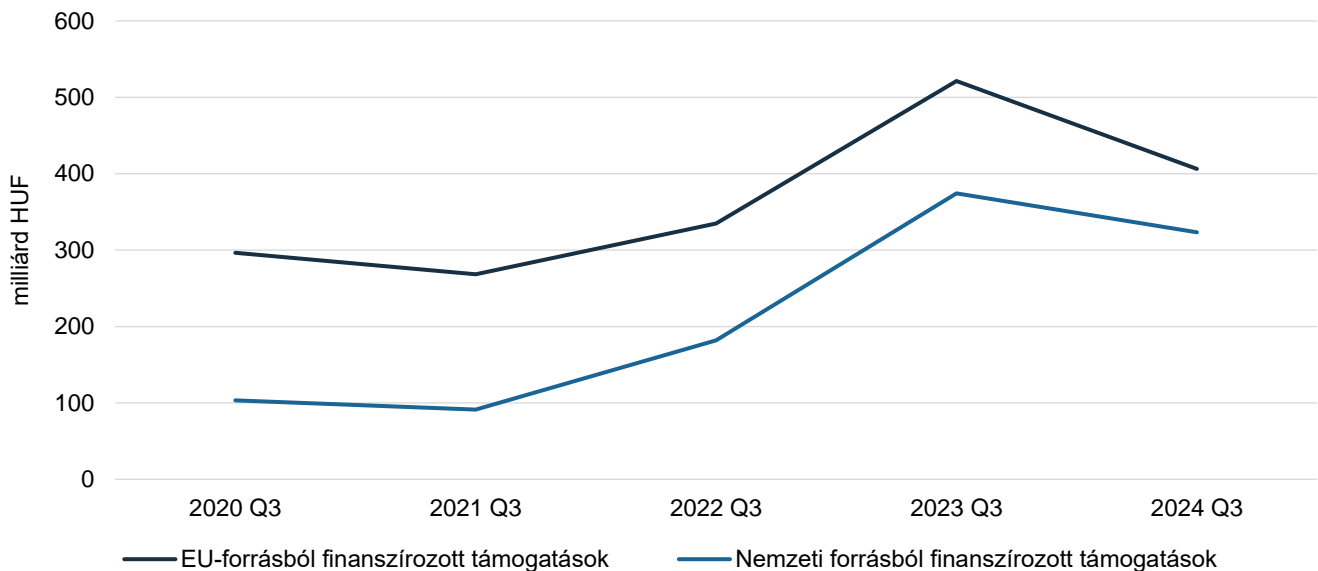

Forrás: PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az elmúlt 5 év azonos időszakát tekintve az uniós és hazai forrás aránya fokozatosan közelített egymáshoz, ami elsősorban a vidékfejlesztési támogatások 2021-től jelentősen megemelt nemzeti társfinanszírozásával magyarázható (5. ábra). Továbbá fontos

megjegyezni, hogy az uniós finanszírozású kifizetések évenkénti ingadozása főként a területalapú támogatások és egyéb közvetlen támogatások kifizetési rendjének sajátosságából adódik, mivel az egyes években eltérő mértékű előlegfizetés, részfizetés és a következő évre áthúzódó végkifizetés valósul meg, a Pénzügyi Hírlevél viszont pénzforgalmi szemléletben készül, és a naptári év kifizetéseit tükrözi.

5. ábra: **Az agrár- és vidékfejlesztési kifizetések nagyobb része továbbra is uniós forrásból valósult meg**

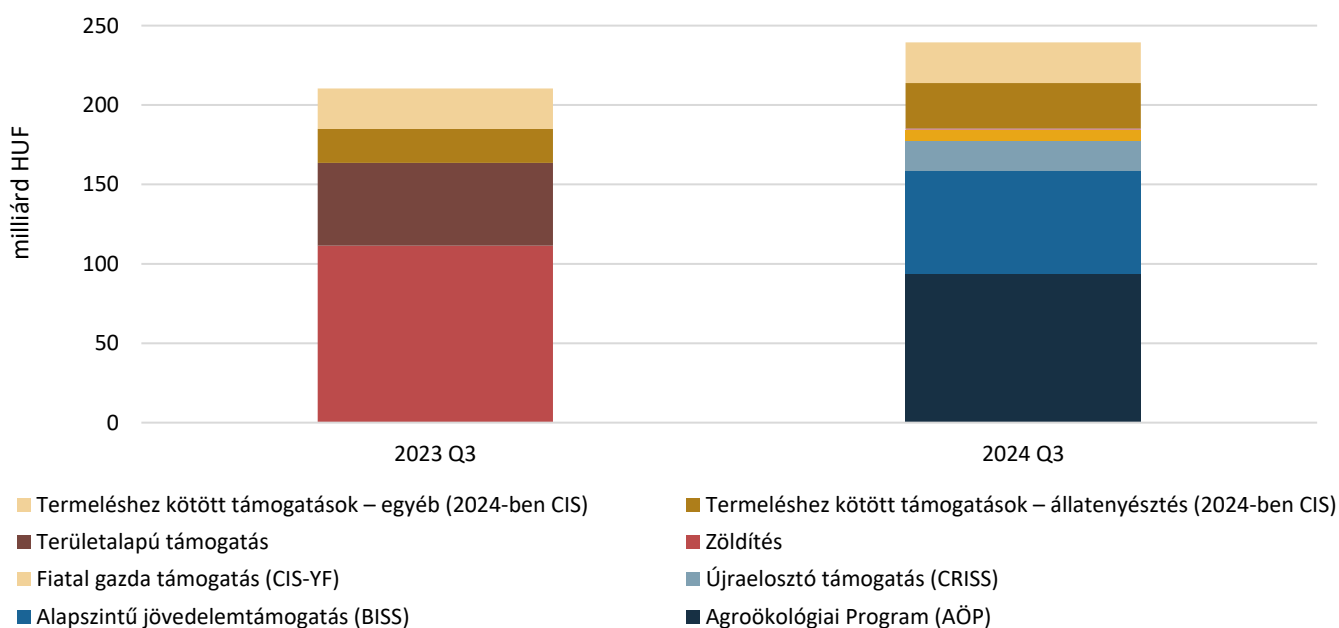

Forrás: PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Közvetlen termelői támogatások

- A KAP Stratégiai terv keretében 2023-tól változások léptek életbe a közvetlen támogatások terén. A jogosultság feltétele az aktív mezőgazdasági termelői státusz. Az egységes területalapú támogatási rendszer (SAPS) és a zöldítés jogcímeit 2023-tól felváltó alaptámogatás lett a közvetlen támogatási rendszer alapja és kiindulópontja, amelyből a termelésre nem használt agroökológiai jelentőségű területek is részesülnek. Az új, kiegészítő jövedelemtámogatásként működő redisztributív kifizetés célja a kis- és közepes méretű gazdaságok irányába történő forrásátcsoportosítás elősegítése az üzemek első hektárjainak emelt szintű támogatása révén – az első 10 hektár esetében, illetve 10–150 hektár között. Az Agroökológiai Program (AÖP) egy zöldítésszerűen működő, önkéntes vállalatok alapuló, egyéves támogatás, amely az agrár-környezetgazdálkodási támogatási formához (AKG) hasonlít. A generációváltás előmozdítása kiemelt szerepet kap, kedvezőbb feltételek mellett megemelt összegű forrás áll rendelkezésre aktív gazda státusz, illetve minimális képzettség megléte esetén. A termeléshez kötött támogatásokra a jelenlegivel nagyságrendileg megegyező forrás áll rendelkezésre 2027-ig.
- A közvetlen támogatások jogcímein 2024 első három negyedévében 239,5 milliárd forint jutott el a termelőkhez. A korábbi évek jogorvoslati ügyeinek rendezése még tartott 2024-ben is, ami 1,5 milliárd forint kifizetéssel járt, a tárgyévi kifizetések túlnyomó része azonban már a KAP Stratégiai tervhez (KAP ST) kapcsolódott, a 2023. évi jogosultságok rész- és végfizetését foglalta magában (6. ábra).

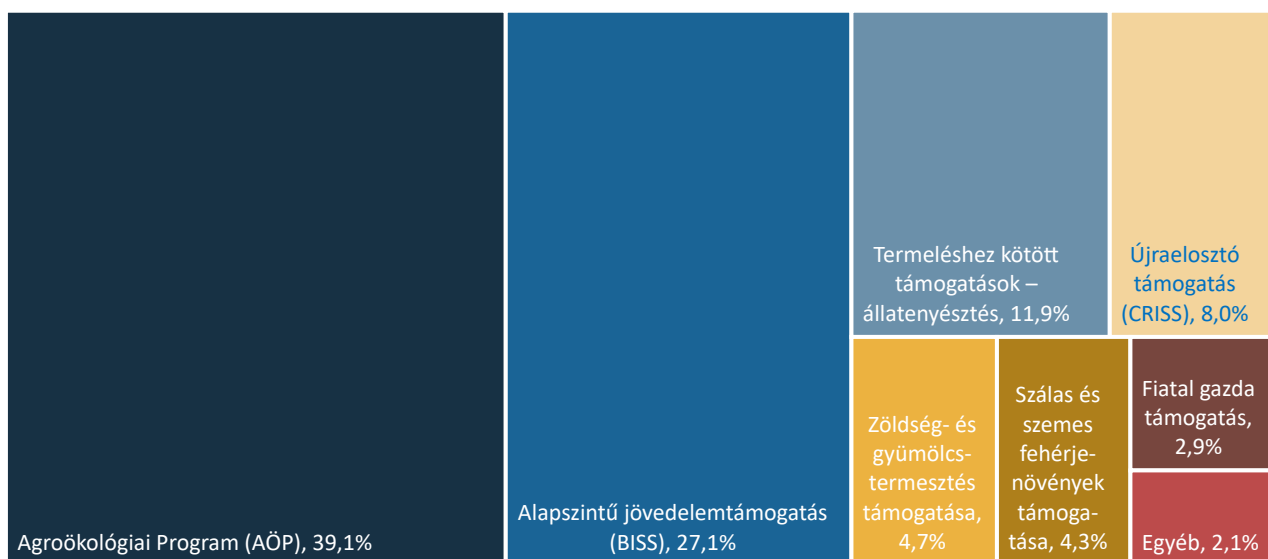
6. ábra: **A kifizetéseket 2024 első három negyedévében már a KAP ST forrásaiból folyósították a gazdálkodóknak a 2023. évi jogosultságok rész- és végfizetéseire**

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A teljes összeg 39,1 százalékát, 93,7 milliárd forintot az Agroökológiai Program (AÖP) keretében folyósították a gazdálkodóknak. Az alapszintű jövedelemtámogatás (BISS) tette ki a közvetlen támogatások több mint negyedét, megközelítve a 65 milliárd forintot. Az átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatásra (CRISS) 19,1 milliárd forintot kaptak a gazdálkodók, ami a közvetlen támogatások 8,0 százalékának felelt meg (7. ábra).

7. ábra: **A közvetlen támogatások csaknem 40 százalékát az AÖP-kifizetés adta 2024 első három negyedévében**

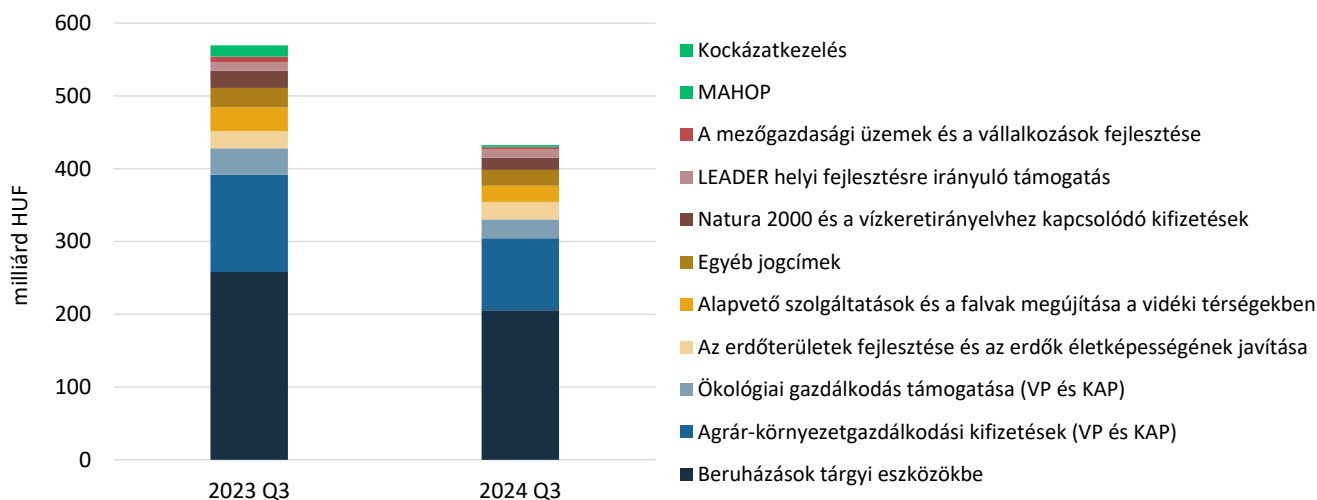
Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A termeléshez kötött állattenyésztési támogatásokra további 28,5 milliárd forintot kaptak a gazdák, ezen belül 27,9 milliárd forintot a CIS forrásaiból. Összesen 11,2 milliárd forint jutott a tejhasznú tehéntartásra és ugyanekkora összeg az anyatehéntartásra. Anyajuh-tartásra 4,8 milliárd forintot, hízottbika-tartásra 1,3 milliárd forintot fizettek ki az állattartóknak 2024 első kilenc hónapjában.
- További számottevő összeget, 10,3 milliárd forintot folyósítottak szálas és szemes fehérjetakarmány-növények termesztésének támogatására 40,5–59,5 százalékos arányban.
- A gyümölcsstermesztők (extenzív és intenzív termesztés) 2,8 milliárd forint támogatást kaptak. Az ipari zöldségnövények termesztői 6,0 milliárd forint, a cukorrépa-termesztők 3,1 milliárd forint, a zöldségnövények termesztői 2,5 milliárd forint támogatásban részesültek.
- A fiatal mezőgazdasági termelőknek folyósított támogatás összege 6,9 milliárd forint volt.
- A rizstermesztők 773,0 millió forint, az ipari olajnövények termesztői 226,6 millió forint támogatásban részesültek.

Vidékfejlesztési és halászati programok

- A vidékfejlesztési és halászati intézkedésekre összesen 432,5 milliárd forintot folyósítottak 2024 első három negyedévében. Ebből a Vidékfejlesztési Program (VP) 2014–2020 intézkedéseire 314,1 milliárd forintot, a Magyar Halgazdálkodási Operatív Programból 1,3 milliárd forintot, a KAP Stratégiai terv intézkedéseire pedig 117,1 milliárd forintot fordítottak 2024 szeptember 30-ig (8. és 9. ábra). Ez utóbbi agrár-környezetgazdálkodási célokra és ökológiai gazdálkodás támogatására irányult.
- A VP intézkedései közül tárgyi eszközök beszerzésére 205,5 milliárd forintot fordítottak, ezen belül az élelmiszeripar több intézkedés keretében 52,1 milliárd forint támogatásban részesült. Állattartó telepek fejlesztésére és megújítására 64,2 milliárd forintot vettek igénybe, további 29,9 milliárd forint a mezőgazdaság digitális átállásához kapcsolódó precíziós fejlesztésekhez járult hozzá. A terménytároló, -szárító és -tisztító üzemek 22,2 milliárd forint kifizetésben részesültek, a vízgazdálkodás fejlesztésére 21,6 milliárd forintot folyósítottak.
- Agrár-környezetgazdálkodási célokra 99,0 milliárd forint, ökológiai gazdálkodás támogatására 25,9 milliárd forint kifizetés valósult meg, túlnyomó részben a KAP ST forrásaiból.
- Erdőterületek fejlesztésére és erdők életképességének javítására 24,0 milliárd forintot, a Natura 2000-hez és a vízkeretirányelvhez kapcsolódóan 16,7 milliárd forintot, az alapvető szolgáltatásokra és a falvak megújítására a vidéki térségekben 22,2 milliárd forintot fizettek ki a gazdálkodóknak.
- További 11,8 milliárd forint jutott a LEADER helyi fejlesztésekre, 2,6 milliárd forint pedig mezőgazdasági üzemek és vállalkozások fejlesztésére.

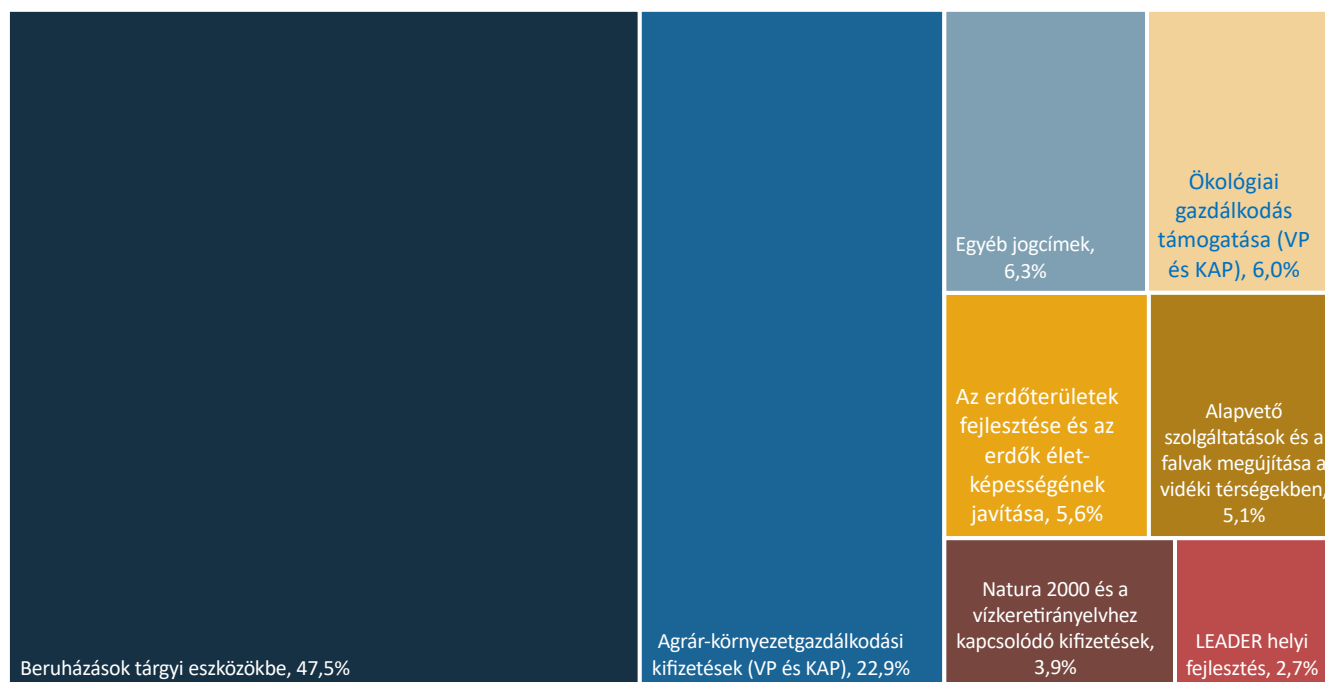
8. ábra: **A vidékfejlesztési és halászati intézkedésekre összesen 432,5 milliárd forintot folyósítottak 2024 első három negyedévében**

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A tárgyévi kifizetéseket összevetve a 2023. év azonos időszakával elmondható, hogy a LEADER helyi fejlesztések és az erdőterületek fejlesztése, erdők életképességének javítása intézkedések kivételével – melyekre minimálisan több forrás jutott – kisebb összegű folyósítás történt, így összességében a vidékfejlesztési és halászati programok tárgyévi teljesítése 136,9 milliárd forinttal elmaradt a 2023. év azonos időszakában kifizetett összegtől. A 2014–2020-as ciklus lezárása még tart, emellett az új agrár- és vidékfejlesztési pályázati felhívásokat és támogatási jogcímeket a KAP Stratégiai terv pályázati menetrendje alapján 2024 tavasztól folyamatosan hirdetik meg, így a jövőben a kifizetések felfutása várható.

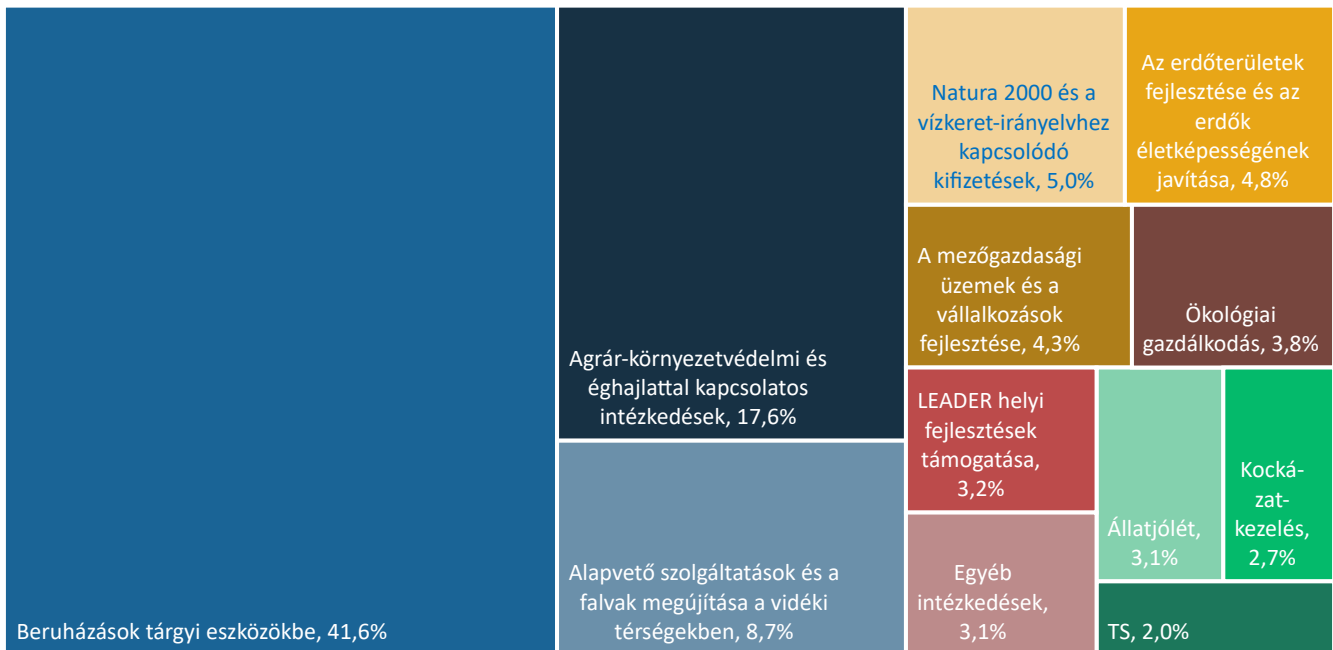
9. ábra: **A vidékfejlesztési és halászati programok kifizetéseinek csaknem felét tárgyi eszközök beszerzésére fordították 2024 első három negyedévében**

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A Vidékfejlesztési Program (2014–2020) indulása óta 2024. szeptember 30-ig 2499,8 milliárd forintot fizettek ki a pályázóknak.
- A kumulált adatokat vizsgálva elmondható, hogy a tárgyi eszközökbe történő beruházások tették ki a kifizetések 41,6 százalékát, összegük megközelítette az 1040 milliárd forintot. A támogatások 17,6 százalékát, 438,9 milliárd forintot az agrár-környezetvédelmi intézkedésekre fordítottak (10. ábra).

10. ábra: **A Vidékfejlesztési Program több mint felét a tárgyi eszközökbe történő beruházások és az agrár-környezetvédelmi intézkedések kifizetései tették ki 2016 és 2024 között**

Forrás: PM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

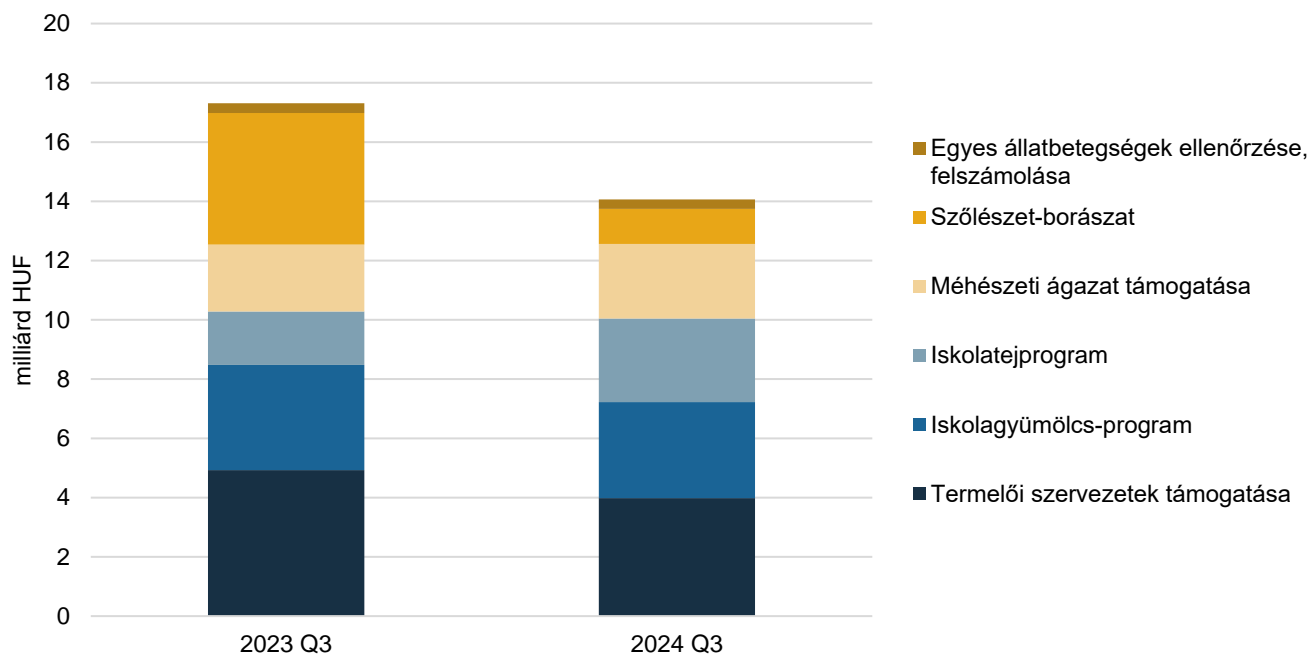
- A kifizetések 8,7 százalékát, 216,6 milliárd forintot alapvető szolgáltatásokra és a falvak megújítására folyósították a kedvezményezetteknek, a Natura 2000-hez és a vízkeret-irányelvhez kapcsolódott 126,1 milliárd forint, az erdőterületek fejlesztéséhez 120,4 milliárd forint, a mezőgazdasági üzemek és a vállalkozások fejlesztéséhez 106,5 milliárd forint teljesítés.

Piaci és egyéb támogatások

- A piacsabályozó intézkedésekre uniós és nemzeti forrásból együttesen 14,1 milliárd forintot, az előző évi összegnél 3,2 milliárd forinttal kevesebbet folyósítottak 2024-ben (11. és 12. ábra).
- A piaci és egyéb támogatásokon belül a kiegészítő nemzeti támogatással működő programokra uniós forrásból 3,8 milliárd forintot fordítottak, amit nemzeti költségvetésből 9,1 milliárd forinttal egészítettek ki.
- A programok közül az iskolagyümölcs-program támogatására összesen 3,2 milliárd forintot, az iskolatejprogram támogatására 2,8 milliárd forintot költöttek. Az egyes állatbetegségek ellenőrzésére és felszámolására 321,1 millió forint jutott.
- A KAP ST forrásaiból 4,0 milliárd forint támogatást folyósítottak a zöldség-gyümölcs ágazat termelői szervezetei számára, a méhészeti ágazat pedig 2,5 milliárd forint támogatásban részesült 2024 első három negyedében.

- A borászati ágazat 1,2 milliárd forint uniós támogatásban részesült a belpiaci intézkedések keretében.

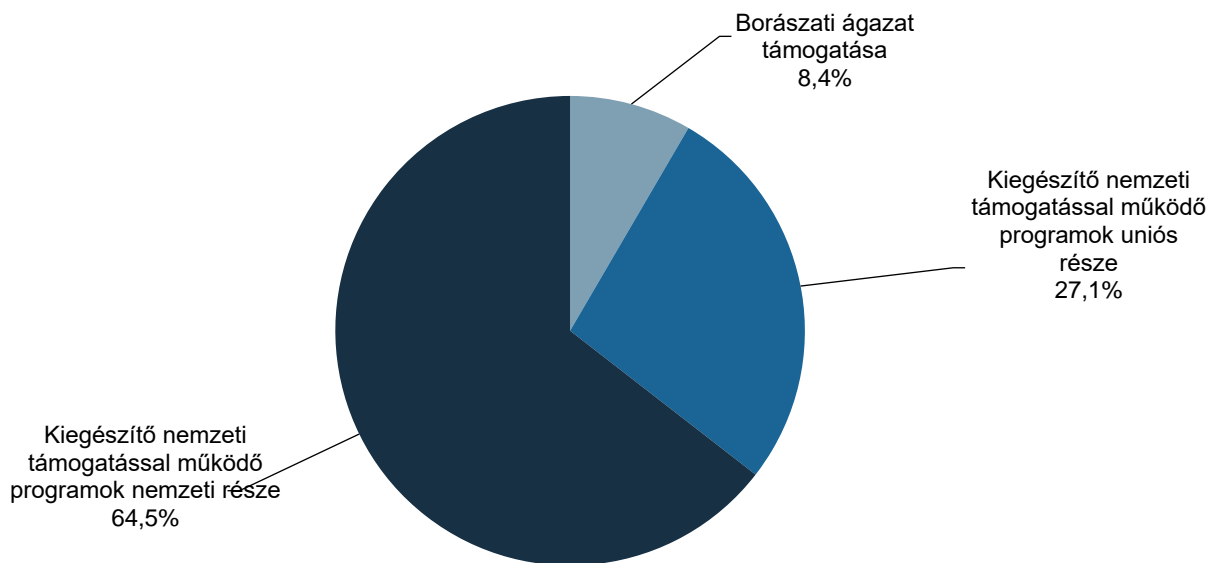
11. ábra: **Piacszabályozó intézkedések keretében 14,1 milliárd forint támogatást folyósítottak 2024 első három negyedévében**

Megjegyzés: A piacszabályozó intézkedésekre kifizetett támogatások összegét ezen felül 2024 első fél évében 448,4 millió forint visszaszedett összeg csökkentette, melyet nem tudunk konkrét intézkedésekhez kapcsolni.

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

12. ábra: **A kiegészítő nemzeti támogatással működő programok meghatározóak voltak a piaci támogatásokon belül 2024 első három negyedévében**

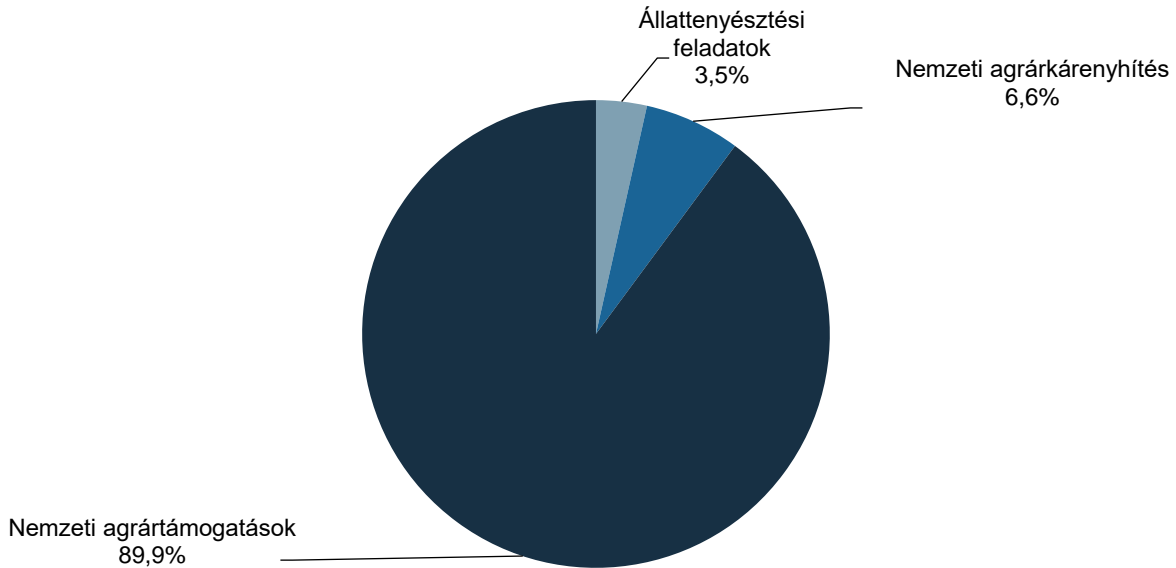

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Nemzeti támogatások

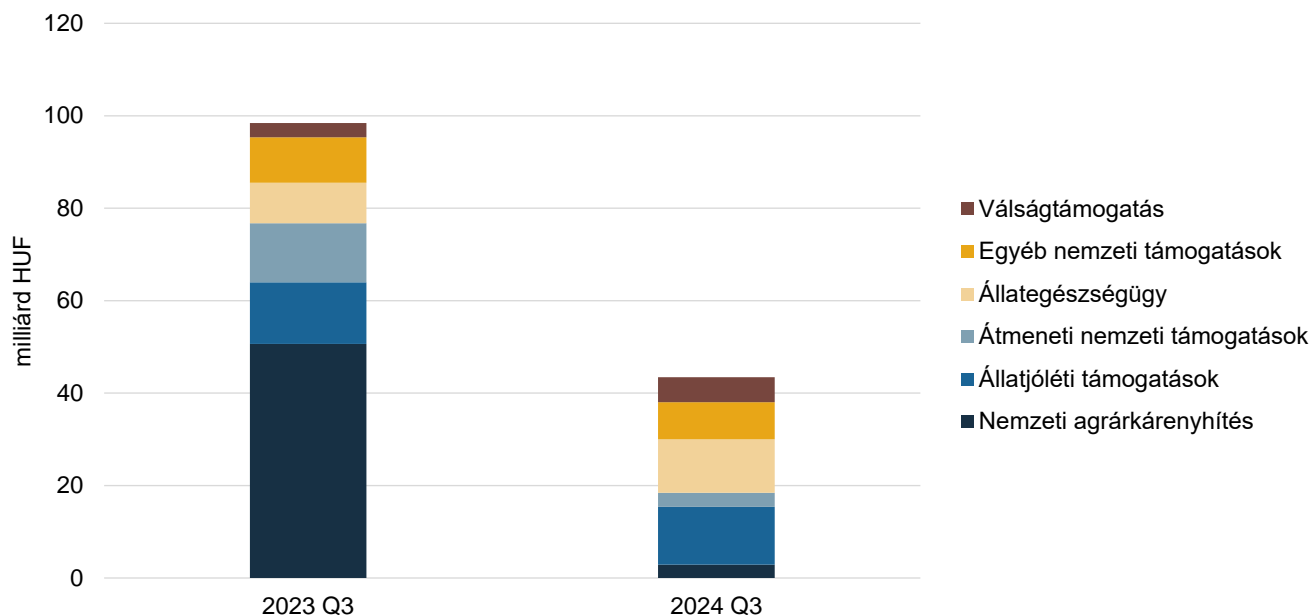
- A nemzeti támogatások jogcímeire az előző évi kifizetés kevesebb mint felét, 43,4 milliárd forint támogatási összeget folyósítottak 2024. szeptember 30-ig. A csökkenés leginkább a 2022. évi súlyos aszályhelyzet enyhítésére 2023-ban folyósított rendkívüli mértékű agrárkárenyhítésből adódik. A nemzeti támogatások 89,9 százaléka (39,0 milliárd forint) a nemzeti agrártámogatások előirányzat jogcímein jutott el a gazdákhöz (13. és 14. ábra).

13. ábra: **A nemzeti támogatások csaknem 90 százalékát a nemzeti agrártámogatások jogcímein folyósították 2024 első három negyedévében**

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A nemzeti agrártámogatások között kiemelt szerepe van az állatjóléti támogatásoknak, melynek keretében 14,1 milliárd forintot (ebből 1,6 milliárd forint válságtámogatást) vettek igénybe a sertés- és baromfiágazat vállalkozásai.
- Állategészségügyi intézkedésekre összességében 11,6 milliárd forintot folyósítottak az állattartóknak, melyből az egyes állatbetegségek megelőzésére, leküzdésére 8,6 milliárd forintot, az állati hulla ártalmatlanítására 3,0 milliárd forintot fordítottak.
- A 2023-tól indult új támogatási ciklusban az átmeneti nemzeti támogatások megmaradtak, 2024-től fokozatosan csökkentve, de egészen 2027-ig nyújthatók a tej-, a hús-, a marha-, a juh- és a dohányágazatnak. A KAP Stratégiai terv intézkedéseinek keretében anyatehéntartás támogatására 1,8 milliárd forint, hízottbikartartás jogcímen 1,1 milliárd forint jutott el a gazdálkodókhöz, emellett 110,9 millió forint nemzeti tejtámogatást folyósítottak 2024 első kilenc hónapjában.
- A termelőket ért agrárkárok enyhítése a gazdálkodók befizetéseiből és az azt kiegészítő nemzeti költségvetésből valósul meg. Miközben a 2022. évi aszálykárok után több mint 50 milliárd forint kárenyhítő juttatásban részesültek a termelők, a 2023-as, káresemények tekintetében kedvezőnek mondható év után 2024-ben 2,9 milliárd forintnyi kifizetés valósult meg a károk mérséklésére.

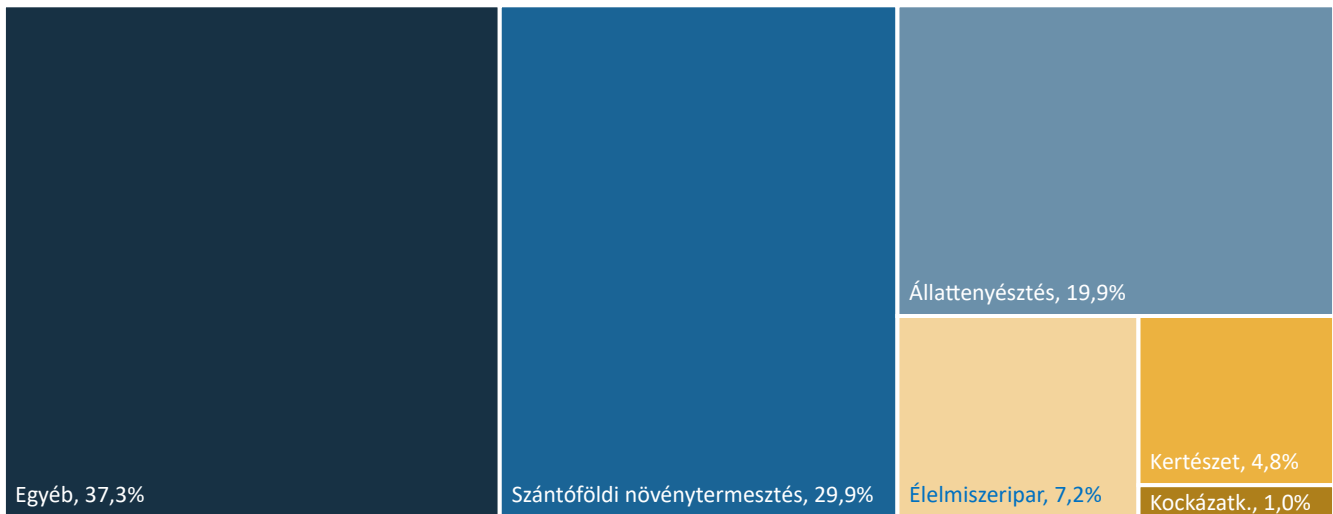
14. ábra: **Nemzeti támogatások jogcímein 43,4 milliárd forintot folyósítottak a termelőknek 2024 első három negyedévében**

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei

- A fejezet célja az agrárium és a vidék fejlesztésére irányuló támogatások ágazonkénti, illetve alágazonkénti felosztása. A kifizetések besorolása a fent említett kategóriákba azonban nem minden esetben lehetséges, hiszen vannak olyan támogatások, amelyek több ágazat számára biztosítanak forrást (például fiatal gazda támogatás, vízgazdálkodás, energiahatékonysági beruházás támogatása), illetve egyes intézkedések több alágazatot is érintenek (például egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése, állatihulla-elszállítási és -ártalmatlanítási támogatás).
- Az Agrár Széchenyi Kártya (ASZK), Agrár Forgóeszköz Hitelprogram keretében nyújtott kamattámogatás, beruházási hitelek, folyószámlahitelek kamattámogatása, kapcsolódó költségtámogatás szintén több ágazat számára biztosít támogatási összeget, ezáltal az ágazonkénti felosztásnál ezen támogatásokat nem állt módunkban szerepeltetni.
- Az agrártámogatások közel egyharmadát a szántóföldi növénytermesztők kapták (15. ábra). Az állattenyésztők a támogatások 19,9 százalékát használhatták fel. A kertészet részesedése mindössze 4,8 százalék volt. Az élelmiszeripar a Vidékfejlesztési Program keretében a támogatások 7,2 százalékában részesült. Az éghajlati, időjárás kockázatok kezelésére a kifizetések 1,0 százalékát fordították.

15. ábra: **A szántóföldi növénytermesztők kapták a támogatások közel egyharmadát 2024 első három negyedévében**

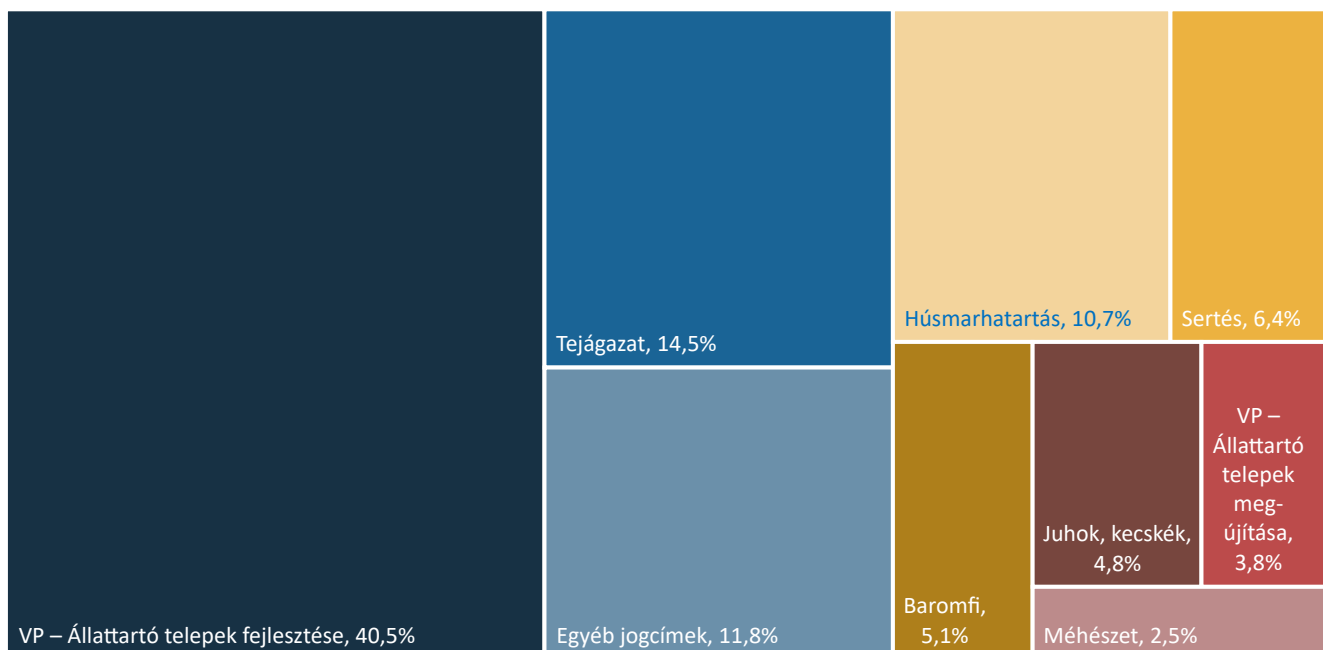
Megjegyzés: Az élelmiszeripari támogatások között csak a Vidékfejlesztési Program keretében folyósított támogatások szerepelnek. A területalapú támogatásból és a hozzá kapcsolódó zöldítésből, a BISS-ből, a CRISS-ből és az AÖP-ből (Szántóföldi növénytermesztésnél szerepeltetve) a szántóföldi növénytermesztők mellett a legeltető állattartók és a kertészeti ágazat is részesült, az alágazatok közötti megosztás nem volt lehetséges.

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Állattenyésztési támogatások

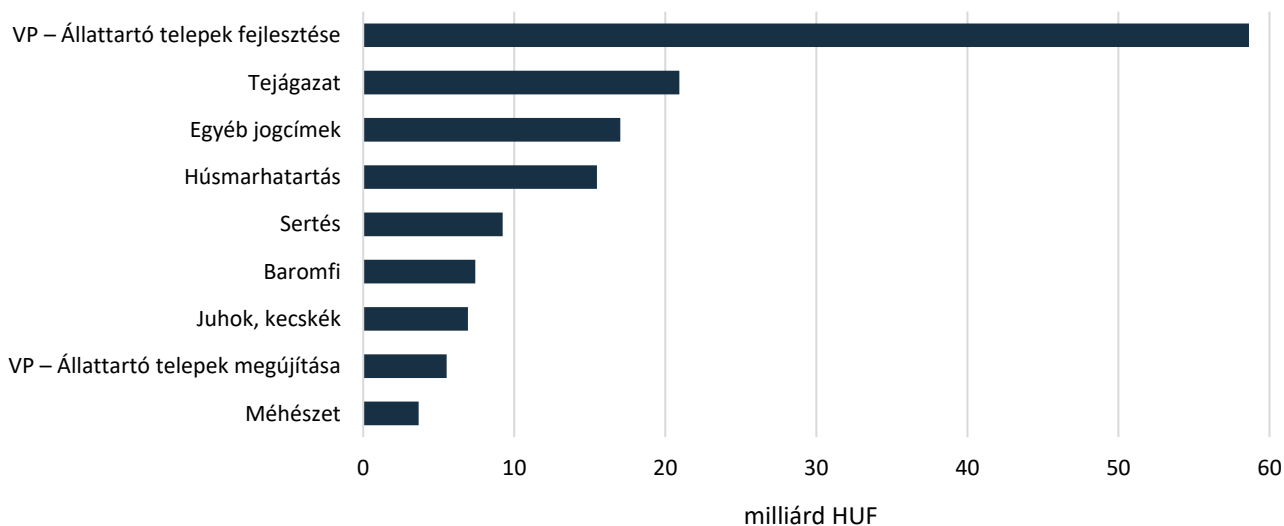
- Az állattenyésztéssel és -tartással foglalkozó termelők összességében 144,8 milliárd forint támogatást vettek igénybe.
- Az állattenyésztési ágazatba befolyt támogatási összeg 56,1 százaléka nemzeti költségvetésből került kifizetésre. A 81,3 milliárd forint nemzeti forrás felét az állattartó telepek fejlesztésére és megújítására irányuló intézkedésekre fordították.
- Az állattenyésztési támogatások 43,9 százalékát uniós forrásból folyósították. Ennek a 63,6 milliárd forintnak a 44,8 százalékát (28,5 milliárd forint) a termeléshez kötött támogatások tették ki.
- Az állattenyésztési támogatások negyede, 36,4 milliárd forint a szarvasmarha-ágazatba érkezett, ezen belül 57,5 százalék volt a tejágazat részesedése (16. és 17. ábra). A KAP Stratégiai terv részeként 2024 első három negyedévében 11,0 milliárd forint közvetlen támogatást (rész- és végkifizetést) kaptak az ágazati szereplők tejhasznú tehéntartásra, 10,8 milliárd forintot anyatehéntartásra, 1,2 milliárd forintot hízottbika-tartásra.
- A sertéságazat 9,2 milliárd forint támogatása főként állatjóléti célokat szolgált. A baromfi-ágazat 7,4 milliárd forinthez jutott, ennek több mint kétharmadát állatjóléti intézkedésekre, egyharmadát állatbetegségek megelőzésére használták fel. A juh- és kecskeágazat 6,9 milliárd forint támogatásban részesült, aminek csaknem 70 százalékát a termeléshez kötött anyajuh-tartás támogatása jelentette. A méhészeti ágazat szereplőinek 3,7 milliárd forintot folyósítottak 2024. szeptember 30-ig.
- Az állattenyésztők a fent említett támogatásokon felül jelentős összeghez jutottak olyan jogcímen keresztül is, melyek több alágazat számára is biztosítottak forrást fejlesztési, állategészségügyi, tenyésztésszervezési, génmegőrzési célokra, azonban az alágazatok között való felosztásra nem volt módunk. Az állattartók technológiai fejlesztéseit segítette a Vidékfejlesztési Program, amely 58,6 milliárd forintot biztosított az állattartó telepek fejlesztésére, további 5,5 milliárd forintot az állattartó telepek megújítására. A támogatások hozzájárulnak az állattartó gazdaságok versenyképességének javításához.

16. ábra: **A támogatások több mint 40 százalékát állattartó telepek fejlesztésére és megújítására kapták az állattenyésztők 2024 első három negyedévében**

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

17. ábra: **Állattartó telepek fejlesztésére és megújítására összesen mintegy 64 milliárd forint támogatást kaptak az állattenyésztők 2024 első három negyedévében**

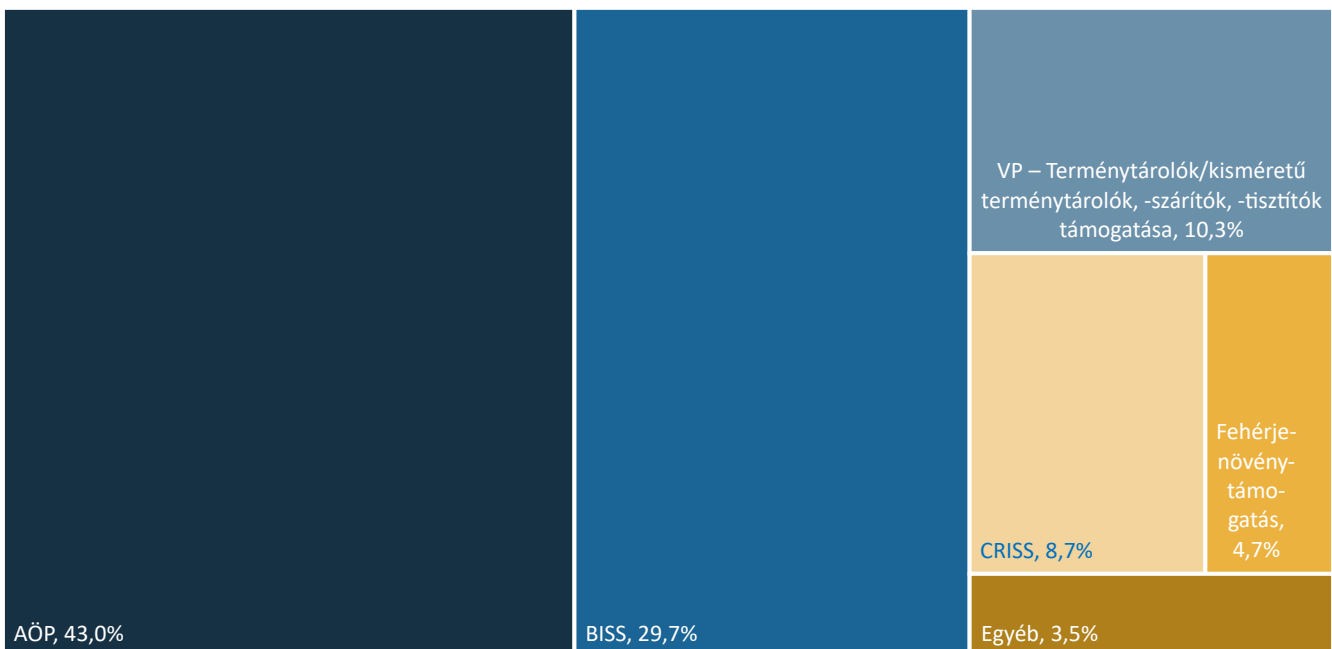
Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Szántóföldi növénytermesztők támogatása

- A szántóföldi növénytermesztő ágazat 218,1 milliárd forint támogatásban részesült 2024 első három negyedévében, amely túlnyomó részben (90,8 százalék) uniós költségvetésből származott. A kifizetések jelentős részét képezték a közvetlen támogatások, amelyek forrását már a KAP Stratégiai terv biztosította, ugyanakkor a korábbi évek jogorvoslati ügyeihez is kapcsolódtak még teljesítések.

- Az ágazat tárgyévi agrártámogatásának 43,0 százalékát, 93,7 milliárd forintot az Agroökológiai Programhoz kapcsolódó kifizetések tették ki.
- Alapszintű jövedelemtámogatásra (BISS) 64,8 milliárd forintot, az átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatásra (CRISS) 19,1 milliárd forintot kaptak a gazdálkodók. Ez a közvetlen támogatások kifizetési rendjéből adódóan a 2023. évi jogosultságok rész- és végfizetését foglalta magában (18. ábra).
- A Vidékfejlesztési Program 22,5 milliárd forint beruházási támogatást biztosított terménytárolók és kis méretű terménytárolók, -szárítók és -tisztítók fejlesztésére, korszerűsítésére.
- A szemes és a szálas fehérjetakarmány-növények termesztése együttesen mintegy 10,3 milliárd forint támogatásban részesült, a cukorrépa-termesztőknek 3,1 milliárd forint támogatást folyósítottak.
- A dohánytermesztők 2,7 milliárd forint válságtámogatásban részesültek 2024 szeptember 30-ig.

18. ábra: **A szántóföldi növénytermesztők támogatásának legnagyobb része az Agroökológiai Programhoz kapcsolódott 2024 első három negyedévében**

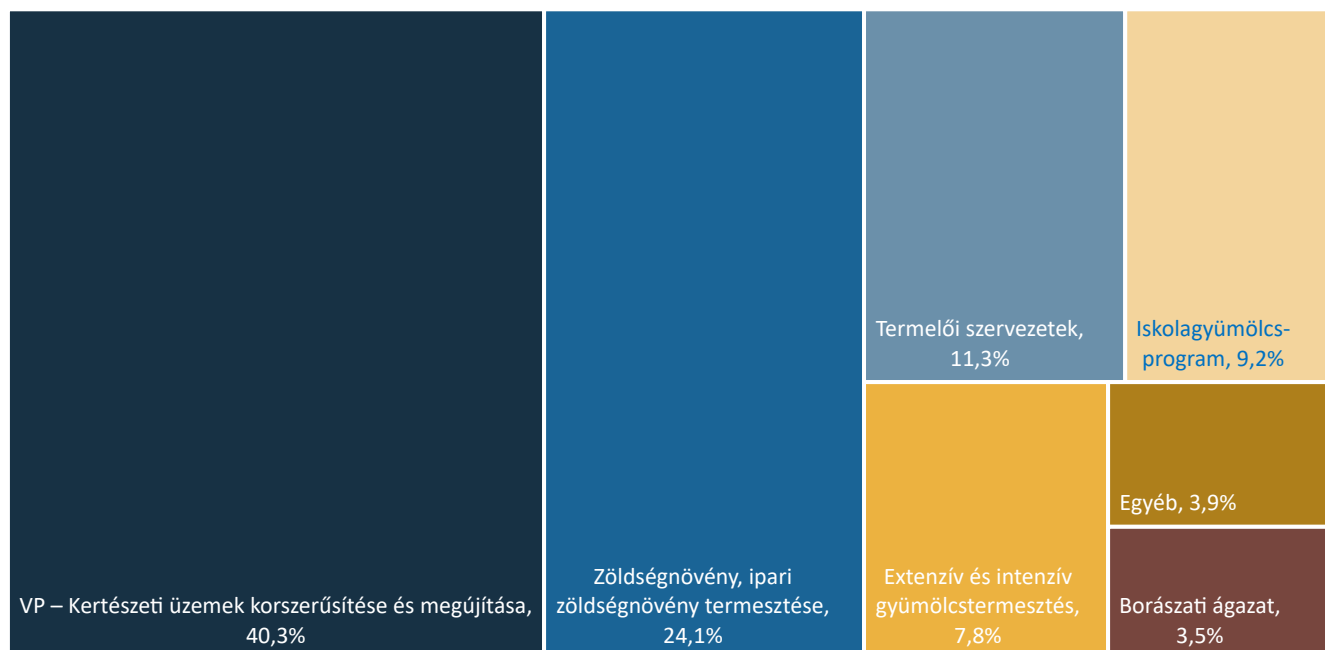
Megjegyzés: A területalapú támogatásból és a hozzá kapcsolódó zöldítésből (Egyéb kategóriában), a BISS-ből és a CRISS-ből, AÖP-ből a szántóföldi növénytermesztők mellett a legeltető állattartók és a kertészeti ágazat is részesült, az alágazatok közötti megosztás nem volt lehetséges.

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A kertészeti ágazat támogatása

- A kertészeti ágazat 2024. szeptember 30-ig 35,3 milliárd forint támogatásban részesült, amelynek 65,7 százaléka származott uniós, 34,3 százaléka pedig nemzeti forrásból.
- A Vidékfejlesztési Program 15,2 milliárd forinttal, a kifizetések 42,9 százalékával járult hozzá a kertészeti üzemek korszerűsítéséhez, fejlesztéséhez, megújításához, valamint az időjárás kockázatok megelőzéséhez. A kertészeti támogatások további 43,1 százalékát a KAP ST közvetlen támogatási forrásaiból kapták a zöldség- és gyümölcstermesztők 2024 első három negyedévében

19. ábra: **A kertészeti ágazat támogatásainak többsége a kertészeti üzemek korszerűsítésére és megújítására irányult 2024 első három negyedévében**

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A KAP ST forráskeretéből zöldségnövény és ipari zöldségnövény intézkedésekre együttesen a kertészeti ágazat támogatásának 24,1 százaléka, 8,5 milliárd forint érkezett (19. ábra). Az extenzív és az intenzív gyümölcsstermesztés az ágazat támogatási összegének 7,8 százalékát kapta.
- Az iskolagyümölcs-program keretében 3,2 milliárd forintot használtak fel.
- A szőlészeti és borászati ágazat gazdálkodói 1,2 milliárd forint támogatásban részesültek 2024. szeptember 30-ig.
- A zöldség-gyümölcs termelői szervezetek 4,0 milliárd forint támogatást kaptak a KAP Stratégiai terv forrásaiból.

Kockázatkezelés a mezőgazdaságban

- A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer 2012. január 1-je óta két pilléren nyugszik, amely 2018-ban kiegészült a harmadik pillért jelentő országos jégkármentesítő rendszerrel, majd 2021-től a IV. pillérrel, a krízisbiztosítással, ami a növénytermesztők mellett már az állattenyésztők számára is támogatást nyújt az időjárási károkon túl az egyéb kockázatokból eredő jövedelemcsökkenés mérséklésére is.
- A nemzeti agrárkárenyhítési rendszer keretében (I. pillér) a 2023. évi időjárás okozta károk kompenzálására 2,9 milliárd forintot folyósítottak 2024-ben a jogosult termelők számára (1. táblázat). A gazdálkodók a 2023-as kárenyhítési évben a tavaszi fagy, az aszály és a jégeső következtében szenvedték el a legsúlyosabb károkat. Több mint 5700 termelői kárbejelentés érkezett csaknem 105 ezer hektárra, ebből a kérelmek elbírálása után 1669 esetben folyósítottak kárenyhítést közel 18 ezer hektár károsodott területre.
- A kockázatkezelési rendszer második pillérét, a mezőgazdasági biztosítási díjtámogatást 2016-tól a Vidékfejlesztési Program keretében hirdették meg. A 2023. év vonatkozásában decemberben megkezdte a Magyar Államkincstár a jóváhagyott kérelmek kifizetését, a 2024. évre áthúzódó kifizetések összege 551,1 millió forint volt.

1. táblázat: **Kockázatkezeléssel összefüggésben 7,9 milliárd forintot folyósítottak a termelőknek 2024 első három negyedévében**

millió HUF

Intézkedés	Uniós forrásból	Nemzeti forrásból	Összesen
Nemzeti agrárkárenyhítés	–	2 879,8	2 879,8
VP – Tavaszi fagykár megelőzésére szolgáló beruházások támogatása	1 981,3	422,4	2 403,6
VP – Krízisbiztosítási rendszer működésének támogatása	900,5	215,4	1 115,9
VP – Időjárási kockázatok megelőzése kertészetekben	739,5	132,5	872,0
VP – Biztosítási díjtámogatás keretében nyújtott támogatás	5,7	545,4	551,1
VP – Jégesőkár megelőzésére szolgáló beruházás	60,4	11,5	71,9
Összesen	3 687,4	4 206,8	7 894,2

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Szintén a Vidékfejlesztési Program terhére 2,4 milliárd forintot vettek igénybe a gazdálkodók a tavaszi fagykár megelőzését szolgáló beruházásokra, 872,0 millió forintot a kertészetek időjárási kockázatok megelőzésére, további 71,9 millió forintot jégesőkár megelőzését szolgáló beruházásokra.
- A krízisbiztosítási rendszer működésének támogatására 1,1 milliárd forintot fordítottak 2024-ben.

Az élelmiszeripar támogatása

- Az élelmiszeripari vállalkozások 52,1 milliárd forint támogatásban részesültek a Vidékfejlesztési Program forrásaiból, emellett további 70,1 millió forint költségtámogatást kaptak a száritmány-előállítók nemzeti agrártámogatások keretében. A kifizetések 96,0 százaléka nemzeti, 4,0 százaléka uniós költségvetésből teljesült (2. táblázat).

2. táblázat: **Az élelmiszeripar fejlesztéseit a Vidékfejlesztési Program 52,1 milliárd forinttal támogatta 2024 első három negyedévében**

millió HUF

Intézkedés	Uniós forrásból	Nemzeti forrásból	Összesen
VP-M04.2.1 – Élelmiszeripari üzemek komplex fejlesztése 2021 – Élelmiszer-feldolgozó üzemek	0,0	32 046,1	32 046,1
VP-M04.2.1 – Takarmány-előállító üzemek fejlesztése 2021	0,0	9 013,7	9 013,7
VP-M04.2.2 – Élelmiszeripari üzemek komplex fejlesztése 2021 – Borászati üzemek	0,0	7 194,3	7 194,3
VP-M04.2.1 – Élelmiszeripari üzemek fejlesztése 2021 – Élelmiszer-feldolgozó üzemek	0,0	1 040,5	1 040,5
VP-M04.2.1 – Mezőgazdasági termékek értéknövelése – Élelmiszer-feldolgozó üzemek	849,1	123,1	972,1
VP-M04.2.1 – Mezőgazdasági termékek értéknövelése	756,7	174,3	930,9
VP-M04.2.2 – Mezőgazdasági termékek értéknövelése – Borászati üzemek	343,6	65,2	408,8
VP-M04.2.2 – Élelmiszeripari üzemek fejlesztése 2021 – Borászati üzemek	0,0	370,7	370,7
Száritmány-előállítók által igénybe vehető költségtámogatás	0,0	70,1	70,1
VP-M04.2.2 – Borászat	58,6	11,2	69,8
VP-M04.2.3 – Energiahatékonyság javítása – Feldolgozó üzemek	37,6	12,5	50,2
VP-M04. – Mezőgazdasági termékek értéknövelése (ÚMVP)	24,2	5,5	29,7
VP-M04.2.1 – Innovatív csoportok beruházása – élelmiszerfeldolgozás	5,8	1,4	7,2
Összesen	2 075,5	50 128,6	52 204,2

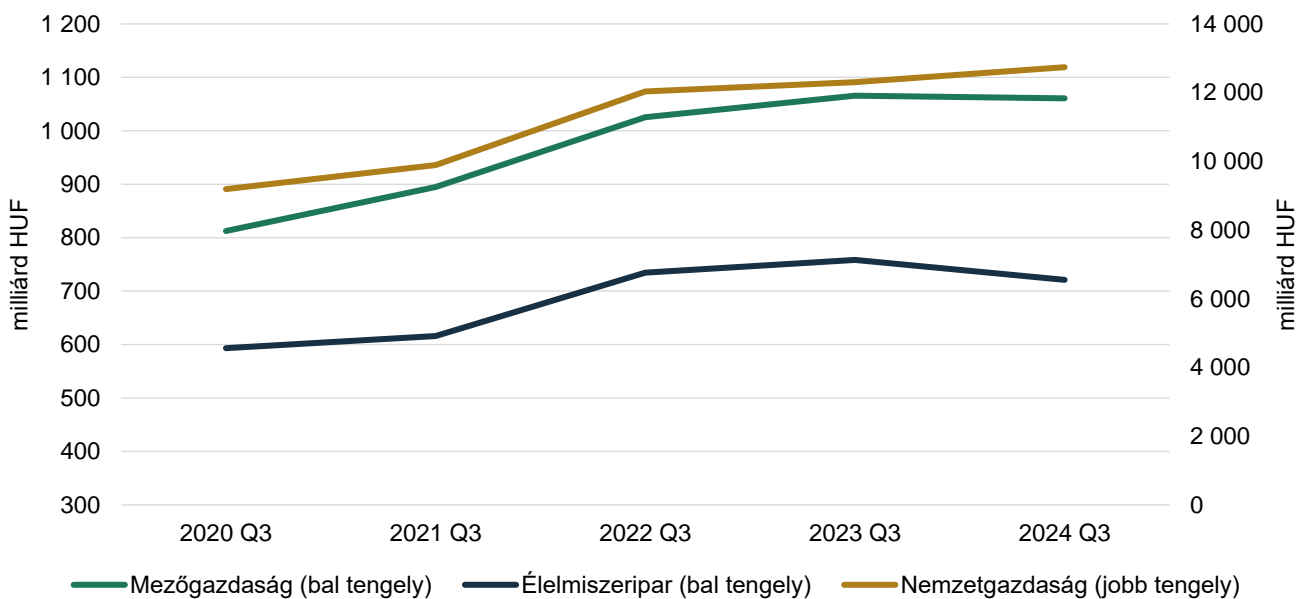
Megjegyzés: Az élelmiszeripari támogatások között csak a Vidékfejlesztési Program keretében és a nemzeti forrásból folyósított támogatások szerepelnek.
Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A kifizetések 61,4 százaléka, 32,0 milliárd forint az élelmiszer-feldolgozó üzemek komplex fejlesztését szolgálta nemzeti forrásból. Mezőgazdasági termékek értéknövelésére 1,9 milliárd forintot, élelmiszeripari üzemek fejlesztésére 1,0 milliárd forintot biztosítottak az ágazat szereplőinek.
- A borászati ágazat 8,0 milliárd forintot fordíthatott az üzemek fejlesztésére, termékfejlesztésre, a hatékonyság fokozására, amely túlnyomó részben (7,2 milliárd forint) a borászati tevékenységhez kapcsolódó komplex, akár stratégiai jelentőségű fejlesztések végrehajtására szolgált.
- A takarmány-előállító üzemek a fejlesztésükre irányuló beruházásokhoz 9,0 milliárd forint támogatásban részesültek.

A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hitelgazdálkodása

- A nemzetgazdaság társas vállalkozásainak hitelállománya 3,5 százalékkal 12 741,0 milliárd forintra nőtt egy év alatt (20. ábra).
- Azon belül a devizaalapú hitelek értéke 12,6 százalékkal 6223,3 milliárd forintra növekedett, miközben a forintalapúaké 3,9 százalékkal 6517,7 milliárd forintra csökkent.
- Nemzetgazdasági szinten továbbra is az éven túli hitelek képezték a hitelek több mint háromnegyedét. A teljes hitelállományon belül a rövid lejáratú hitelek értéke 15,4 százalékkal 3216,7 milliárd forintra emelkedett, a hosszú lejáratúaké változatlan maradt (9524,3 milliárd forint).
- A mezőgazdaság hitelállománya az előző év azonos időszakához viszonyítva 0,5 százalékkal 1060,8 milliárd forintra mérséklődött, az élelmiszeriparé 4,9 százalékkal 721,1 milliárd forintra csökkent. Az agrárágazatok együttes hitelállományának aránya a nemzetgazdasági értékhez képest 14,0 százalék volt.

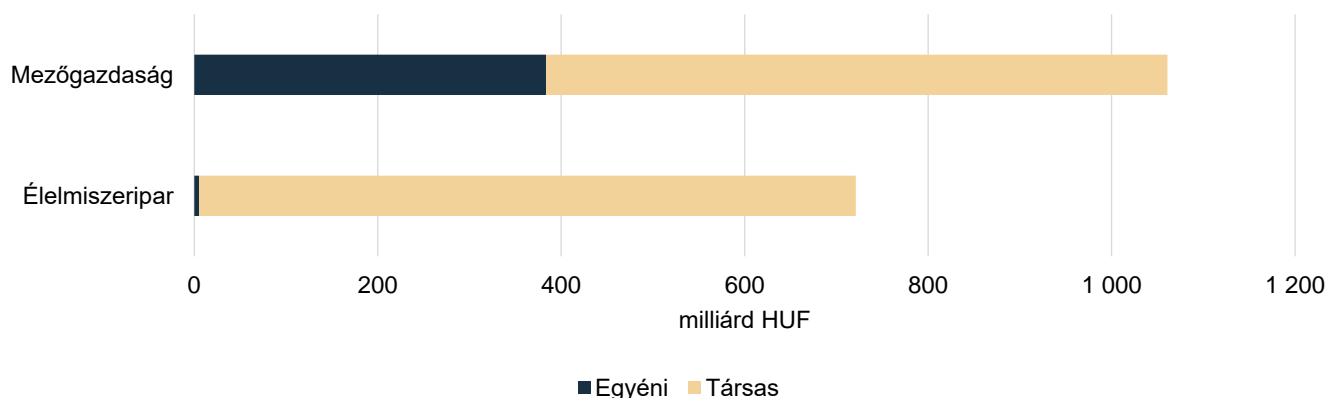
20. ábra: **A mezőgazdaság és az élelmiszeripar hitelállománya is csökkent 2024 harmadik negyedévében**

Forrás: AM-, MNB- és MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaság hitelállományának több mint felét a társas vállalkozások tudhatták magukénak, ami 677,2 milliárd forintot jelentett. Az egyéni gazdaságok 36,2 százalékos részesedése 383,6 milliárd forintnak felelt meg.
- Az élelmiszeripari vállalkozások hitelállományának szinte teljes egésze (715,8 milliárd forint) a társas vállalkozásokat finanszírozta. Az egyéni vállalkozások 5,3 milliárd forintos hitelállománya a társas vállalkozásokéhoz képest elenyésző volt (21. ábra).

21. ábra: **A mezőgazdaság hitelállományának nagyobb részét, az élelmiszeriparénak pedig a túlnyomó többségét a társas vállalkozások adták 2024 harmadik negyedévében**

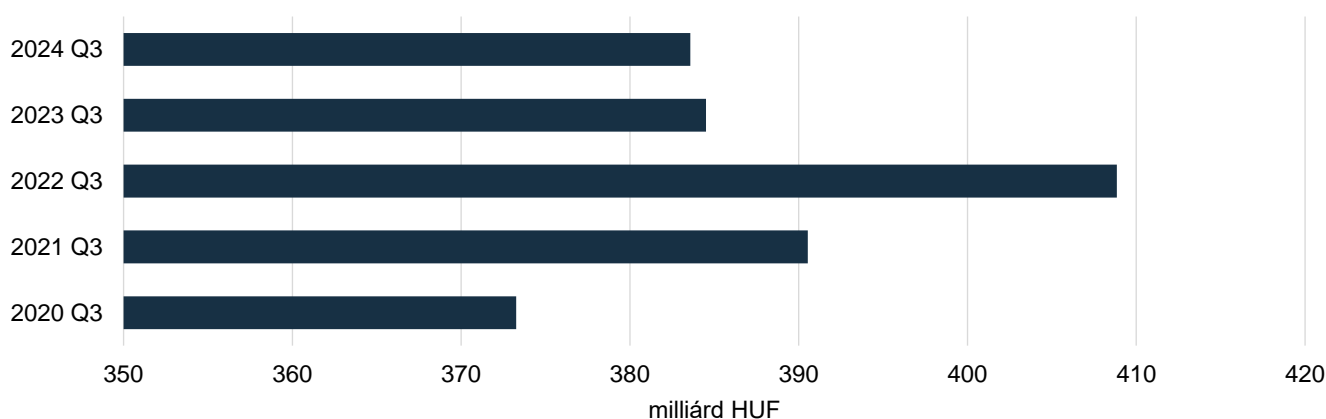

Megjegyzés: Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállománya

- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállománya az előző év azonos időszakához képest 0,2 százalékkal 383,6 milliárd forintra mérséklődött 2024 harmadik negyedévére (22. ábra).
- A szegmens részesedése a mezőgazdaság teljes hitelállományából 45,9 százalékról (2020 Q3) 39,9 százalékra (2022 Q3), majd 36,2 százalékra (2024 Q3) csökkent, amit elsősorban a társas vállalkozások egyéni gazdaságokét meghaladó ütemű hitelállomány-gyarapodása eredményezett.

22. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hitelállománya kismértékben csökkent 2024 harmadik negyedévében**

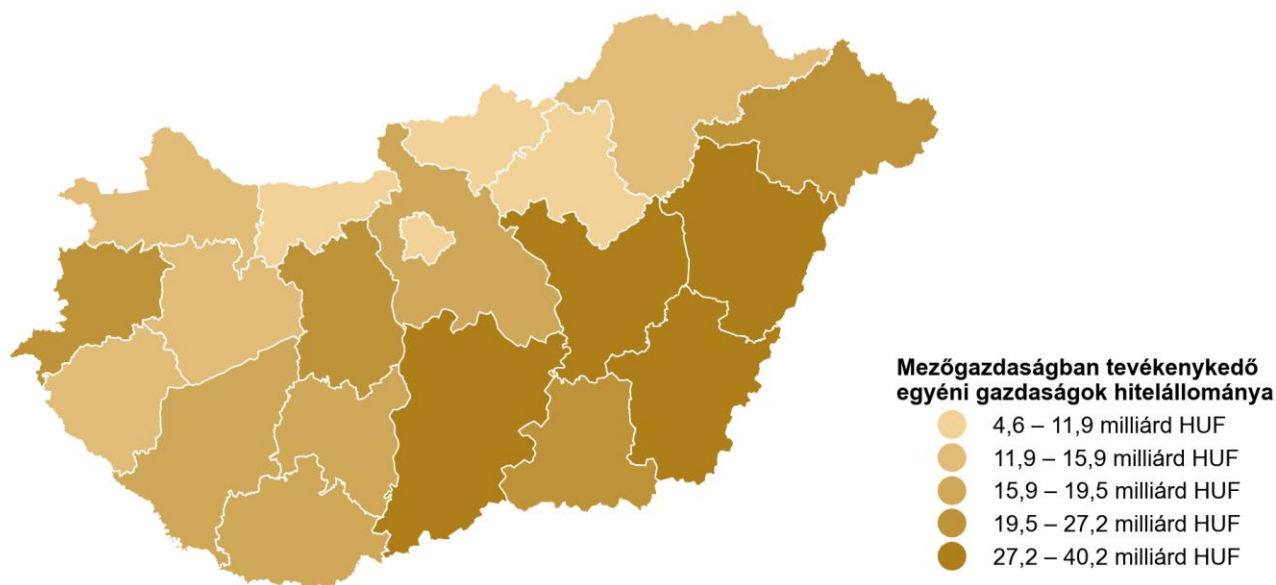

Forrás: AM- és MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállománya a dél-alföldi és az észak-alföldi régiókban volt a legnagyobb, 19,5 és 40,2 milliárd forint közötti. Azon belül is Hajdú-Bihar, Békés, Jász-Nagykun-Szolnok és Bács-Kiskun vármegyékben volt

kiemelkedő, 27,2 milliárd feletti az állomány értéke. Kiemelendő volt még a nyugat-dunántúli régióból Vas vármegye, ahol a szegmens hitelállománya szintén meghaladta a 27,2 milliárd forintot 2024 harmadik negyedében (23. ábra).

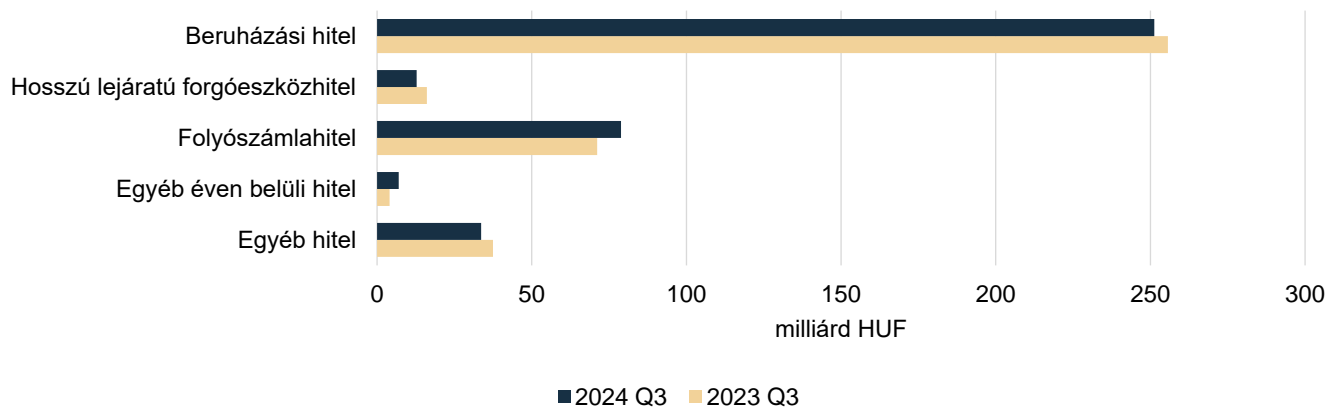
23. ábra: **A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállománya vármegyei bontásban 2024 harmadik negyedében**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Jellegét tekintve továbbra is a beruházási hitelek domináltak, ugyanakkor a folyószámlahitelek nőttek legnagyobb mértékben, 7,7 milliárd forinttal 78,9 milliárd forintra, miközben a hosszú lejáratú hitelek állománya és az egyéb hitelek állománya csökkent, előbbi összesen 7,7 milliárd forinttal, utóbbi 3,8 milliárd forinttal (24. ábra).

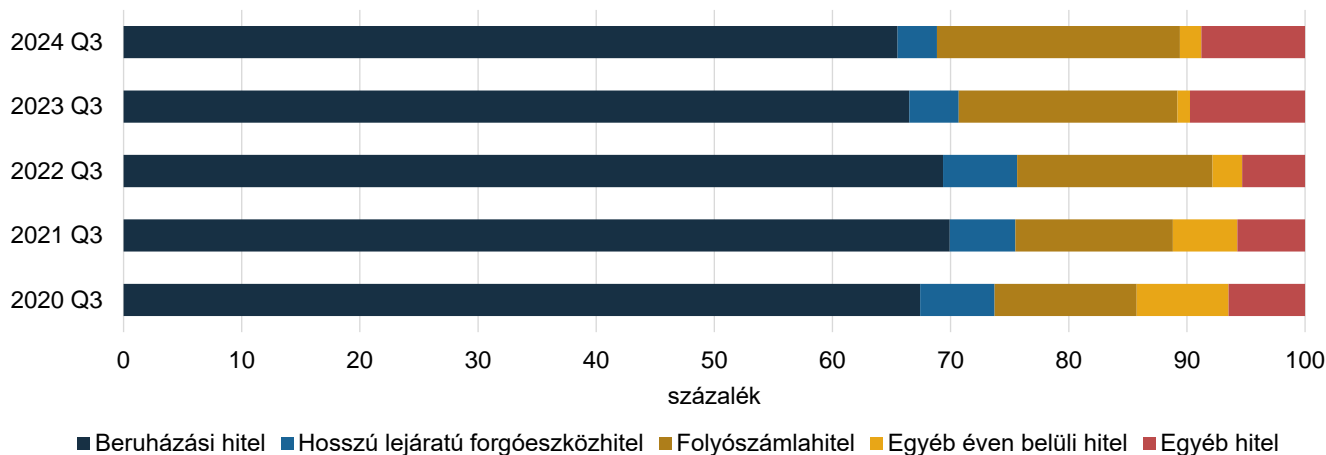
24. ábra: **A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok folyószámlahitelei nőttek legnagyobb mértékben 2024 harmadik negyedében**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az elmúlt négy évben az éven túli hitelek részesedése elsősorban a hosszú lejáratú forgóeszközhitel csökkenése következtében 73,7 százalékról (2020 Q3) 68,8 százalékra (2024 Q3) esett vissza, miközben a folyószámlahitelek aránya 12,0 százalékról 20,6 százalékra emelkedett ugyanezen időszakban (25. ábra).

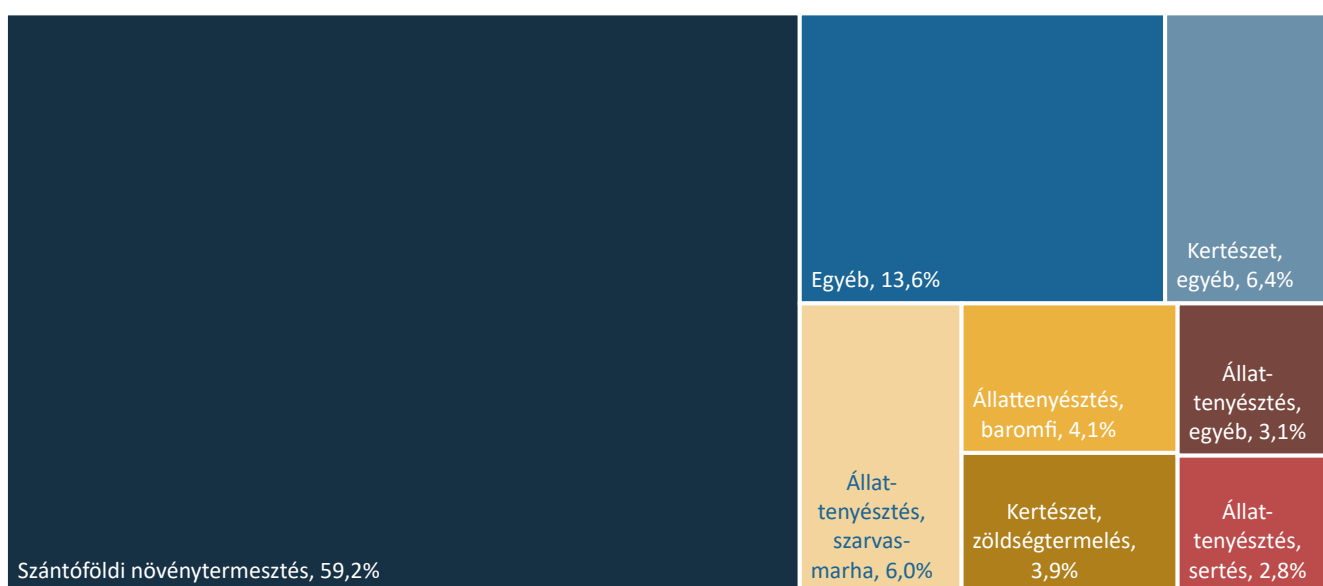
25. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hitelállományában a folyószámlahitelek részesedése nőtt 2024 harmadik negyedévében**

Forrás: AM- és MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállományának legnagyobb része a szántóföldi növénytermesztőkhöz került. Az állattartással és -tenyésztéssel foglalkozók együttesen a hitelállomány 16,1 százalékát, a kertészeti ágazat szereplői 10,3 százalékát adták 2024. szeptember 30-án (26. ábra).

26. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hiteleinek közel 60 százaléka a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta 2024. szeptember 30-án**

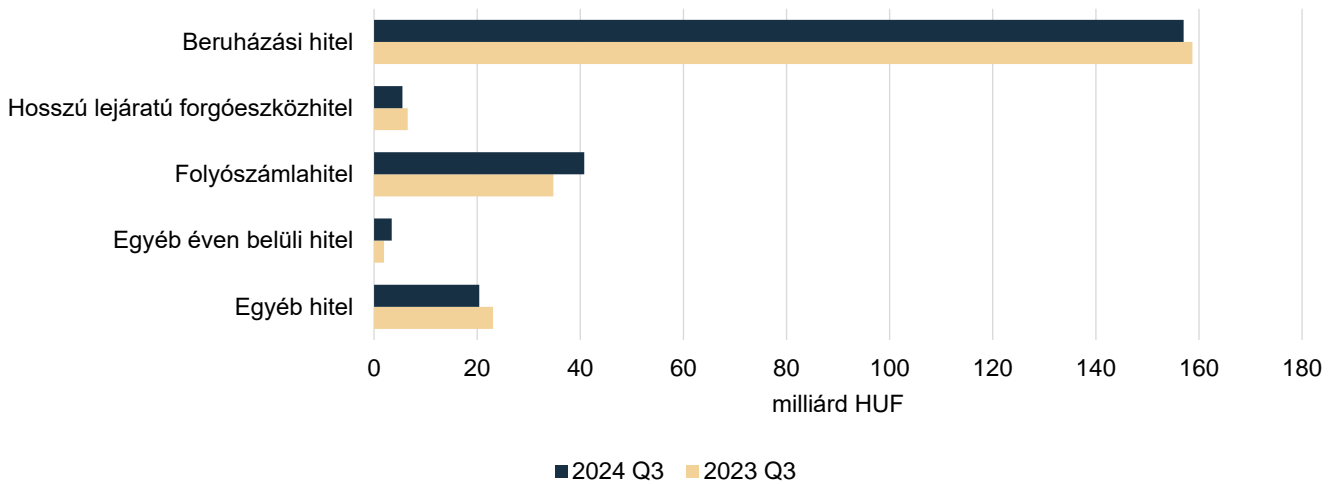

Megjegyzés: Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó egyéni gazdaságok hitelállománya 2,0 milliárd forinttal 227,1 milliárd forintra nőtt, amely a folyószámlahiteleknek (+6,0 milliárd forint) és az egyéb éven belüli hiteleknek (+1,5 milliárd forint) volt tulajdonítható (27. ábra).

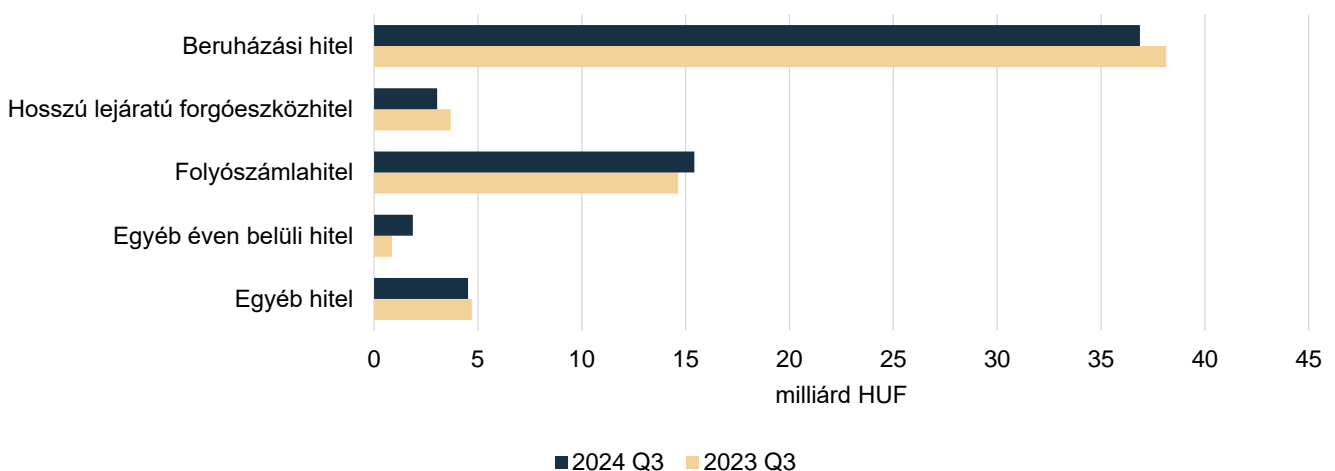
27. ábra: **A szántóföldi növénytermesztő egyéni gazdaságok éven belüli hitelei emelkedtek 2024 harmadik negyedévében**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az állattenyésztés 61,7 milliárd forintos hitelállománya 0,5 százalékkal maradt el az elmúlt év azonos időszakától. A szóban forgó hitelállomány csökkenését a beruházási hitelek (1,3 milliárd forintos) és a hosszú lejáratú forgóeszközhitel (0,7 milliárd forintos) mérséklődése okozta, miközben az éven belüli hitelek állománya összesen 1,8 milliárd forinttal bővült (28. ábra).

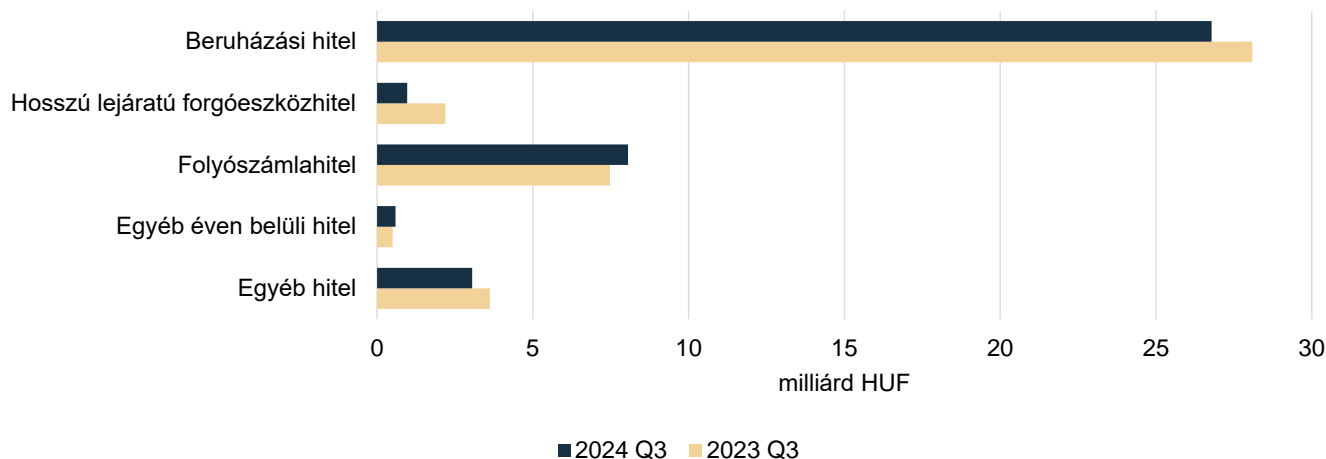
28. ábra: **Az állattartó egyéni gazdaságok hiteleinek csökkenése elsősorban a beruházási hiteleknél jelentkezett 2024 harmadik negyedévében**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A kertészet hitelállománya 5,8 százalékkal 39,4 milliárd forintra csökkent az előző év azonos időszakához képest. Azon belül is a beruházási és a hosszú lejáratú forgóeszközhitel mérséklődtek leginkább, a folyószámlahitelek kismértékben bővültek (29. ábra).

29. ábra: **A kertészetben tevékenykedő egyéni gazdaságoknál a beruházási és a hosszú lejáratú forgóeszközhitel csökkent 2024 harmadik negyedében**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok 12,2 milliárd forint új hitelt vettek fel 2024 harmadik negyedében, 9,8 milliárd forinttal kevesebbet, mint egy évvel korábban (3. táblázat).

3. táblázat: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok új hiteleinek több mint 50 százaléka a szántóföldi növénytermesztő ágazatba érkezett 2024 harmadik negyedében**

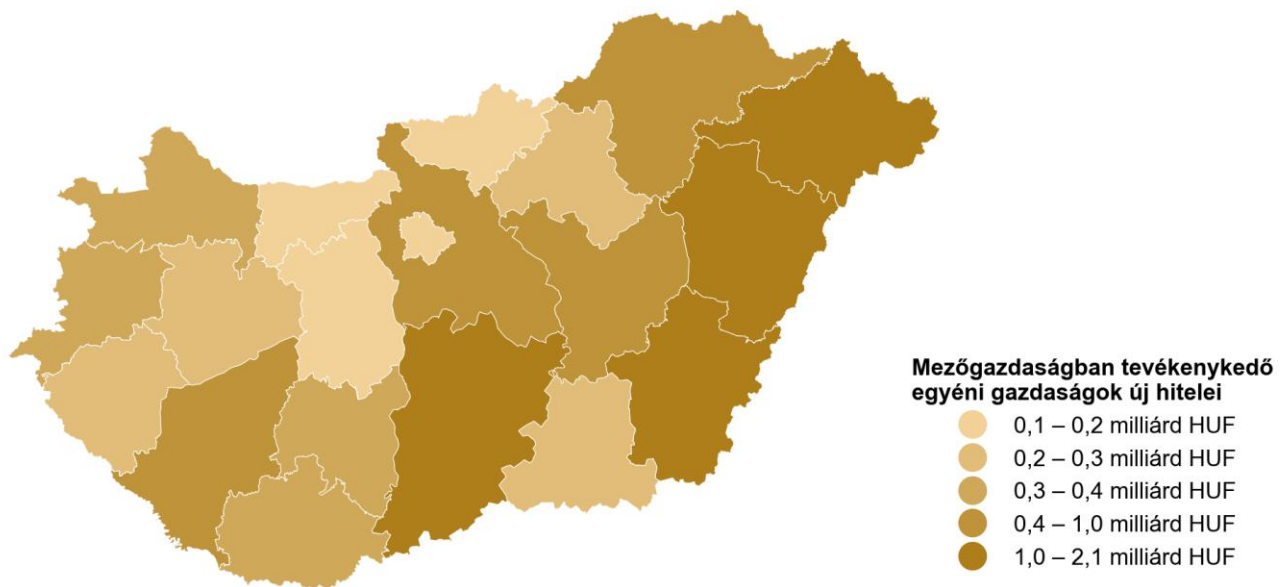
Szakágazat	milliárd HUF					
	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	6,6	2,9	0,5	0,4	2,2	0,6
Állattenyésztés	2,7	0,6	0,4	0,4	1,3	0,0
ebből						
baromfi	0,4	0,2	0,1	0,2	0,0	0,0
sertés	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
szarvasmarha	1,3	0,3	0,3	0,1	0,6	0,0
Kertészet	1,0	0,4	0,1	0,1	0,3	0,1
ebből						
zöldségtermelés	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Egyéb	1,9	0,7	0,1	0,1	0,6	0,2
Összesen	12,2	4,7	1,1	1,0	4,5	0,9

Megjegyzés: Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az új hitelek legnagyobb része (54,1 százalék) a szántóföldi növénytermesztők tevékenységét finanszírozta. Az állattenyésztők részesedése együttesen 22,4 százalék volt, amelyből a szarvasmarha-szakágazat 10,7 százalékot, a baromfi-szakágazat 3,5 százalékot, a sertésszakágazat pedig 1,4 százalékot tudhatott magáénak.
- A szegmens a beruházási hitelek és az egyéb éven belüli hitelek iránt mutatta a legnagyobb érdeklődést, ugyanakkor az előző év azonos időszakához képest a folyószámlahiteleknél volt a legnagyobb a visszaesés mértéke (–9,4 milliárd forint).
- Az előző év azonos időszakához képest a szektor számára folyósított egyéb éven belüli hitelek értéke nőtt leginkább, 1,1 milliárd forinttal, azon belül is főként a szántóföldi növénytermesztők és az állattenyésztők vettek fel új hitelt 2024 harmadik negyedében.
- A legtöbb új hitelt az alföldi régiókban, azon belül is Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar, Békés és Bács-Kiskun vármegyékben vették fel a mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok 2024 harmadik negyedében. Ez 1,0 és 2,1 milliárd forint közötti összeget jelentett (30. ábra).

30. ábra: **A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok új hitelei vármegyei bontásban 2024 harmadik negyedében**

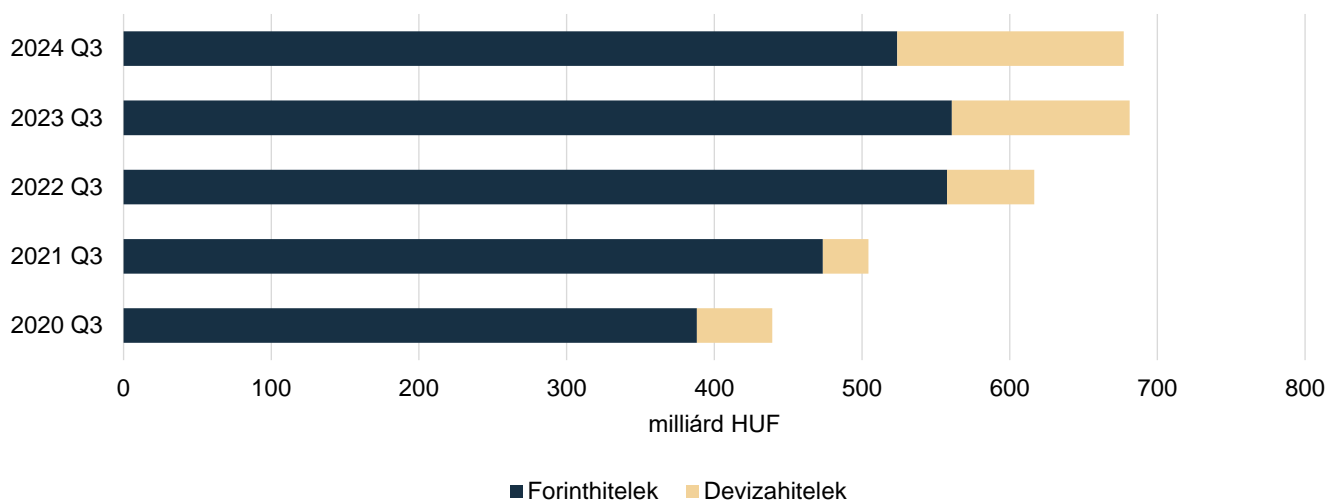

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya

- A mezőgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállományának dinamikus növekedése megtorpant, az állomány értéke 2024 harmadik negyedének végére 0,6 százalékkal 677,2 milliárd forintra mérséklődött (31. ábra).
- A csökkenés a forinthiteleknek volt tulajdonítható, amelyek állománya 560,9 milliárd forintról 523,8 milliárd forintra esett vissza.

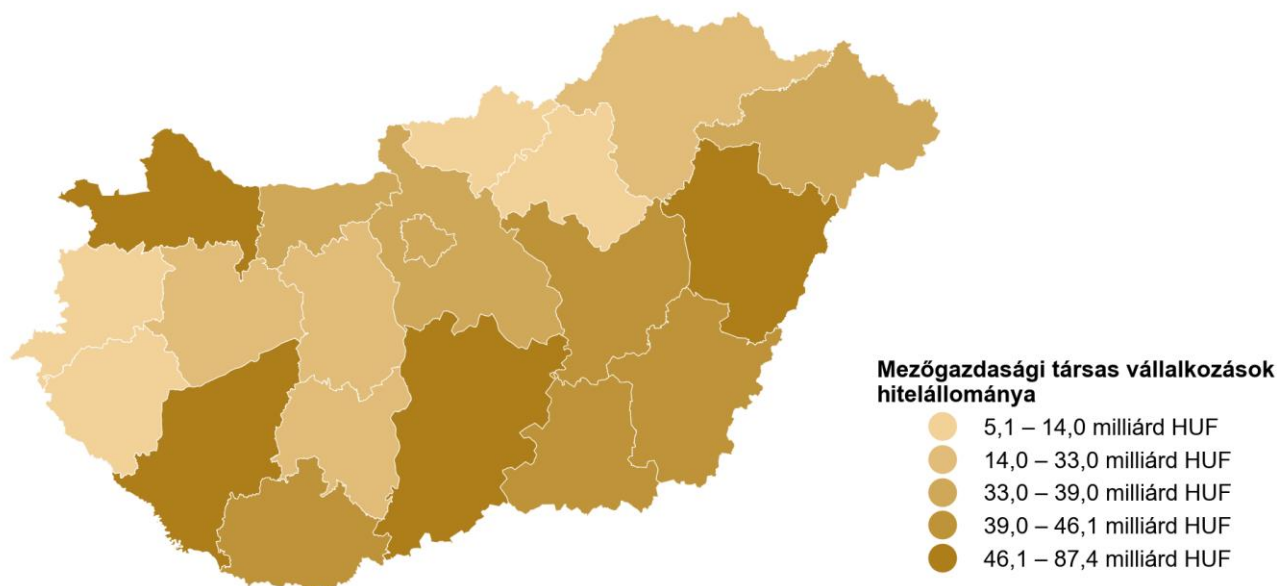
31. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hiteleinek csökkenése a forinthiteleknek volt tulajdonítható 2024 harmadik negyedében**

Forrás: AM- és MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya szintén az alföldi régiókban volt a legnagyobb (39,0 és 87,4 milliárd forint közötti), emellett a dunántúli régióból Somogy, illetve Győr-Moson-Sopron vármegyében volt még kiemelkedő, 46,1 milliárd forint feletti 2024 harmadik negyedében (32. ábra).

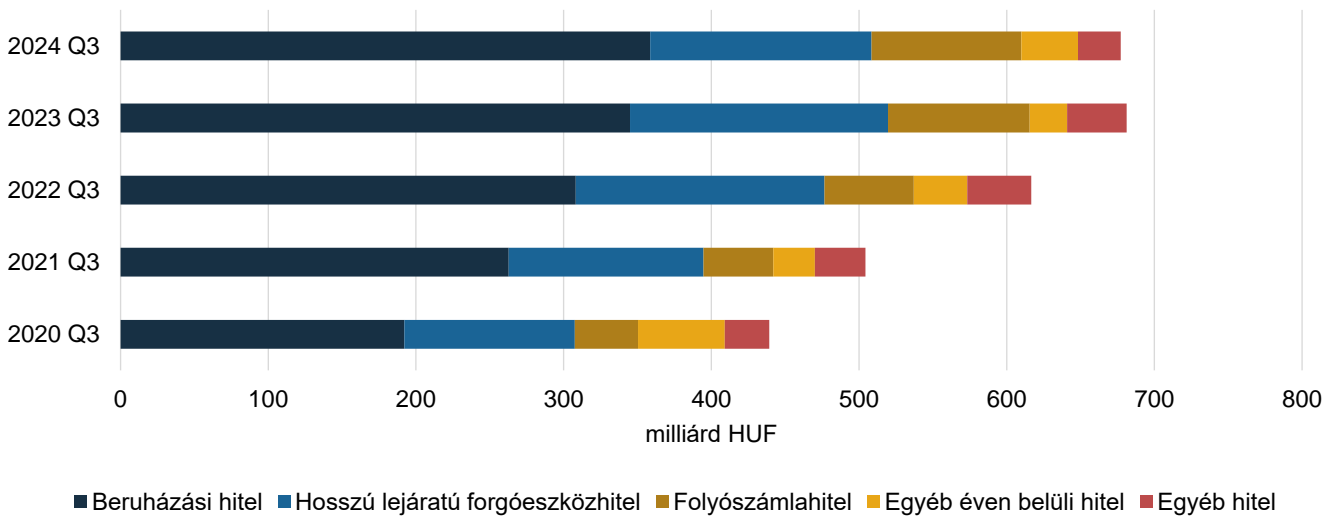
32. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya vármegyei bontásban 2024 harmadik negyedében**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Lejáratot tekintve az éven túli hitelállomány csökkent (–11,2 milliárd forinttal), a hitelösszeg 508,5 milliárd forintra mérséklődött 2024 harmadik negyedévében. Azon belül a beruházási hitelek kismértékben bővültek, a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek állománya azonban (–24,9 milliárd forinttal) 149,9 milliárd forintra esett vissza (33. ábra).
- Az éven belüli hitelállomány nőtt (+18,6 milliárd forinttal), a hitelösszeg 139,8 milliárd forintra bővült egy év alatt. Ezen belül a folyószámlahitelek 5,6 milliárd forinttal, az egyéb éven belüli hitelek 13,0 milliárd forinttal emelkedtek.
- Az egyéb hitelek állománya csökkent (–11,4 milliárd forinttal).

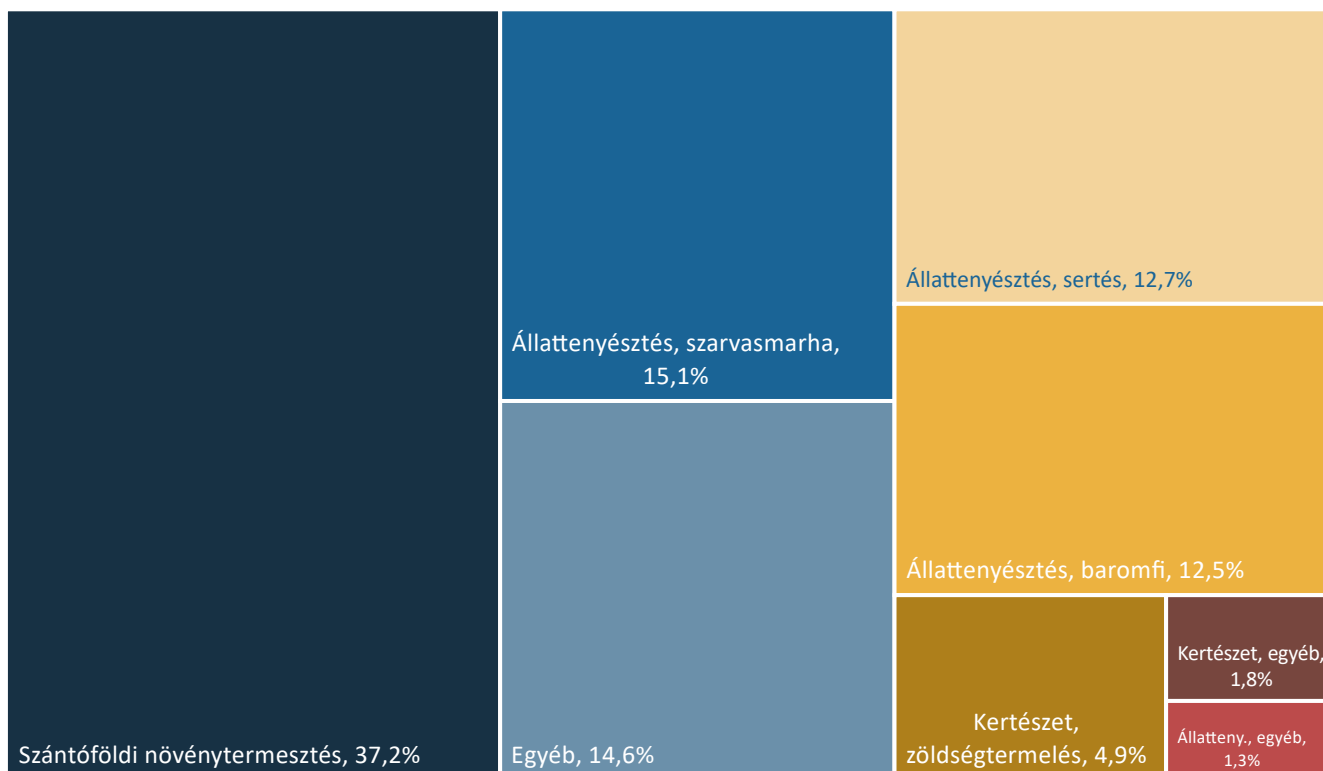
33. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások éven túli és egyéb hitelei csökkentek 2024 harmadik negyedévében**

Forrás: AM- és MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az éven túli hitelek aránya a társas vállalkozások teljes hitelállományán belül 2021-től folyamatosan csökkent három év alatt 78,3 százalékról (2021 Q3) 75,1 százalékra (2024 Q3). A részesedést az előző év azonos időszakához képest 1,2 százalékpontos mérséklődés jellemezte.
- A hosszú lejáratú hitelekben belül a beruházási hitelek részesedése a teljes hitelállományból 2,4 százalékponttal 53,0 százalékra emelkedett.
- Az éven belüli hitelek részesedése a társas vállalkozások teljes hitelállományán belül 2021-től folyamatosan emelkedett 14,9 százalékról (2021 Q3) 20,6 százalékra (2024 Q3). A részesedést az előző év azonos időszakához képest 2,9 százalékpontos bővülés jellemezte.
- A mezőgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállományának legnagyobb része, 41,6 százaléka az állattenyésztéssel foglalkozó társas vállalkozásokhoz, több mint egyharmada pedig a szántóföldi növénytermesztőkhöz került. Az állattartók körében a szarvasmarhatartók részesedése volt a legmagasabb. A kertészeti ágazat kisebb, 6,7 százalékos részesedéssel bírt. Az egyéb ágazatokban tevékenykedők részesedése 14,6 százalékot tett ki (34. ábra).

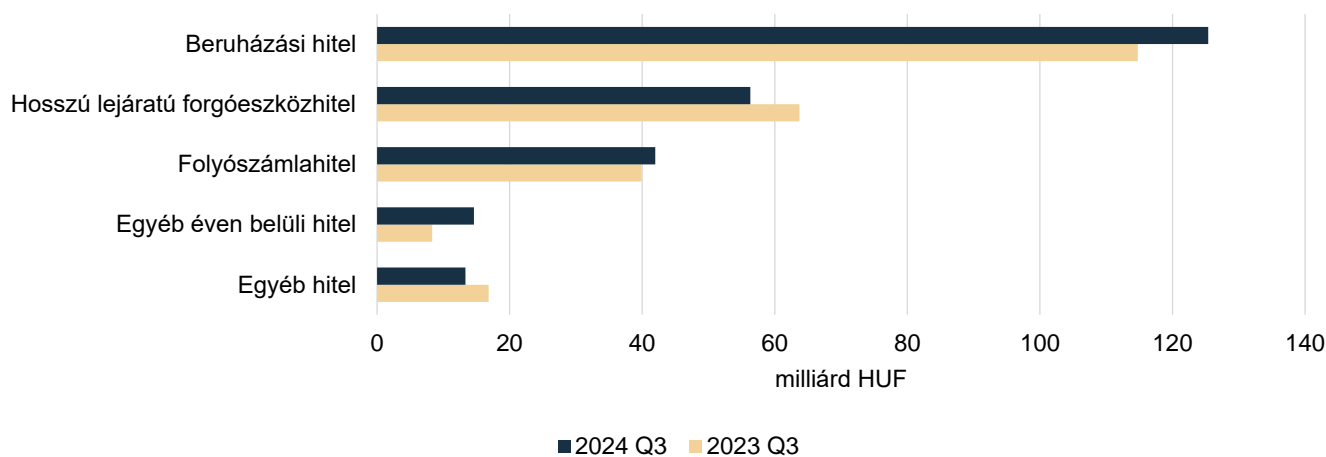
34. ábra: **Az állattenyésztők részesedtek legnagyobb mértékben a mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállományából 2024. szeptember 30-án**

Megjegyzés: Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó társas gazdaságok hitelállománya 251,6 milliárd forintra bővült, ami 8,1 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos negyedévi értékét.
- A növekedés fő mozgatórugói a beruházási hitelek (+10,6 milliárd forint) és a rövid lejáratú hitelek (+8,4 milliárd forint) bővülése voltak (35. ábra).

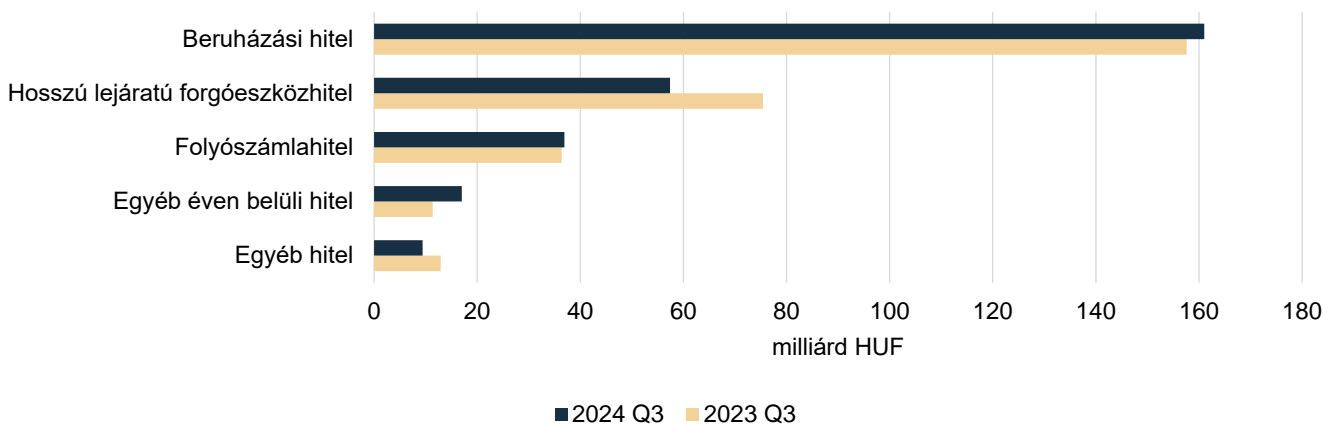
35. ábra: **A szántóföldi növénytermesztő társas vállalkozások éven belüli hitelei növekedtek leginkább 2024 harmadik negyedében**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

- Az előző év azonos időszakához képest az állattenyésztésben tevékenykedő társas vállalkozások hitelállománya 4,1 százalékkal 281,8 milliárd forintra csökkent, amit főként a hosszú lejáratú forgóeszközhitel visszaesése eredményezett. A beruházási célú hitelállomány 3,4 százalékkal 161,0 milliárd forintra emelkedett 2024 harmadik negyedévének végére.
- Az éven belüli (folyószámla- és egyéb éven belüli) hitelek állománya bővült, összesen 12,9 százalékkal 53,9 milliárd forintra nőtt (36. ábra).

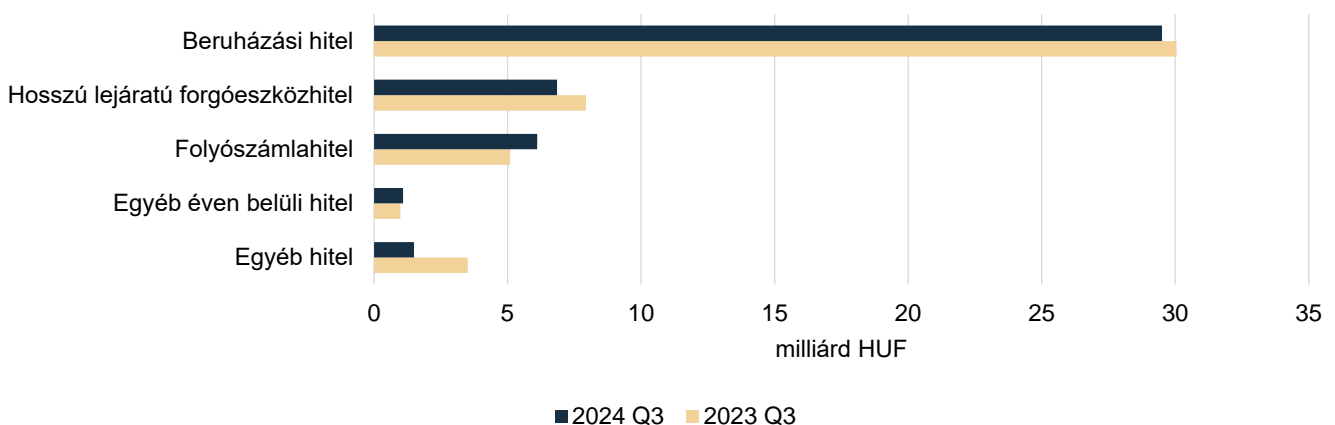
36. ábra: **Az állattenyésztő társas vállalkozások éven túli hitelei több mint 6 százalékkal csökkentek 2024 harmadik negyedévében**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A kertészetben tevékenykedő társas vállalkozások hitelállománya 5,3 százalékkal 45,0 milliárd forintra csökkent 2024 harmadik negyedévének végére.
- Az állományon belül kizárólag a folyószámlahitelek növekedtek 1,0 milliárd forinttal 6,1 milliárd forintra. A többi hiteltípus tekintetében kisebb visszaesések mutatkoztak. A kertészet társas vállalkozásaihoz rendelt hitelállomány továbbra is a legkisebbnek számított az alágazatok között (37. ábra).

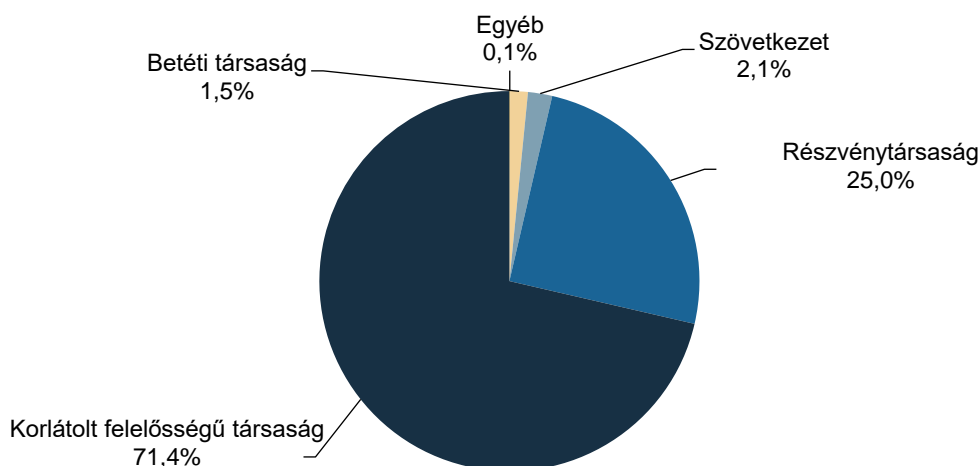
37. ábra: **A kertészetben tevékenykedő társas vállalkozások esetében kizárólag a folyószámlahitelek nőttek 2024 harmadik negyedévében**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A gazdálkodási formákat tekintve elmondható, hogy 2024 harmadik negyedévének végén a fennálló hitelállomány túlnyomó többsége a korlátolt felelősségű társaságokhoz, egynegyede pedig a részvénytársaságokhoz tartozott. A többi szervezet elenyésző részesedéssel bírt az állomány egészében (38. ábra).

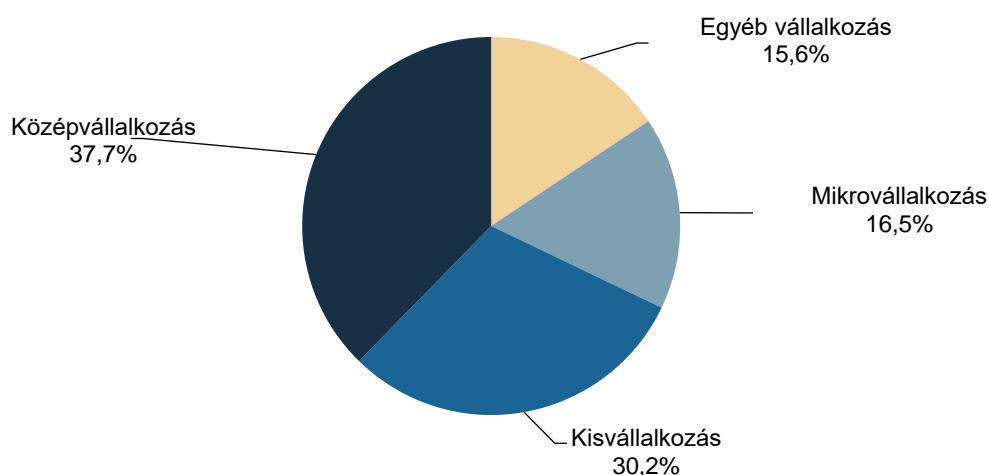
38. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hiteleinek több mint 70 százaléka a korlátolt felelősségű társaságokat finanszírozta 2024 harmadik negyedévében**

Megjegyzés: Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdasági társas vállalkozások teljes hitelállományának 83,5 százaléka (565,6 milliárd forint) mikro-, kis- és középvállalkozásokhoz tartozott 2024 harmadik negyedévének végén.
- A közép- és kisvállalkozások hitelállományból való részesedése volt a legnagyobb, előbbi 37,7, utóbbi 30,2 százalék, miközben a mikro- és egyéb vállalkozások egyaránt 16-17 százalékos részesedéssel bírtak 2024 harmadik negyedévében is (39. ábra).

39. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hiteleinek több mint egyharmadát a középvállalkozások tudhatták magukénak 2024 harmadik negyedévében**

Megjegyzés: Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdasági társas vállalkozások 43,6 milliárd forint új hitelt vettek fel 2024 harmadik negyedévében, 12,8 milliárd forinttal kevesebbet, mint egy évvel korábban (4. táblázat).

4. táblázat: **A mezőgazdasági társas vállalkozások új hiteleinek legnagyobb része az állattenyésztési ágazatba érkezett 2024 harmadik negyedévében**

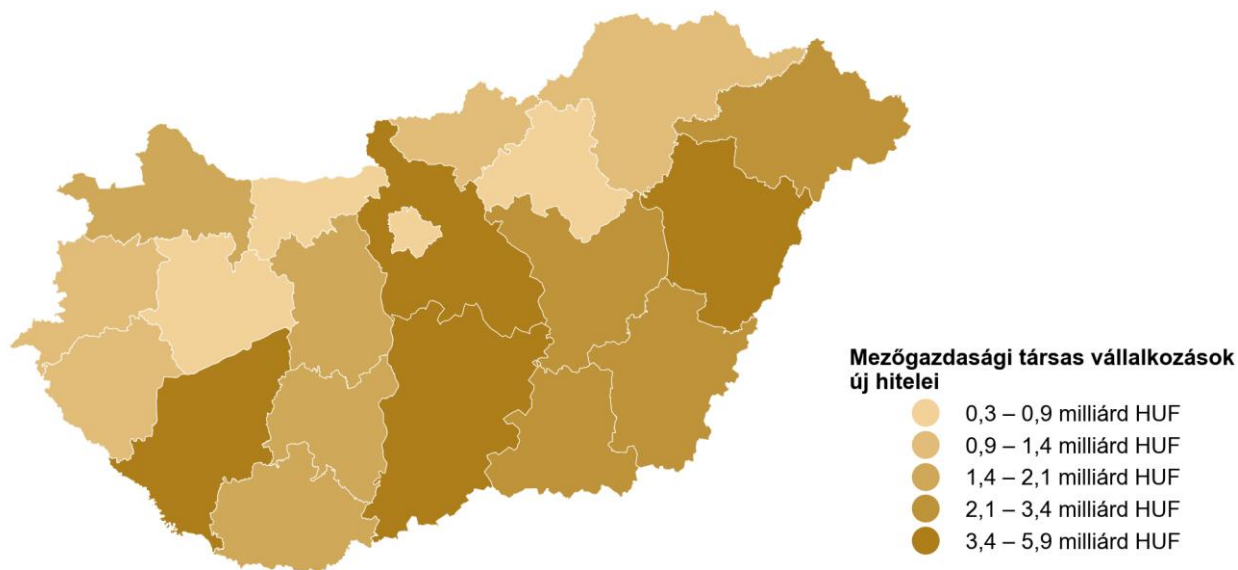
milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	12,3	2,3	2,9	1,8	5,1	0,2
Állattenyésztés	21,6	3,8	4,5	1,2	11,7	0,4
ebből						
baromfi	7,8	0,7	3,4	0,6	3,1	0,0
sertés	1,7	0,1	0,4	0,1	1,0	0,0
szarvasmarha	10,7	2,0	0,4	0,4	7,6	0,4
Kertészet	3,0	1,8	0,3	0,1	0,8	0,1
ebből						
zöldségtermelés	2,5	1,7	0,3	0,0	0,5	0,1
Egyéb	6,7	3,6	1,1	0,6	1,1	0,3
Összesen	43,6	11,5	8,7	3,7	18,7	1,1

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az új hitelek legnagyobb része az állattenyésztők tevékenységét finanszírozta (49,5 százalék). A szántóföldi növénytermesztők részesedése (28,2 százalék) jelentősen elmaradt ettől. Az új hitelekből a baromfi-szakágazat 17,9 százalékot, a szarvasmarha-szakágazat 24,5 százalékot, a sertésszakágazat pedig 4,0 százalékot tudhatott magáénak.
- A mezőgazdasági társas vállalkozások valamivel nagyobb érdeklődést mutattak a rövid lejáratú hitelek iránt, de a hosszú lejáratú hitelek iránti keresletük alig maradt el ettől 2024 harmadik negyedévében. Az előző év azonos időszakához képest kizárólag az egyéb éven belüli hitelek értéke nőtt – 5,2 milliárd forinttal –, azon belül az állattenyésztők vettek fel 4,0 milliárd forinttal nagyobb hitelösszeget.
- Területi eloszlás alapján Bács-Kiskun, Pest, Hajdú-Bihar és Somogy vármegyékben vettek fel a mezőgazdasági társas vállalkozások a legtöbb új hitelt (3,4 és 5,9 milliárd forint közötti összeget) 2024 harmadik negyedévében (40. ábra).

40. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások új hitelei vármegyei bontásban 2024 harmadik negyedében**

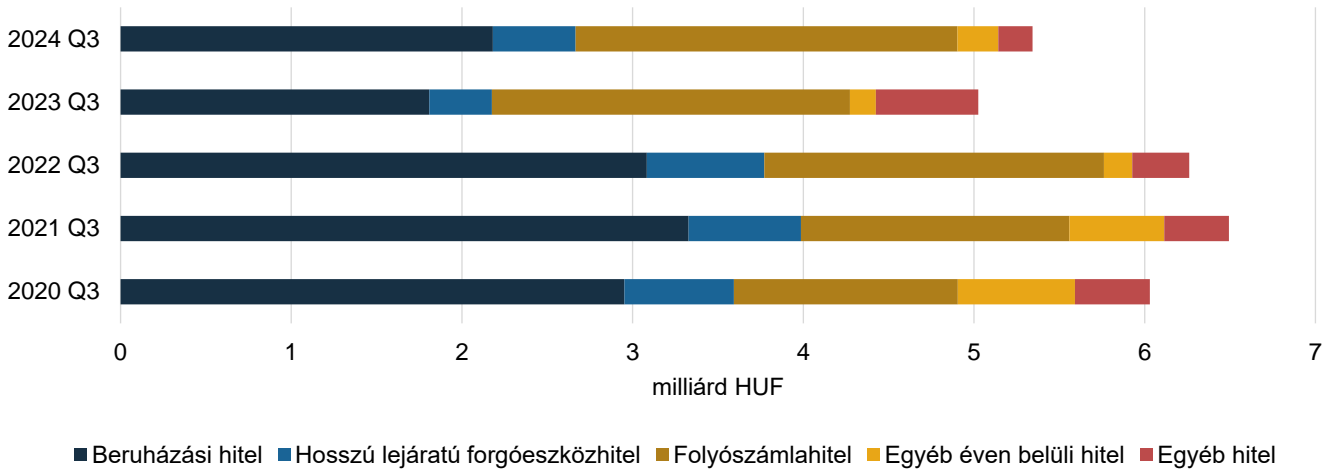

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelállománya

- Az élelmiszeripari egyéni vállalkozásoknak 5,3 milliárd forintos hitelállománya 6,3 százalékkal volt több az előző év azonos időszaki értékénél.
- A növekedés leginkább a beruházási hitelekénél jelentkezett, miközben az egyéb hitelek állománya csökkent, a többi hiteltípus értéke alig változott.
- A beruházási hitelek részesedése 4,8 százalékponttal 40,8 százalékra nőtt, a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek aránya 1,8 százalékponttal 9,1 százalékra emelkedett. Az egyéb hitelek aránya 8,2 százalékponttal, 3,8 százalékos szintre mérséklődött (41. ábra).
- A piaci hitelek részesedése 40,6 százalékról 34,7 százalékra csökkent, ezáltal a kedvezményes hitelek nagyobb arányt képviseltek az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelállományában az egy évvel korábbi azonos negyedév értékéhez képest.
- Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások újonnan felvett hiteleinek értéke 0,2 milliárd forintot tett ki 2024 harmadik negyedévének végén. Ez az összeg 0,2 milliárd forinttal volt kevesebb, mint egy évvel korábban.

41. ábra: **Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelei a beruházási hitelek bővülése miatt nőttek 2024 harmadik negyedében**

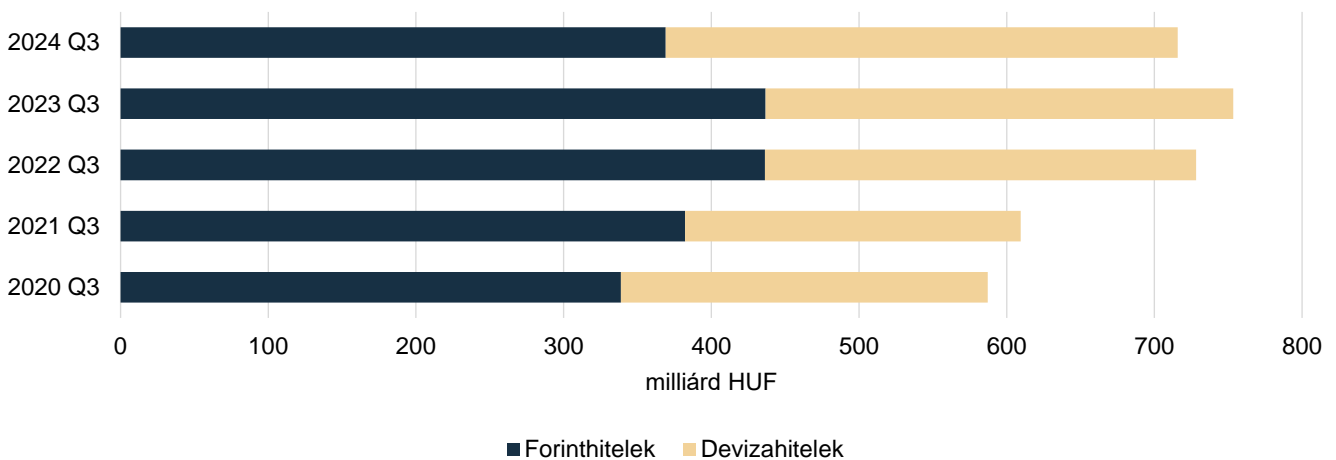

Forrás: AM- és MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának dinamikus növekedése megtorpant, az állomány 2024 harmadik negyedévének végén 715,8 milliárd forintot ért el, ami 5,0 százalékkal volt kevesebb, mint az előző év azonos időszakában (42. ábra).
- A hitelállomány csökkenését a forinthitelek 15,5 százalékos, 67,7 milliárd forintos visszaesése okozta, miközben a devizahitelek állománya 9,5 százalékkal emelkedett, ami 30,1 milliárd forintos növekedésnek felelt meg. Mindezek eredményeképpen a devizahitelek hitelállományból való részesedése 6,4 százalékponttal nőtt.

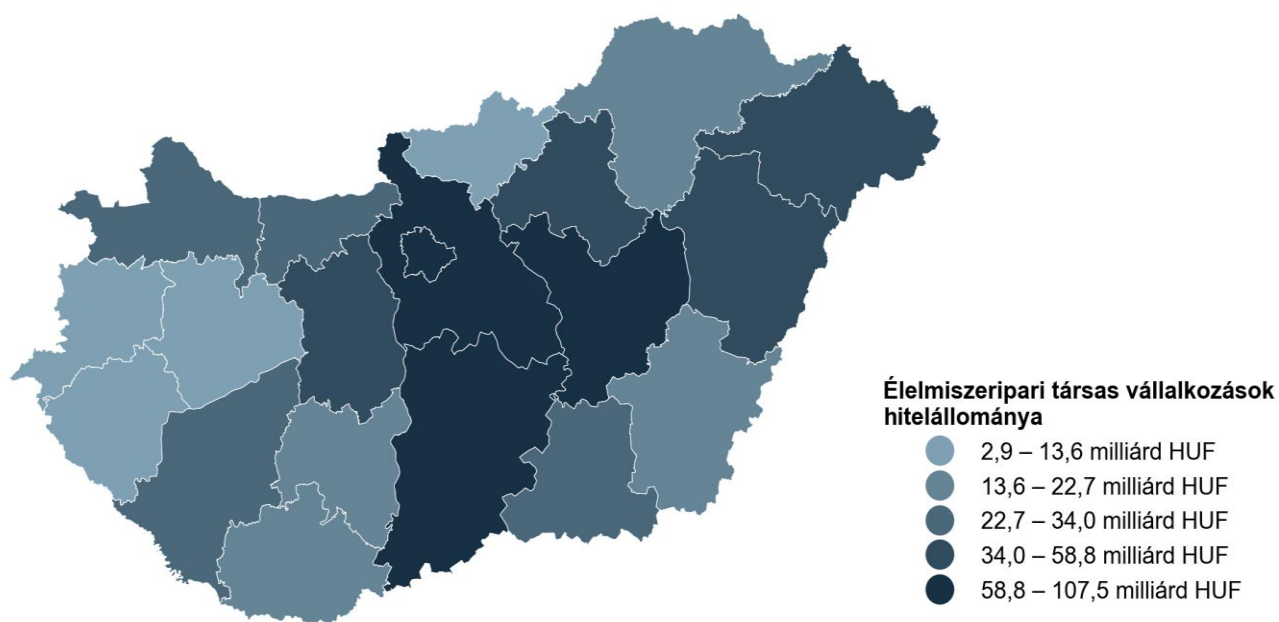
42. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hiteleinek csökkenése a forinthiteleknek volt tulajdonítható 2024 harmadik negyedében**

Forrás: AM- és MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Területi eloszlás alapján az ország középső részére koncentráltak a legnagyobb hitelösszegek: Jász-Nagykun-Szolnok, Bács-Kiskun és Pest vármegyében, valamint a fővárosban egyaránt 58,8 és 107,5 milliárd forint között volt az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya 2024 harmadik negyedében (43. ábra).

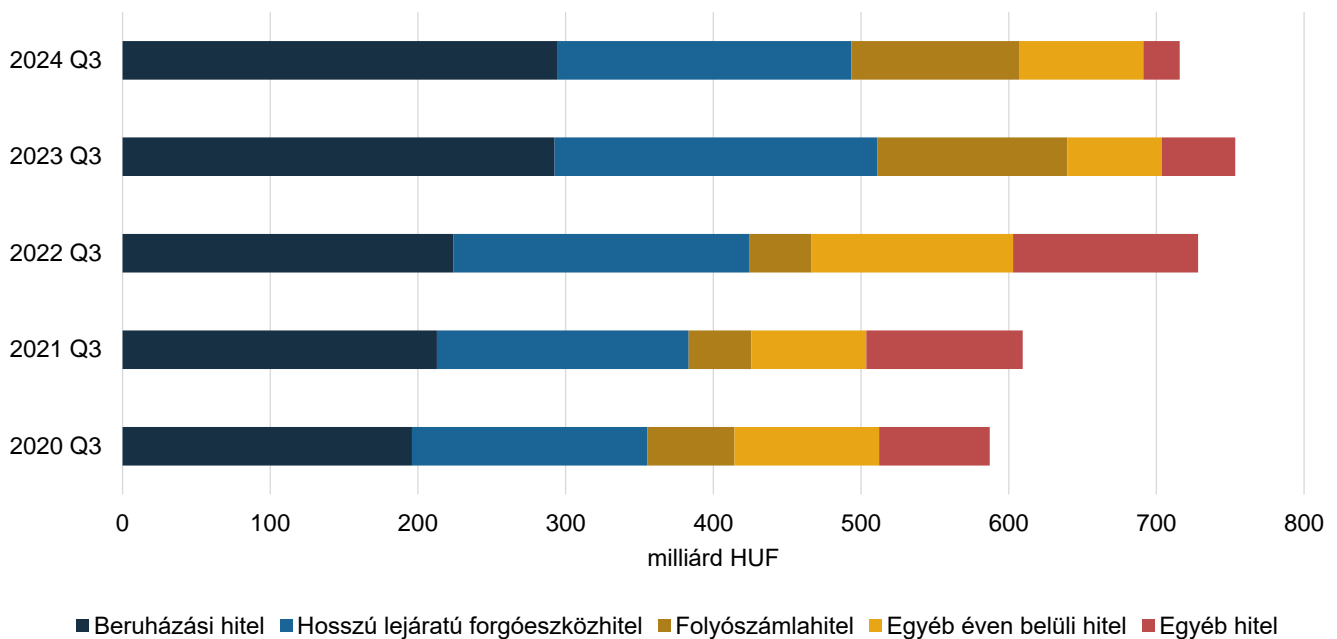
43. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya vármegyei bontásban 2024 harmadik negyedében**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelein belül az egyéb hitelek állománya csökkent a legnagyobb ütemben (50,5 százalékkal, 25,1 milliárd forinttal).
- Az éven belüli hitelek összességében véve bővültek, melynek oka az egyéb éven belüli hitelek állományának emelkedése volt (31,5 százalékkal, 20,2 milliárd forinttal). Ezzel egyidejűleg a folyószámlahitelek állománya csökkent.
- Az éven belüli hitelekkel ellentétben a hosszú lejáratú hitelek állománya mérséklődött, melynek fő oka a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek csökkenése volt (–9,1 százalékkal, –19,8 milliárd forinttal). A beruházási hitelek kismértékben nőttek (44. ábra).
- Mindezek eredményeképpen a hosszú lejáratú hitelek részesedése 2024 harmadik negyedében a teljes hitelállományból 1,1 százalékponttal 68,9 százalékra emelkedett.

44. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományában a hosszú lejáratú forgóeszközhitel, a folyószámlahitelek és az egyéb hitelek csökkentek 2024 harmadik negyedében**

Forrás: AM- és MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának legnagyobb részét, 27,2 százalékát az egyéb élelmiszeripari alágazatban tevékenykedő vállalkozások tudhatták magukénak. Ezt követte a húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása alágazat, melynek szakágazatai együttesen a hitelállomány 17,8 százalékát adták. Kiemelkedő volt még az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás szakágazat a maga 16,3 százalékos részarányával.
- Az élelmiszeripari társas vállalkozásainak hitelállományán belül legnagyobb mértékben az olaj gyártása alágazat hitelállománya esett vissza (–16,1 milliárd forint), de az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás szakágazat hitelállományának csökkenése is megközelítette a 10 milliárd forintot (–9,7 milliárd forint). Jelentős hitelállomány-csökkenés következett be a tésztafélek gyártása szakágazatban (–8,0 milliárd forint) és a malomiparban (–7,4 milliárd forint) is.
- Az olaj gyártása alágazat hitelállományának jelentős visszaesését a folyószámlahitelek (–7,0 milliárd forint) és a hosszú lejáratú forgóeszközhitel (–6,9 milliárd forint) csökkenése okozta. Az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás szakágazatét pedig a beruházási (–5,7 milliárd forint) és a hosszú lejáratú forgóeszközhitel csökkenése (–5,1 milliárd forint) idézte elő.
- Hitelállomány növekedés a vizsgált időszakban alig volt megfigyelhető. A húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása alágazat hitelállománya emelkedett a legnagyobb mértékben, de ez is csupán 2,4 milliárd forinttal (5. táblázat).

5. táblázat: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hiteleinek több mint 40 százalékát a beruházási hitelek adták 2024 harmadik negyedében**

milliárd HUF

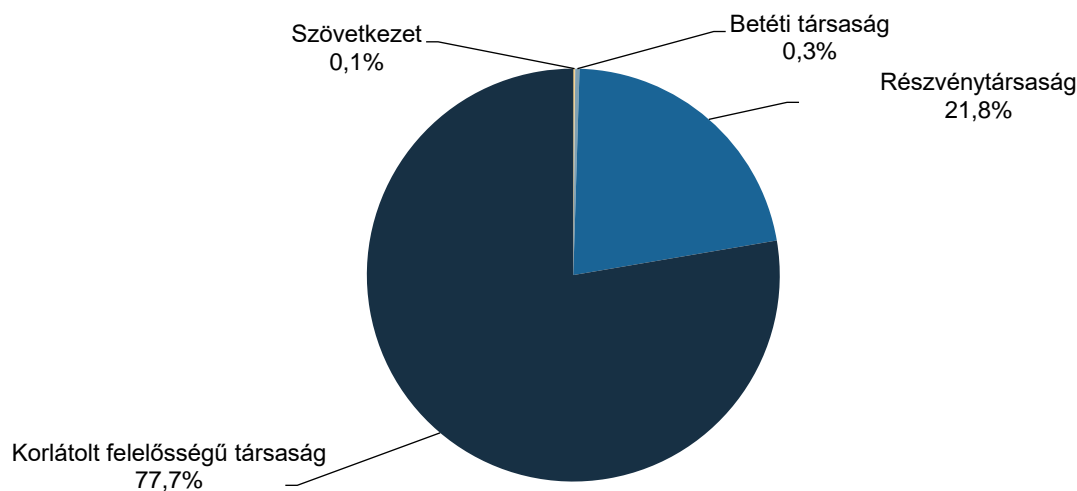
Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitel	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Húsfeldolgozás, -tartósítás	50,6	22,6	11,6	8,9	7,3	0,3
Baromfihús-feldolgozás, -tartósítás	66,6	22,8	21,3	21,5	0,8	0,2
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	9,9	3,5	5,1	0,7	0,4	0,1
Gyümölcs-, zöldséglé gyártása	2,6	1,4	0,4	0,6	0,2	0,0
Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	114,3	24,5	44,6	8,1	36,1	1,0
Olaj gyártása	40,7	27,6	6,5	6,4	0,1	0,0
Tejtermék gyártása	41,9	14,6	13,2	5,8	8,1	0,3
Malomipari termék gyártása	51,5	12,3	18,0	6,9	9,8	4,7
Kenyér, friss pékáru gyártása	34,2	19,4	7,2	6,5	0,8	0,3
Tésztafélék gyártása	12,9	6,0	4,7	1,1	1,0	0,1
Tartósított lisztesáru gyártása	11,3	7,3	1,6	2,0	0,3	0,0
Haszonállat-eledelel gyártása	42,8	20,9	13,6	4,8	2,8	0,7
Hobbiállat-eledelel gyártása	6,3	2,2	0,0	1,4	2,4	0,3
Szőlőbor termelése	35,1	13,1	8,9	5,6	6,6	0,8
Egyéb élelmiszeripar	195,0	96,5	42,1	33,2	7,5	15,8
Összesen	715,8	294,7	198,8	113,5	84,2	24,6

Megjegyzés: Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozásoknál is a korlátolt felelősségű társaságok és a részvénytársaságok fennálló hitelállománya a legjelentősebb, részesedésük együttesen 99,5 százalék volt 2024. szeptember 30-án. Legkisebb hitelállománnyal a közkereseti társaságok, a szövetkezetek, valamint a betéti társaságok rendelkeztek (45. ábra).

45. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hiteleinek több mint háromnegyedét a korlátolt felelősségű társaságok tudhatták magukénak 2024 harmadik negyedében**

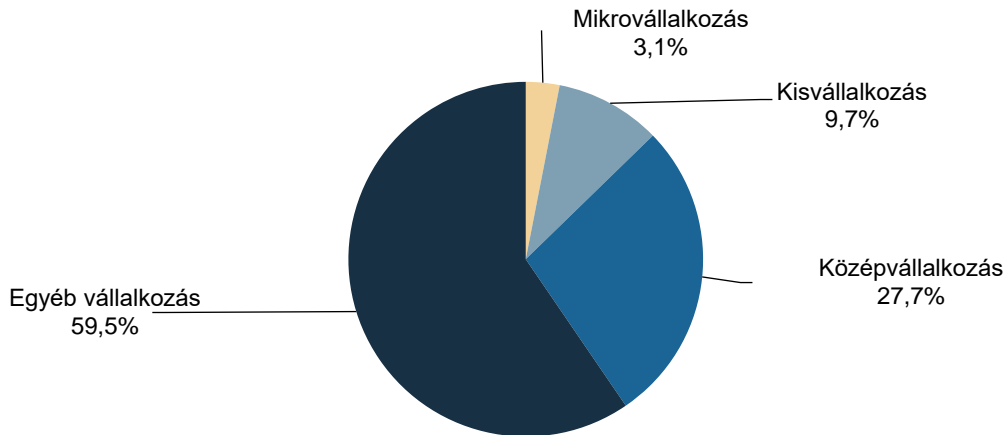

Megjegyzés: Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának több mint felét az egyéb vállalkozások adták, a mikro-, kis- és középvállalkozások hiteleinek aránya a teljes állományból 40,5 százalékot képviselt, ami 289,6 milliárd forintnak felelt meg (46. ábra).

46. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hiteleinek több mint fele az egyéb vállalkozásokat finanszírozta 2024 harmadik negyedében**

Megjegyzés: Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások 2024 harmadik negyedében 90,7 milliárd forint összegű új hitelt vettek fel, ami 16,1 milliárd forinttal volt kevesebb az egy évvel korábbinál (6. táblázat).

6. táblázat: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások új hiteleinek zöme egyéb éven belüli hitel volt 2024 harmadik negyedében**

milliárd HUF

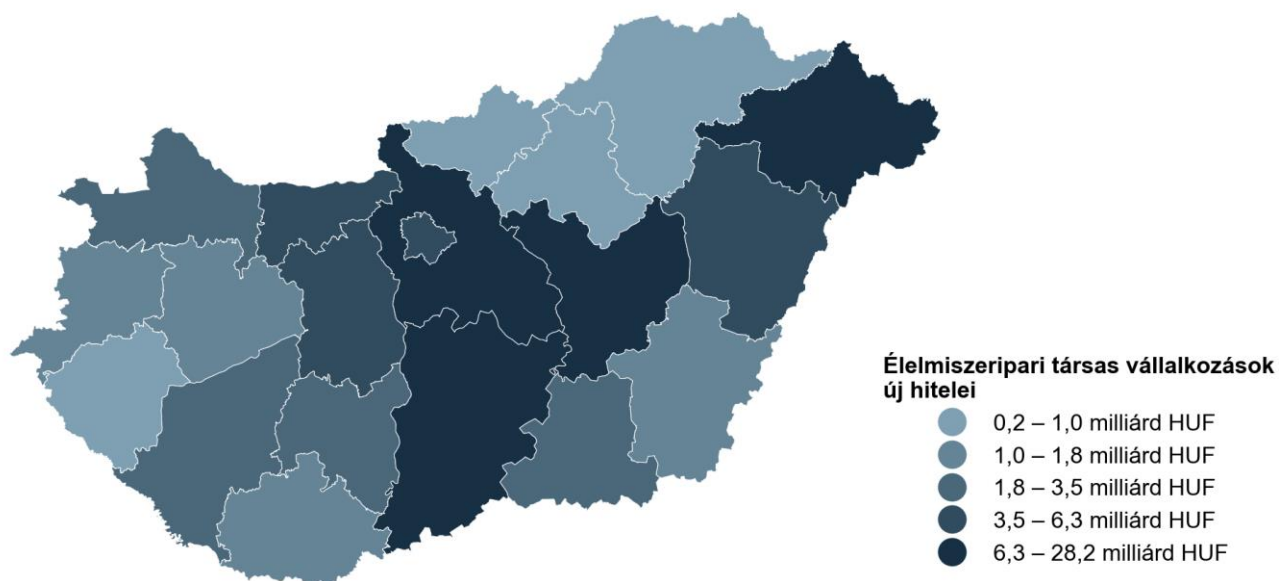
Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitel	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Húsfeldolgozás, -tartósítás	6,5	2,2	0,0	0,2	4,0	0,1
Baromfihús-feldolgozás, -tartósítás	2,2	1,4	0,0	0,0	0,7	0,0
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	1,4	0,9	0,0	0,4	0,0	
Gyümölcs-, zöldséglé gyártása	0,1	0,1	0,0	0,0		
Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	34,0	0,1	4,5	1,3	28,1	0,0
Olaj gyártása	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	
Tejtermék gyártása	8,8	0,8	8,0	0,0		
Malomipari termék gyártása	14,6	3,5	1,5	1,8	5,7	2,0
Kenyér, friss pékáru gyártása	1,8	0,3	0,4	0,4	0,8	0,0
Tésztafélék gyártása	1,1	0,0	0,0	0,1	1,0	0,0
Tartósított lisztesáru gyártása	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	
Haszonállat-eledelel gyártása	4,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,0
Hobbiállat-eledelel gyártása	3,7	1,2	0,2	2,2	0,0	
Szőlőbor termelése	1,8	1,1	0,4	0,1	0,2	0,0
Egyéb élelmiszeripar	9,7	3,4	2,3	0,5	3,5	0,0
Összesen	90,7	15,6	18,2	7,7	47,0	2,3

Megjegyzés: Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Beruházási céllal 15,6 milliárd forint új hitelösszeget folyósítottak 2024 harmadik negyedévében, amely mintegy 10 százalékos visszaesést jelentett az egy évvel korábbi értékhez képest. A hosszú lejáratú forgóeszközhitel csökkenése (–33,0 százalék, –5,4 milliárd forint) szintén jelentős volt. Összességében véve az éven túli új hitelállomány 7,3 milliárd forinttal csökkent az előző év azonos időszakához képest. Az éven belüli hitelek szintén mérséklődtek (–2,3 milliárd forint). Ezen belül a folyószámlahitelek jelentősen csökkentek (–11,3 milliárd forint), az egyéb éven belüli hitelek viszont nőttek (+9,0 milliárd forinttal). Az egyéb hitelek visszaesése is számottevő volt.
- Az új hitelösszeg legnagyobb része (51,8 százalék) 2024 harmadik negyedévében egyéb éven belüli hitel volt. Emellett a beruházási (17,2 százalék) és a forgóeszközhitel (20,1 százalék) képviseltek még nagyobb hányadot, így az éven túli hitelek részesedése együttesen 37,3 százalékot tett ki, szemben a rövid lejáratú hitelállomány 60,8 százalékos részesedésével.
- Szakágazati viszonylatban a legkiemelkedőbb visszaesés az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás területen volt megfigyelhető, ahol az új hitelek értéke 9,3 milliárd forinttal volt kevesebb az előző évinél. Ennek legnagyobb részét az egyéb hitelek visszaesése (–7,5 milliárd forint) okozta. Az egyéb élelmiszergyártás szakágazat új hitelei 6,0 milliárd forinttal, a húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása alágazat új hitelei összesen 4,0 milliárd forinttal csökkentek a vizsgált időszakban.
- Az új hitelek legnagyobb része, 37,5 százaléka a gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás szakágazatba került, döntően egyéb éven belüli hitel formájában. Jelentős volt még a malomipari termék gyártása terület 16,1 százalékkal, valamint az egyéb élelmiszeripar szakágazat 10,7 százalékkal.
- A területi eloszlás alapján megfigyelhető, hogy az ország középső részén (Bács-Kiskun, Pest, Jász-Nagykun-Szolnok vármegyékben) és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében lévő élelmiszeripari társas vállalkozások vették fel a legtöbb új hitelt 2024 harmadik negyedévében, 6,3 és 28,2 milliárd forint közötti értékben (47. ábra).

47. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások új hitelei vármegyei bontásban 2024 harmadik negyedévében**

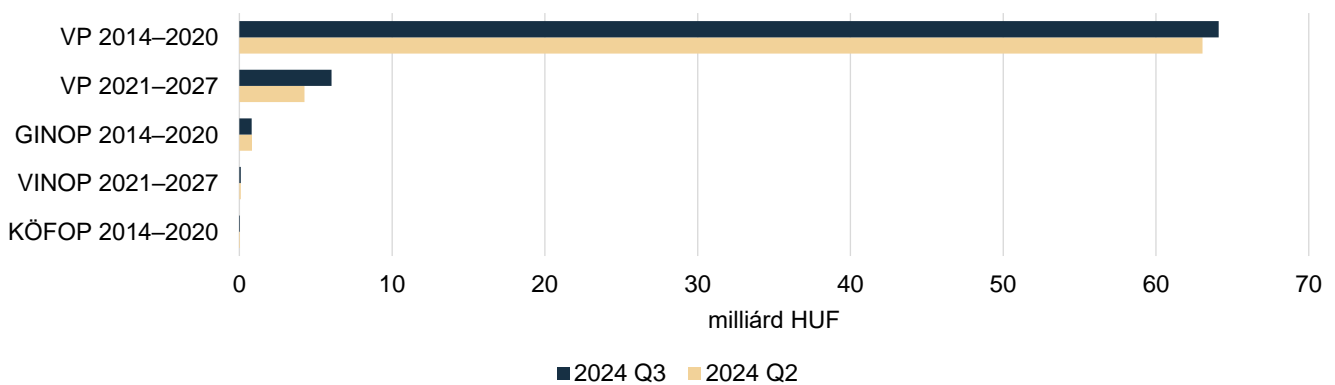

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az agrártámogatásokhoz kapcsolódó hitelezés

- Az MNB HITREG adatgyűjtése lehetőséget biztosít arra is, hogy az agrárgazdasági hitelállományon belül a támogatásokhoz kapcsolódó hitelezést is bemutassuk.
- A teljes agrárgazdasági hitelállomány 1778,1 milliárd forintról (2024 Q2) 1781,9 milliárd forintra (2024 Q3) bővült az elmúlt negyedévben, amelyből az **operatív programokhoz** kapcsolódó hitelállomány 68,3 milliárd forintot (2024 Q2), valamint 71,1 milliárd forintot (2024 Q3) tett ki. A legnagyobb részt mindkét időszakban a Vidékfejlesztési Program (VP) 2014–2020 intézkedéseire folyósított hitelösszegek tették ki (48. ábra).

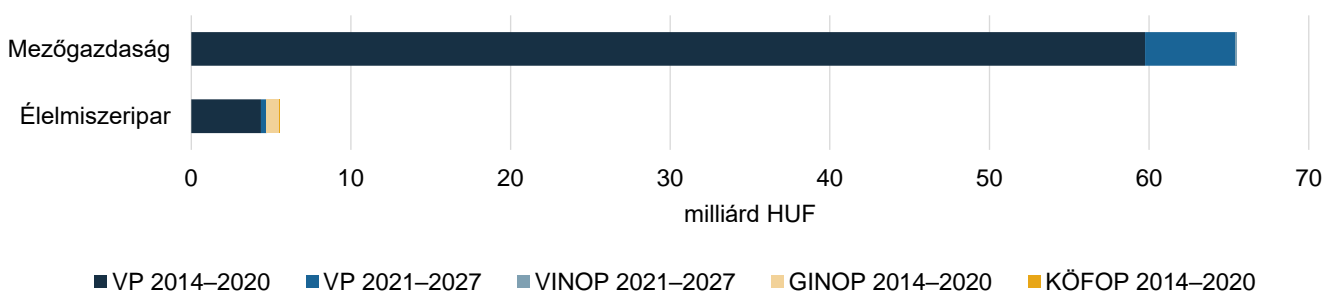
48. ábra: **Az operatív programokhoz kapcsolódó hitelállományban a Vidékfejlesztési Program 2014–2020 volt a meghatározó 2024 harmadik negyedévében is**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az operatív programokhoz kapcsolódó hitelállomány több mint 90 százaléka, azaz 65,5 milliárd forint a mezőgazdasághoz tartozott 2024 harmadik negyedévének végén (49. ábra).

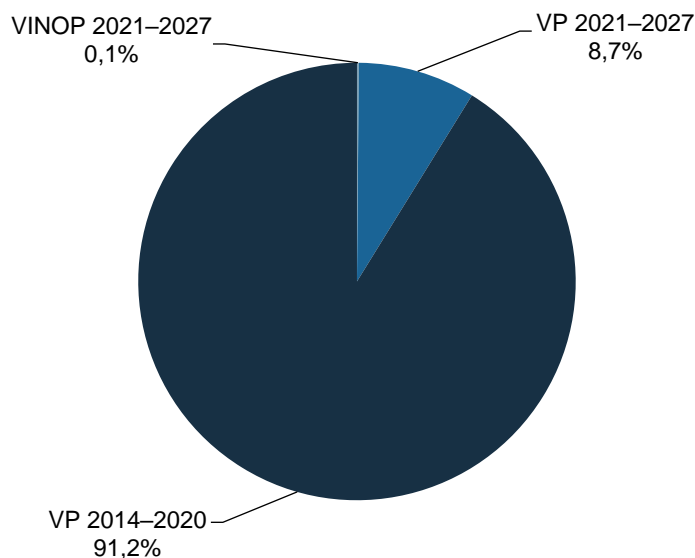
49. ábra: **Az operatív programokhoz kapcsolódó hitelállomány zöme a mezőgazdasághoz tartozott 2024 harmadik negyedévében**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok és társas vállalkozások operatív programokhoz kapcsolódó hitelállományán belül a Vidékfejlesztési Programokhoz, azon belül is a 2014–2020-as időszakihoz tartozó állomány volt a meghatározó (91,2 százalék) (50. ábra).

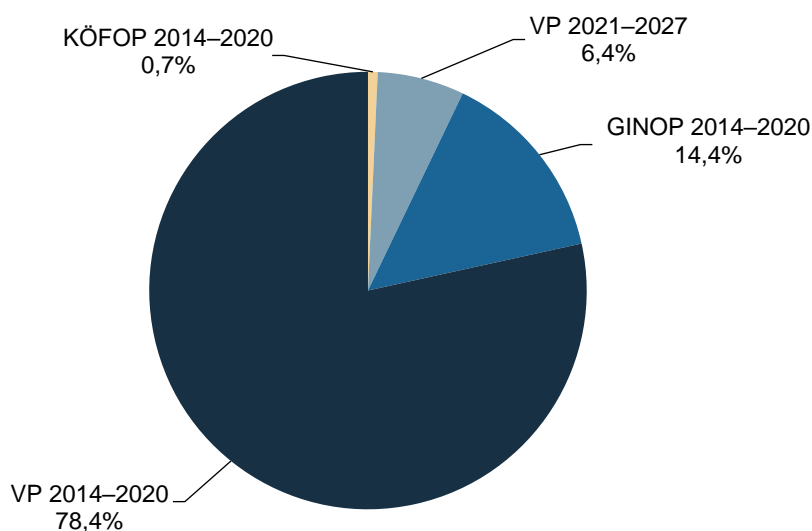
50. ábra: **Az operatív programokhoz kapcsolódó hitelállomány megoszlása a mezőgazdaságban 2024 harmadik negyedében**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari vállalkozások operatív programokhoz köthető hitelállományán belül a Vidékfejlesztési Programokon kívül a GINOP 2014–2020 intézkedéseire folyósított hitelösszegek is jelentős részesedéssel bírtak 2024 harmadik negyedében (51. ábra).

51. ábra: **Az operatív programokhoz kapcsolódó hitelállomány megoszlása az élelmiszeriparban 2024 harmadik negyedében**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A támogatások előfinanszírozásához biztosított hitelösszeg a teljes agrárgazdasági hitelállomány 1,0 százaléka (18,5 milliárd forint) volt 2024 harmadik negyedében. Ezen belül a mezőgazdasági támogatások előfinanszírozására 14,3 milliárd forintot, az élelmiszeripari támogatások előfinanszírozására 4,1 milliárd forintot folyósítottak 2024 harmadik negyedében.

Kedvezményes finanszírozási programok az agrárgazdaságban

A kedvezményes hitelezést az Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel (ASZK) mellett alapvetően két hitelprogram, az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel MAX+ (ASZB MAX+), valamint a Baross Gábor Újraiparosítási Hitelprogram alakította 2024 harmadik negyedévében is. Előbbi már 2022-ben is elérhető volt az agrárvállalkozások számára, utóbbi 2023-ban újonnan került a repertoárba, ebben az évben Baross Gábor Újraiparosítási Hitelprogram 2024 néven. A szóban forgó hitelprogramokon túl az agrárvállalkozások kedvezményes finanszírozását szolgálta továbbá a Gyármentő Beruházási Hitelprogram, valamint a Jövő Exportőrei Beruházási Hitel és a Jövő Exportőrei Forgóeszközhitel, illetve az Exportélenkítő Beruházási Hitel és az Exportélenkítő Forgóeszközhitel. Emellett továbbra is igénybe vehették az MFB Refinanszírozási Programját¹, de a Forgóeszköz Hitelprogramoknál a szerződések megkötése 2023. december 31-ig volt lehetséges (7. táblázat). A felsorolt programok többségéhez az állam jellemzően kamat-, illetve kezességidő-támogatást nyújtott, továbbá állami kezesség vagy viszontgarancia vállalásával is segítette a forráshoz jutást.

7. táblázat: Főbb állami szerepvállalással egybekötött, agrár érintettségű finanszírozási programok és intézkedések

MFB Zrt. hitelprogramja
MFB Széchenyi Mikrohitel Refinanszírozási Program 2.0
EXIM hitelprogramjai
Baross Gábor Újraiparosítási Hitelprogram
Beruházási hitel
Zöldhitel
Gyármentő Beruházási Hitelprogram
Jövő Exportőrei Beruházási Hitelek
Exportélenkítő Beruházási Hitel
Jövő Exportőrei Forgóeszközhitel
Exportélenkítő Forgóeszközhitel
Kárenyhítő/Fordulat Hitelprogram
KAVOSZ Zrt. hitelprogramjai
Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel
Agrár Széchenyi Beruházási Hitel MAX+
Kezességvállalás a meglévő hitelkonstrukciók mellé

Forrás: Az AKI Pénzügykutató Osztályán készült saját szerkesztés

Magyar Nemzeti Bank

- Az MNB által 2020. április 20-án elindított mikro-, kis- és középvállalkozások megsegítését célzó Növekedési Hitelprogram Hajrá! (NHP Hajrá!) konstrukció 2021. szeptember 30-án lezárult, ezáltal 2024 harmadik negyedévében a vállalkozásoknak már nem volt lehetőségük hitelfelvételre a szóban forgó kedvezményes konstrukció keretében, viszont az aktuális hitelállomány mértékében továbbra is nagy szerepe van az említett hitelprogramnak, így az nem hagyható figyelmen kívül².

¹ <https://www.mfb.hu/vallalkozasok/agrarium/hitel>

² <https://www.mnb.hu/nhphajra#tuti>

Magyar Fejlesztési Bank

- Az MFB Zrt. és az Agrárminisztérium (AM) által indított hitelprogramok keretében – MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram 2020, MFB TЭСZ Forgóeszköz Hitelprogram 2020, MFB Élelmiszeripari Forgóeszköz Hitelprogram 2020–2023 végéig igényelhettek forrást a gazdálkodók³. A hitelprogramokhoz kapcsolódóan a termelők legfeljebb évi 4,0 százalékpontos mértékű kamattámogatásban részesülhetnek.
- Az MFB Zrt. az ágazat közvetlen hitelezésén túl pénzügyi vállalkozások részére refinanszírozási forrást biztosít a KAVOSZ Zrt. által koordinált Széchenyi Kártya Program részét képező Széchenyi Mikrohitel MAX és MAX+ konstrukciók keretében történő hitelkihelyezésekhez. A Széchenyi Mikrohitel Refinanszírozási Program 2.0-t 80 milliárd forintos keretösszeggel hirdették meg⁴.

KAVOSZ

- A KAVOSZ Zrt. által az agrárvállalkozások számára beruházási hitelcélok megvalósításához, illetve hozzá kapcsolódó forgóeszköz-beszerzéshez nyújtott Agrár Széchenyi Beruházási Hitel (ASZB) GO! hitelkonstrukciót az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel MAX+ váltotta fel, ami széles körben felhasználható agrárberuházási hitelcélokra, illetve hozzá kapcsolódó forgóeszköz-beszerzésre. A konstrukció keretében akár 1,4 milliárd forint hitelösszeg is igényelhető, legfeljebb 10 éves futamidőre, fix 5 százalékos éves nettó ügyleti kamattal. A hitel fő biztosítója az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) készfizető kezességvállalása⁵.

Eximbank

- A Covid-járvány miatti, az állami intézkedések kereteit szabályozó átmeneti bizottsági közlemény alapján az Eximbank Zrt. még 2020-ban elindította a Kárenyhítő Hitelprogramot és Kárenyhítő Hitelfedezeti Programot, majd 2021 márciusában a magyar kkv-k számára a Covid-19-járvány kitörése következtében kialakult romló üzleti körülmények utáni újraindulás támogatása, az ehhez szükséges fejlesztési igények hitellel történő finanszírozása érdekében a Fordulat Beruházási Hitelprogramot. Végül az orosz–ukrán háború és az energiaválság következményeinek enyhítésére irányuló újabb bizottsági közlemény alapján elindult a Gyármentő Hitelprogram, majd annak folytatásaként 2023 elején a Baross Gábor Újraiparosítási Hitelprogram.⁶ A hitelprogram nem kifejezetten az agráriumot célozza, ugyanakkor az agrárvállalkozások részesedése így is jelentősnek bizonyult. A szóban forgó hitelprogram Baross Gábor Újraiparosítási Hitelprogram 2024 néven folytatódott, és az év elején újraindított 200 milliárd forintos többletforrás 100 százaléka az Eximbank 2024. júniusáig megkötötte a hitelszerződéseket a magyar vállalkozásokkal⁷.
- A vállalkozások kedvezményes finanszírozását a fentiekén kívül a Jövő Exportőrei Beruházási Hitelek és az Exportélnékítési Beruházási Hitel⁸, valamint a Jövő Exportőrei Forgóeszközhitel és az Exportélnékítési Forgóeszközhitel segítették 2024 harmadik negyedében is.
- A 2021-ben lezárt, a pandémia kedvezőtlen gazdasági hatásai miatt súlyos átmeneti likviditási nehézséggel küzdő vállalatoknak nyújtott Kárenyhítő hitelkonstrukció folyósítása

³ <https://www.mfb.hu/mfb-agrar-forgoeszkoz-hitelprogram-2020-s2669>, <https://www.mfb.hu/mfb-tesz-forgoeszkoz-hitelprogram-2020-s2670>, <https://www.mfb.hu/mfb-elelmiszeripari-forgoeszkoz-hitelprogram-2020-s2674>

⁴ <https://www.mfb.hu/vallalkozasok/mukodo/hitel/mfb-szechenyi-mikrohitel-refinanszirozasi-program-20-t208-p208>

⁵ <https://www.kavosz.hu/hitelek/agrar-szechenyi-beruhazasi-hitel-max-plusz/>

⁶ Magyar Export-Import Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság és leányvállalata. Konszolidált pénzügyi kimutatások az EU által befogadott IFRS standardok alapján. 2023. december 31. Letöltés ideje: 2024.12.13.

⁷ <https://www.portfolio.hu/bank/20240613/lezarult-a-baross-gabor-hitelprogram-megerkezett-rola-az-osszesites-692173>

⁸ <https://exim.hu/beruhazasfinanszirozas/>

2023-ban folytatódott, emellett a vállalkozások a Fordulat Hitelprogramhoz kapcsolódóan is igényelhetek forrást a tavalyi évben⁹. A szóban forgó hitelprogramokra 2024-ben már nem volt lehetőség hitelfelvételre, azonban a kedvezményes hitelállomány értékét jelentősen befolyásolják.

Kezességvállalás

- Az orosz–ukrán háború által a gabona-, olajosnövény-, takarmány-, energia- és műtrágyapiacra világszerte előidézett extrém áremelkedés hatásainak és negatív következményeinek tompítása érdekében a vállalkozások likviditásának fenntartása, versenyképességük erősítése, ennél fogva a beruházások megvalósításában való segítségnyújtás fontos feladattá vált. A hitelfelvétel lehetőségének fenntartását kiemelten segíti a kezességvállalás biztosítása, valamint a kamat- és kezességdíj-támogatás. Mindezek következtében tovább erősödött a kezességvállalás szerepe. Az AVHGA és a Garantiqa Zrt. továbbra is készfizető kezességet vállalt a főbb kedvezményes hitelprogramok, mint például az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel MAX+ mellé. A Garantiqa Zrt. 2024-től az eddigi állami viszontgarancia mellett nagyságrendileg 600 milliárd forint összegű új hitelportfolióhoz tud kezességet vállalni közvetlen uniós viszontgaranciával biztosított kezességvállalással, ezzel elősegítve a kkv-k hitelfelvételén keresztül a működőtőke-beáramlást és a beruházások volumenének emelkedését, ezáltal is támogatva a gazdaság növekedését¹⁰.

Egyéb intézkedések

- Miközben az új hitelek iránti keresletre a támogatott hitelprogramok alacsony kamatlába „élénkítő” hatással volt, a hitelállomány törlesztését a pandémia kezdetén az első intézkedések között bevezetett fizetési **moratórium**¹¹ 2023-ban is lassította. A moratórium időszakának fenntartását a legtöbb vállalkozás esetében 2022. december 31-ig tartották indokoltnak¹², ugyanakkor a Magyar Közlönyben 2022. augusztus 8-án megjelent hiteltörlesztési moratórium veszélyhelyzettel kapcsolatos különös szabályainak bevezetéséről szóló 292/2022. (VIII. 8.) Kormányrendelet¹³, valamint a hiteltörlesztési moratórium igénybevételéhez alkalmazandó kérelemről szóló 23/2022. (VIII. 8.) AM rendelet¹⁴ az aszálykárosult termelők számára 2023. december 31-ig lehetővé tette a fizetési moratórium igénybevételét a 2022. augusztus 31. napján fennálló hitel- vagy kölcsönszerződés alapján folyósított kölcsönökre, ezáltal érdemben befolyásolva a hitelállomány alakulását.
- A szóban forgó hiteltörlesztési moratóriummal 1853 mezőgazdasági ügyfél összesen 4602 hitelügylete, azaz az ágazat hiteleinek 10,7 százaléka volt érintett 2023 első negyedévében. A moratórium alá eső hitelek állománya ebben az időszakban 208,0 milliárd forintot tett ki, ami a mezőgazdaság hitelállományának 21,1 százalékát jelentette. A moratóriumi érintettség fokozatosan csökkent, 2023 végére a hitelügyletek 7,1 százaléka, a hitelállomány 17,6 százaléka esett moratórium alá. A fizetési moratóriumot 2024 első negyedévében már nem lehetett igénybe venni, így az a hitelállomány törlesztésére nem gyakorolt hatást.

⁹<https://www.vg.hu/vilaggazdasag-magyar-gazdasag/2023/06/sosem-helyezett-meg-ki-annyi-hitelt-az-eximbank-mint-tavaly>

¹⁰<https://garantiqa.hu/tovabbra-is-megkerulhetetlen-a-garantiqa-a-kkv-szektor-finanszirozasan/>

¹¹ A fizetési moratórium mind a lakosság, mind a vállalatok körében a 2020. március 18. napján huszonnégy órákor fennálló szerződések alapján már folyósított kölcsönökre terjedt ki, azaz a veszélyhelyzet fennállása alatt az adós a hitelező által üzletszerűen nyújtott hitel- és kölcsönszerződésből, illetve pénzügyi lízingszerződésből eredő tőke-, kamat-, illetve díjfizetési kötelezettsége teljesítésére fizetési haladékokat kapott.

¹² <https://kormany.hu/hirek/2023-ban-megszunik-a-fizetesi-moratorium>

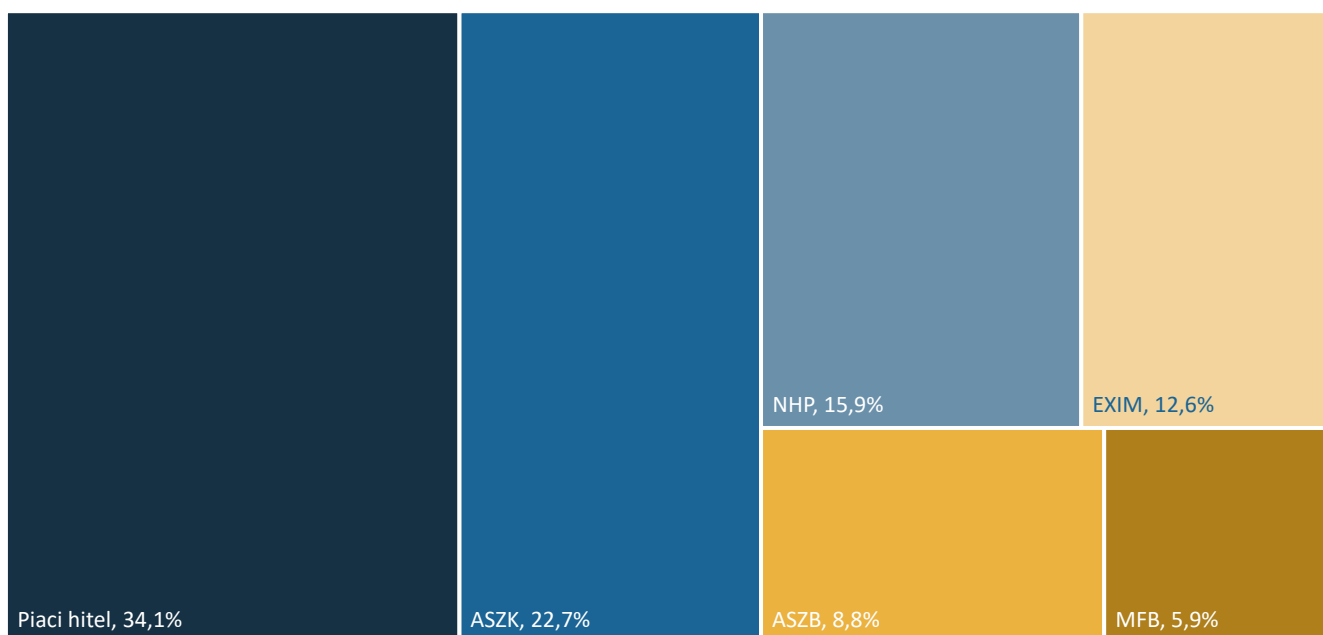
¹³ 292/2022. (VIII. 8.) Korm. rendelet a hiteltörlesztési moratórium veszélyhelyzettel kapcsolatos különös szabályainak bevezetéséről

¹⁴ 23/2022. (VIII. 8.) AM rendelet a hiteltörlesztési moratórium igénybevételéhez alkalmazandó kérelemről

Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban

- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok és társas vállalkozások hitelállományának 65,9 százaléka kedvezményes hitel volt 2024 harmadik negyedévében, azon belül is az ASZK folyószámla-hitelkeret összege és az NHP volt meghatározó (52. ábra).

52. ábra: **A mezőgazdasági ágazatban tevékenykedők hitelállományának több mint 60 százalékát a kedvezményes hitelek adták 2024 harmadik negyedévében**

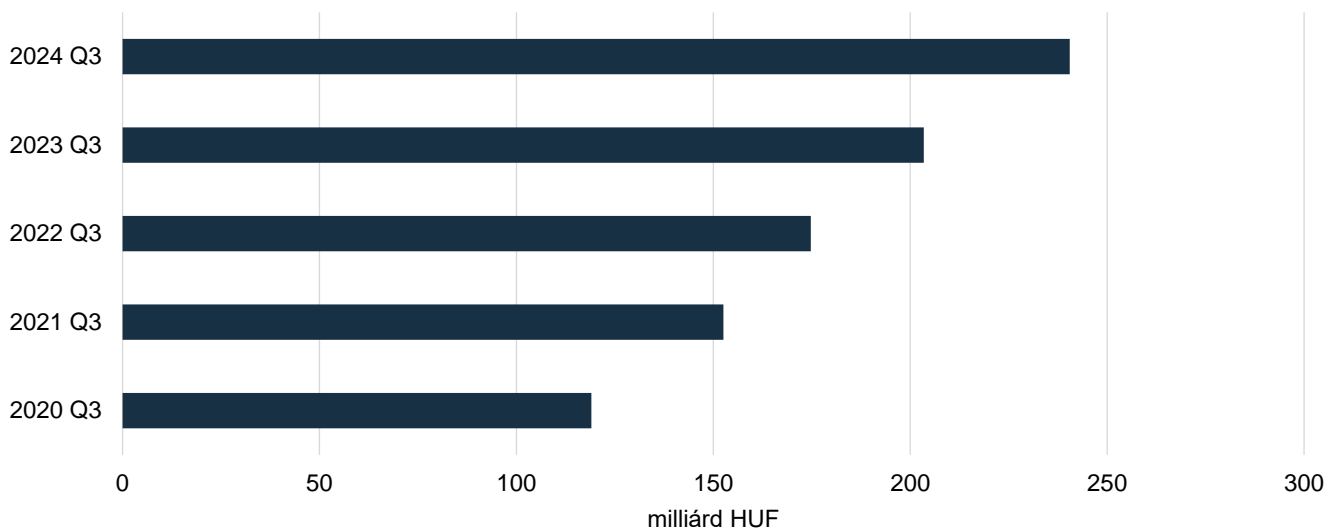
Megjegyzés: Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: MNB-, MNB HITREG-, MFB-, KAVOSZ- és Eximbank-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel

- Az előző évek tendenciájának megfelelően 2024 harmadik negyedévében tovább nőtt a mezőgazdasági vállalkozások ASZK folyószámla-hitelkeret összege, a növekedés üteme magasabb volt, mint az előző év azonos időszakában. A szerződések száma 18,1 százalékkal 43 555 darabra, a leszerződött összeg 27,2 százalékkal 697,2 milliárd forintra emelkedett az előző év azonos időszakához képest.
- Az ASZK folyószámla-hitelkeret összege 18,2 százalékkal növekedett, és 2024 harmadik negyedévének végére elérte a 240,5 milliárd forintot (53. ábra).

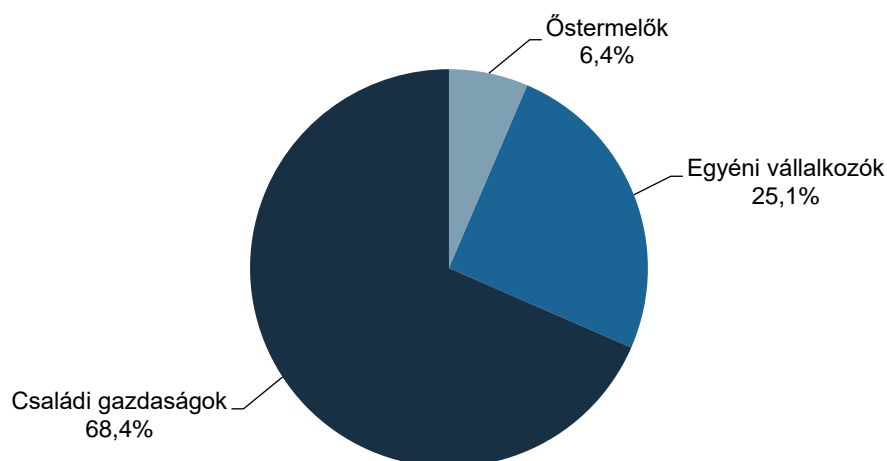
53. ábra: **A mezőgazdaság ASZK folyószámla-hitelkeretének összege 18 százalékkal növekedett 2024 harmadik negyedében**

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az egyéni gazdaságokhoz volt köthető a mezőgazdasági ASZK folyószámla-hitelkeret összegéből 152,1 milliárd forint, a társas vállalkozások a fennálló hitelkeretből 88,4 milliárd forintot tudhattak magukénak 2024. szeptember 30-án.
- A mezőgazdasági tevékenységet végző egyéni gazdaságok hitelkeretének kétharmada a családi gazdaságokhoz, 25,1 százaléka az egyéni vállalkozókhöz került (54. ábra).

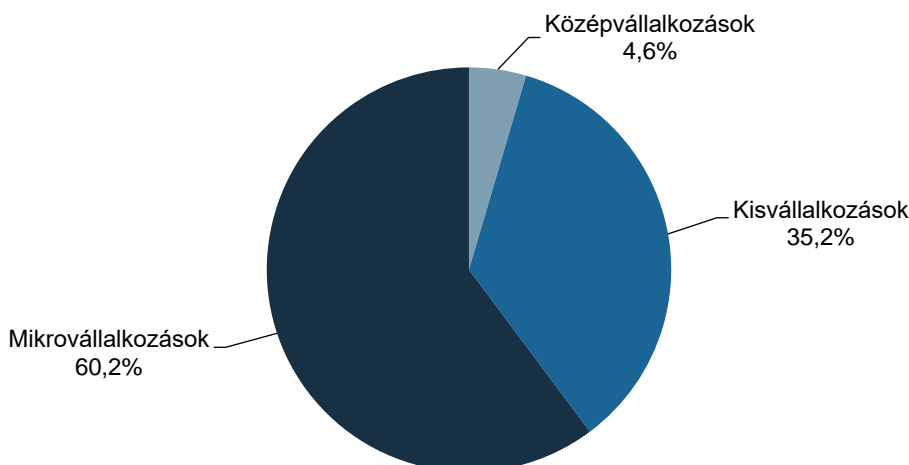
54. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok ASZK fennálló folyószámla-hitelkeretének több mint kétharmada a családi gazdaságokhoz tartozott 2024 harmadik negyedében**

Megjegyzés: Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A társas vállalkozások közül a legnagyobb fennálló hitelkerettel továbbra is a mikrovállalkozások rendelkeztek, részesedésük 60,2 százalékot tett ki, miközben a kisvállalkozások az ASZK fennálló hitelkeret több mint egyharmadát tudhatták magukénak (55. ábra).

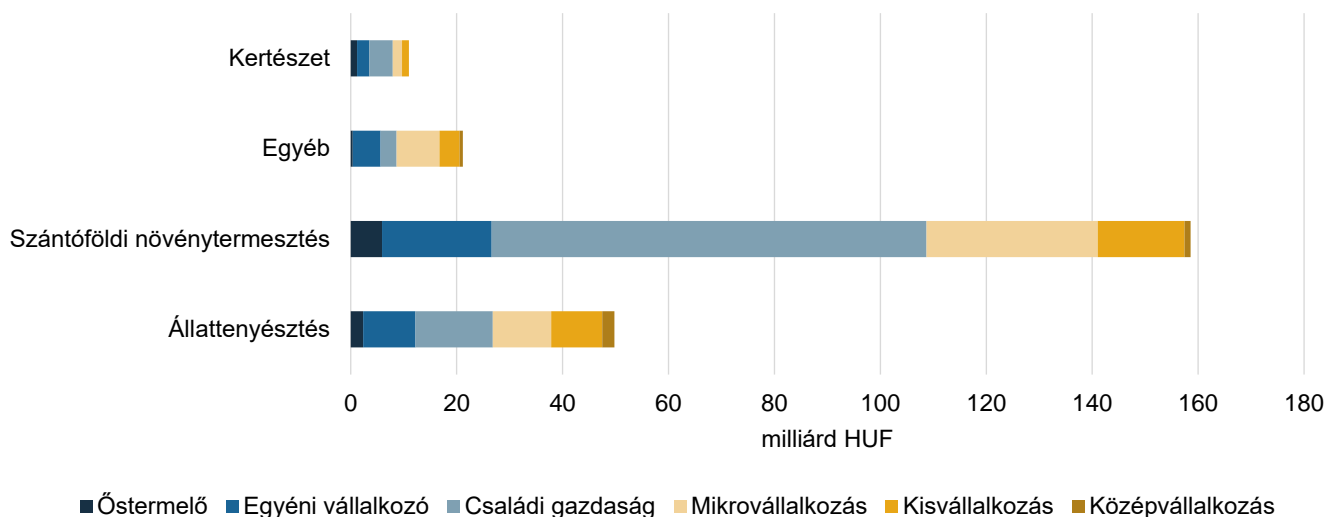
55. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások ASZK folyószámla-hitelkeretének 60 százalékát a mikrovállalkozások tudhatták magukénak 2024. szeptember 30-án**

Megjegyzés: Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó vállalkozások ASZK fennálló folyószámla-hitelkeret összege emelkedett, 120,7 milliárd forintról 158,6 milliárd forintra, melynek fő oka a családi gazdaságok hiteleinek 14,5 milliárdos, valamint a mikrovállalkozások hiteleinek 10,9 milliárd forintos bővülése (56. ábra).

56. ábra: **Az ASZK folyószámla-hitelkeret összegének több mint 50 százaléka a szántóföldi növénytermesztő családi gazdaságokhoz tartozott 2024. szeptember 30-án**

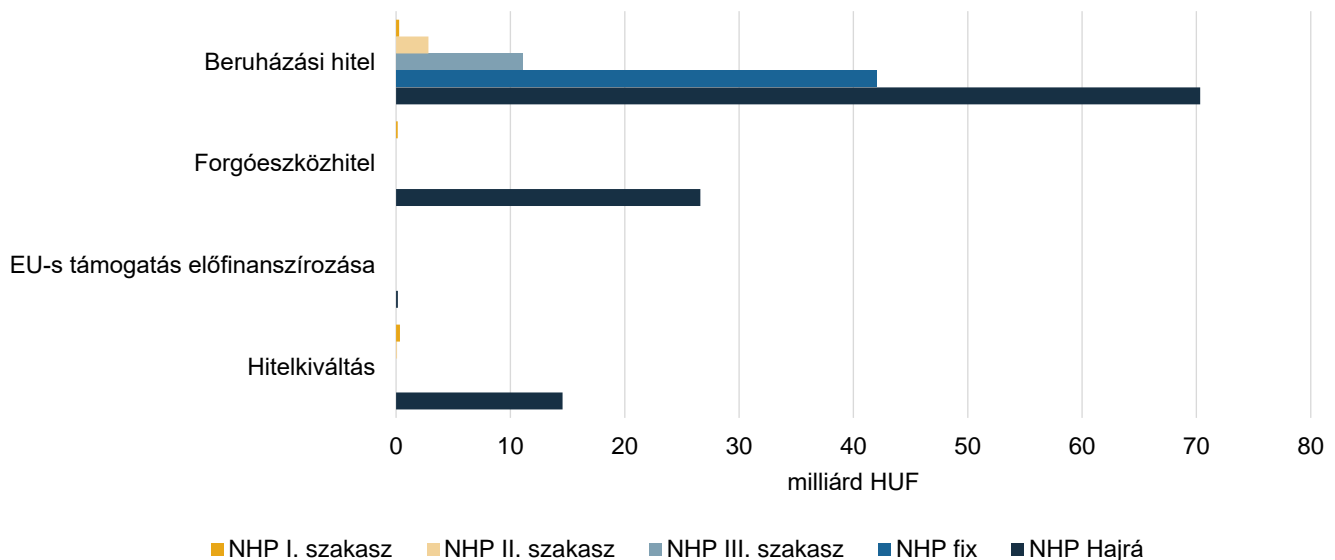
Megjegyzés: Az „Egyéb” kategóriába az alábbi ágazatok tartoznak: növényi szaporítóanyag termeszése; vegyes gazdálkodás; növénytermesztési szolgáltatás; állattenyésztési szolgáltatás; betakarítást követő szolgáltatás; vetési célú magfeldolgozás; vadgazdálkodás, vadgazdálkodási szolgáltatás; erdészeti, egyéb erdőgazdálkodási tevékenység; fakitermelés; vadon termő egyéb erdei termék gyűjtése; erdészeti szolgáltatás.
 Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az Agrár Széchenyi Beruházási hitelkonstrukció keretében a mezőgazdaságban tevékenykedők fennálló hitelállománya 93,2 milliárd forint volt 2024. szeptember 30-án.

Növekedési Hitelprogram

- A Növekedési Hitelprogram I–III. szakaszához kapcsolódóan a mezőgazdaság (őstermelőkkel együtt számított) fennálló hitelállománya 14,7 milliárd forintot tett ki 2024 harmadik negyedévének végén, amelynek zöme, 96,1 százaléka beruházási hitelnek minősült (57. ábra).
- Az NHP fix konstrukció esetében a hitelállományt teljes egészében beruházási céllal folyósították. A hitelprogram fennálló állománya 42,1 milliárd forintot tett ki 2024. szeptember 30-án.
- A mezőgazdasági vállalkozások NHP Hajrá! konstrukció keretében fennálló hitelállománya 111,7 milliárd forint volt 2024 harmadik negyedévének végén, amelyek többségét, 86,8 százalékát éven túli hitelek formájában folyósították. Azon belül a beruházási hitelek aránya 63,0 százalékot tett ki.

57. ábra: **Az NHP Hajrá! konstrukció fennálló állománya több mint 110 milliárd forint volt 2024 harmadik negyedévében**

Megjegyzés: Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az NHP keretében a garanciaszervezetek által biztosított, a mezőgazdaságba kihelyezett hitelállomány 26,0 milliárd forint volt 2024. szeptember 30-án, ami 76,6 százalékát tette ki az egy évvel korábbi értéknek. Az NHP Hajrá! konstrukcióhoz kapcsolódóan 23,3 milliárd forintot folyósítottak (8. táblázat).

8. táblázat: **A Növekedési Hitelprogram garantált hitelállományának alakulása a mezőgazdaságban 2020 és 2024 harmadik negyedéve között**

milliárd HUF

Időszak		Mezőgazdaság			
		I. pillér	II. pillér	NHP fix	NHP Hajrá!
2020	Q1	8,4	0,5	11,0	–
	Q2	8,1	0,5	13,8	1,0
	Q3	7,9	0,5	–	8,0
	Q4	6,6	0,5	–	19,5
2021	Q1	6,7	0,4	–	28,8
	Q2	6,6	0,4	–	38,5
	Q3	6,4	0,4	–	43,0
	Q4	5,8	0,4	–	42,0
2022	Q1	5,2	0,3	–	40,6
	Q2	4,9	0,3	–	38,3
	Q3	4,6	0,3	–	36,3
	Q4	4,3	0,2	–	34,4
2023	Q1	4,0	0,2	–	33,0
	Q2	3,7	0,1	–	31,9
	Q3	3,8	0,1	0,0	30,1
	Q4	3,5	0,1	0,0	28,4
2024	Q1	3,3	0,1	0,0	25,3
	Q2	1,7	0,1	0,0	24,4
	Q3	2,7	0,1	0,0	23,3

Megjegyzés: Az NHP II. szakaszában hitelkiváltásra a II. pillér ad lehetőséget.

Forrás: Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

MFB-hitelprogramok

- A mezőgazdasági ágazatba kihelyezett kedvezményes MFB-hitelek fennálló állománya 63,0 milliárd forintot tett ki 2024. szeptember 30-án, ami 6,4 százalékkal volt kevesebb, mint egy évvel korábban (9. táblázat).

9. táblázat: **Az MFB-hitelek több mint 60 százaléka a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta 2024. szeptember 30-ig**

milliárd HUF

Megnevezés	Szántóföldi növénytermesztés	Kertészet	Állattenyésztés	Egyéb	Összesen
Egyéni gazdaságok			0,0		0,0
Társas vállalkozások	40,2	6,4	9,1	6,6	62,3
ebből					
mikrovállalkozás	34,9	6,3	6,0	2,6	49,8
kisvállalkozás	0,6	0,0	1,8	0,5	2,9
középvállalkozás	0,3			3,3	3,5
nagyvállalkozás	4,4	0,2	1,3	0,2	6,0
Nem besorolható	0,2	0,3	0,1	0,1	0,7
Összesen	40,4	6,7	9,2	6,7	63,0

Megjegyzés: Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.

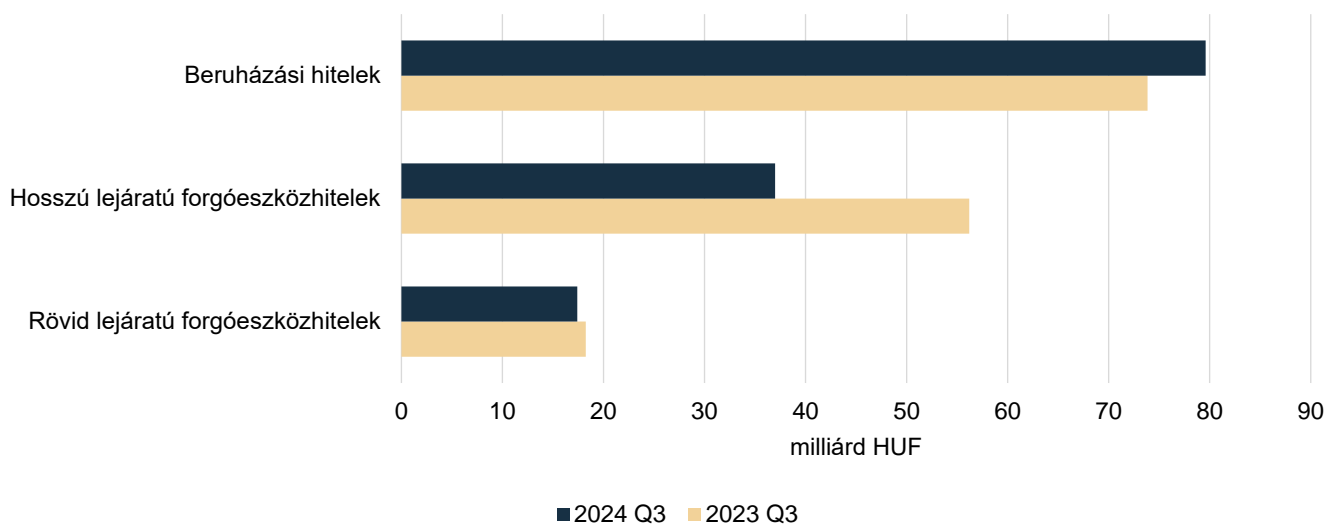
Forrás: MFB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaság kedvezményes MFB-hitelállományából továbbra is a szántóföldi növénytermesztők részesedése volt kiemelkedő, 64,1 százalék, azon belül is a mikro-vállalkozások tudhatták magukénak a hitelösszeg zömét, 86,4 százalékát. A kedvezményes hitelállományból az állattenyésztési ágazat 14,6 százalékkal, a kertészeti ágazat 10,6 százalékkal részesedett.

EXIM-konstrukciók

- Az Eximbank által a mezőgazdasági ágazat részére nyújtott exportösztönző hitelek összege 9,6 százalékkal csökkent, ezáltal az állomány 134,0 milliárd forintra mérséklődött egy év alatt (58. ábra).
- A visszaesés a hosszú lejáratú forgóeszközhitelknél volt a legnagyobb mértékű, az állomány 56,2 milliárd forintról 37,0 milliárd forintra csökkent 2024 harmadik negyedévére.
- A beruházási hitelek állománya azonban emelkedett, összege 73,9 milliárd forintról 79,6 milliárd forintra nőtt az előző év azonos időszakához képest. A rövid lejáratú forgóeszközhitelkismértékben csökkentek.

58. ábra: **Az Eximbank által finanszírozott exportösztönző hitelek állománya csökkent a mezőgazdaságban 2024 harmadik negyedévében**

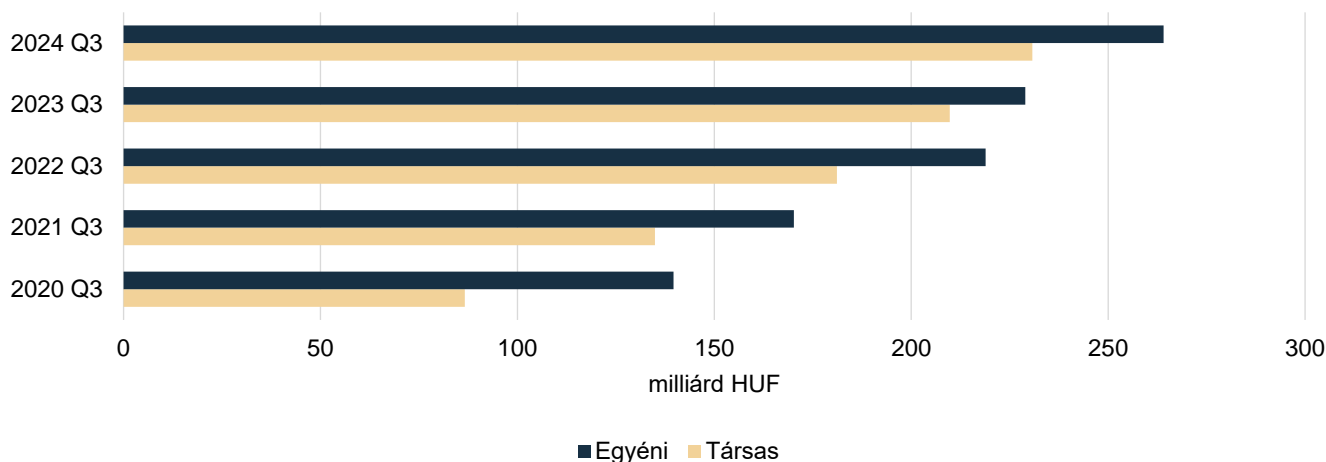

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban

- A mezőgazdaság garantált hitelállományában az elmúlt öt évben tapasztalt dinamikus emelkedés 2024 harmadik negyedévében tovább folytatódott: a garantált hitelek összege 12,8 százalékkal 494,8 milliárd forintra nőtt.
- Az egyéni gazdaságok és a társas vállalkozások garantált hitelállományának növekedési üteme hasonló volt, előbbi 15,3 százalékkal (+35,1 milliárd forint), utóbbi 10,0 százalékkal (+21,0 milliárd forint) bővült. Ezáltal az egyéni gazdaságok hitelállományon belüli részesedése 0,8 százalékponttal emelkedett (59. ábra).

59. ábra: **A garantált hitelek tovább növekedtek a mezőgazdaságban 2024 harmadik negyedében**

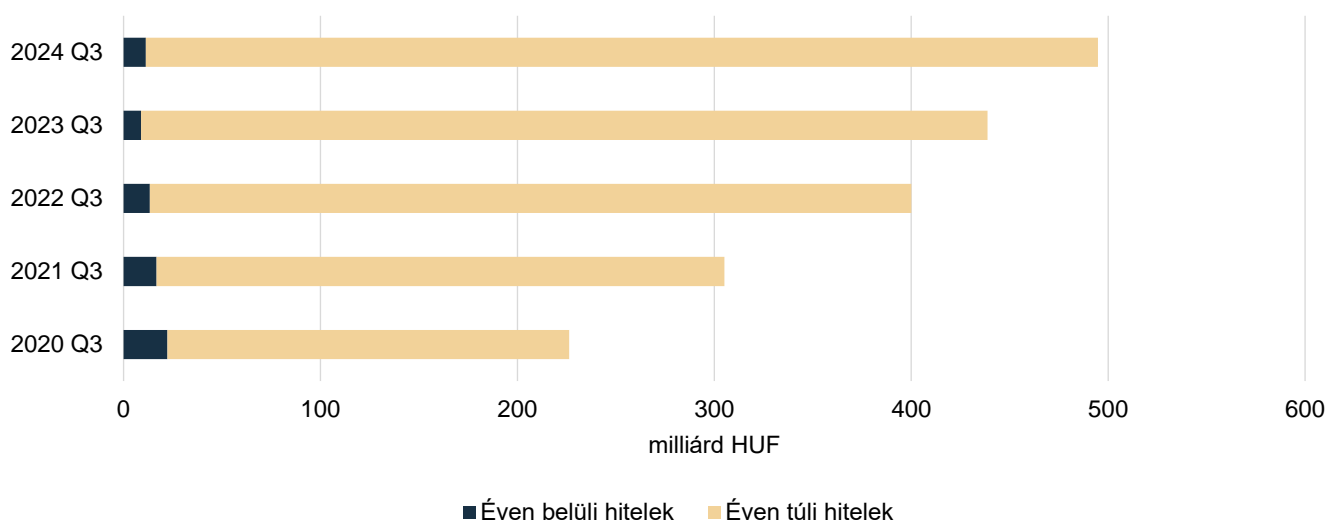

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 74,3–75,5 százalék volt 2024 harmadik negyedének végén.

Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdasági vállalkozások hosszú távú finanszírozási igénye tovább erősödött: az éven túli hitelek állománya 12,5 százalékkal 483,5 milliárd forintra nőtt. Azon belül a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek összege 11,0 százalékkal 303,1 milliárd forintra emelkedett, a beruházási hitelek 15,0 százalékkal 180,4 milliárd forintra bővültek.
- Az éven belüli garantált hitelek értéke az előző évi értékhez képest 28,4 százalékkal 11,3 milliárd forintra emelkedett (60. ábra).

60. ábra: **A mezőgazdaságban a garantált hitelek állománya nőtt 2024 harmadik negyedében**

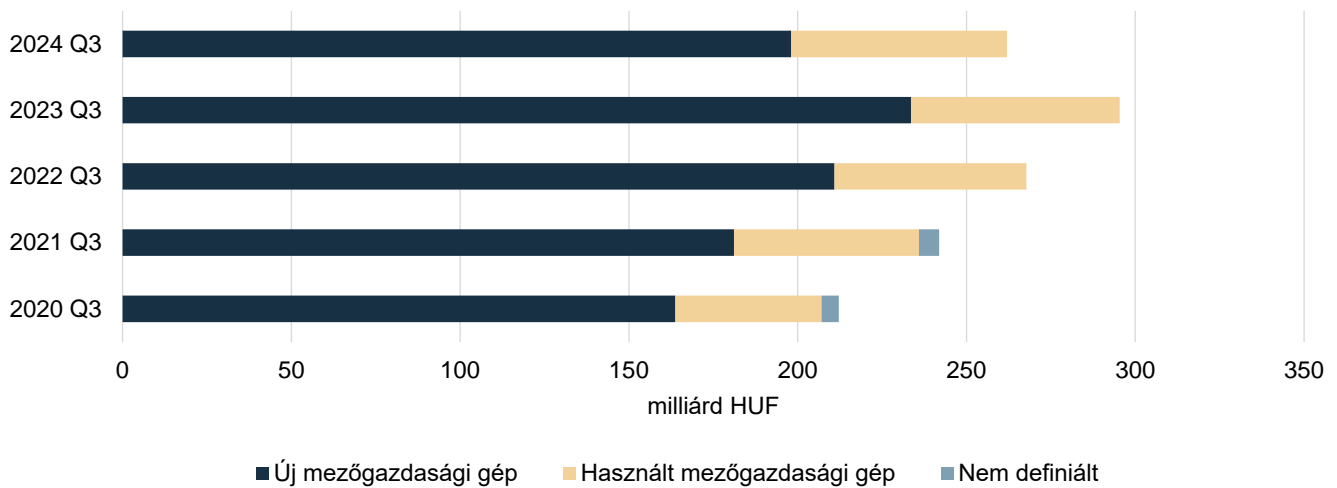
Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 74,3–75,5 százalék volt 2024 harmadik negyedének végén.

Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései

- A lízingcégek mezőgazdasági tőkekintlévősége 2020 és 2023 között fokozatosan bővült, azonban 2024 harmadik negyedévének végére 11,3 százalékkal 262,0 milliárd forintra mérséklődött.
- A csökkenés az új gépeknél jelentkezett, a tőkekintlévőség 15,2 százalékkal 198,1 milliárd forintra esett vissza. A használt gépeknél a tőkekintlévőség 3,4 százalékkal, 63,9 milliárd forintra bővült.
- A mezőgazdasági gépek körében továbbra is az új gépek részesedése volt kiemelkedő – a teljes vizsgált időszakban átlagosan 75,0 százalék feletti –, arányuk egy év alatt 3,5 százalékponttal, 75,6 százalékra csökkent (61. ábra).

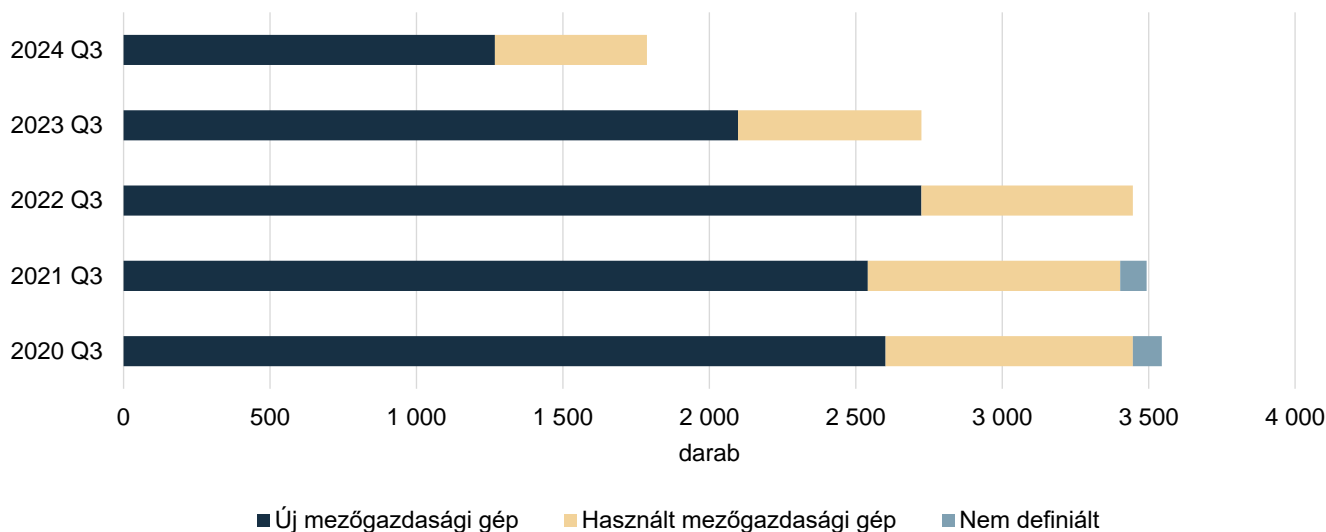
61. ábra: **Az új mezőgazdasági gépek állománya csökkent 2024 harmadik negyedévében**

Forrás: A Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A tőkekintlévőségekhez hasonlóan a lízingszerződések száma is csökkent az előző év azonos időszaki értékéhez képest (–34,4 százalék), 1787 darabra mérséklődött 2024 harmadik negyedévének végére. Az új mezőgazdasági gépre vonatkozó szerződések számában is csökkenés volt tapasztalható, 39,6 százalékkal esett vissza az állomány, összesen 1268 szerződést kötöttek a vizsgált időszak végére. A használt mezőgazdasági gépeknél is visszaesés jelentkezett, mert ezekre 17,1 százalékkal kevesebb, összesen 519 szerződést kötöttek.
- Az új gépekre kötött lízingszerződések aránya a korábbi évi 77,0 százalékról 71,0 százalékra csökkent, a használt gépeké 23,0 százalékról 29,0 százalékra nőtt (62. ábra).

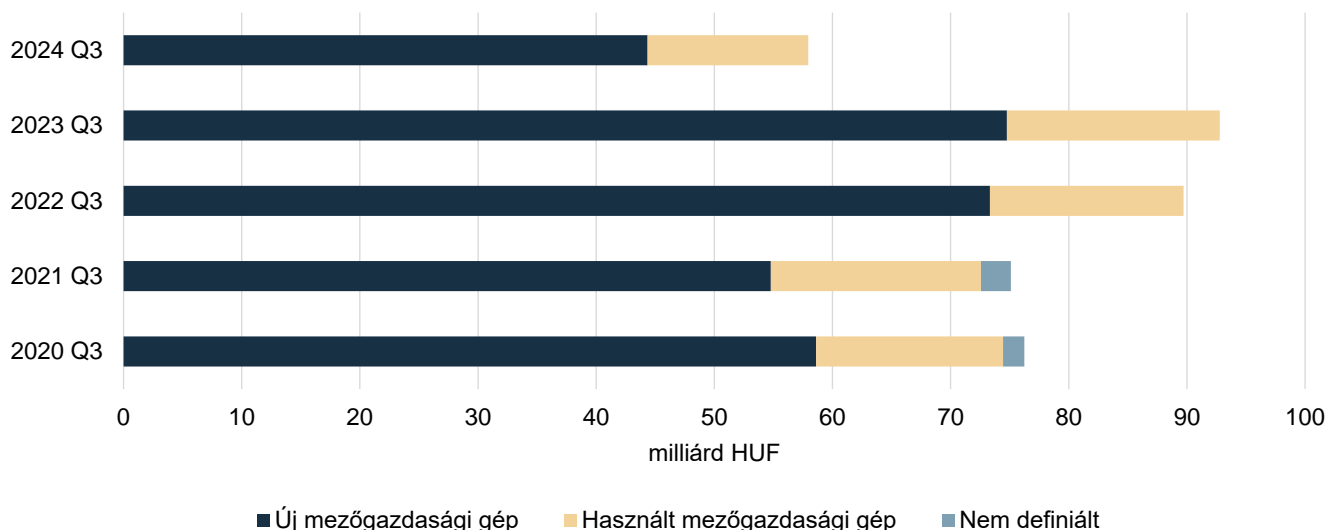
62. ábra: **A lízingcégek mezőgazdasági gépekre kötött szerződéseinek számottevően csökkentek 2024 harmadik negyedévében**

Forrás: A Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az előző év azonos időszakához képest a lízingcégek által finanszírozott összeg 37,5 százalékkal mérséklődött, 92,8 milliárd forintról 58,0 milliárd forintra apadt.
- Az új gépeknél a visszaesés 40,7 százalékos volt, 44,4 milliárd forintra zsugorodtak a kihelyezések, a használt mezőgazdasági gépek esetében pedig 24,5 százalékos csökkenés jelentkezett, 18,0 milliárd forintról 13,6 milliárd forintra (63. ábra).

63. ábra: **A lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései jelentősen csökkentek 2024 harmadik negyedévében**

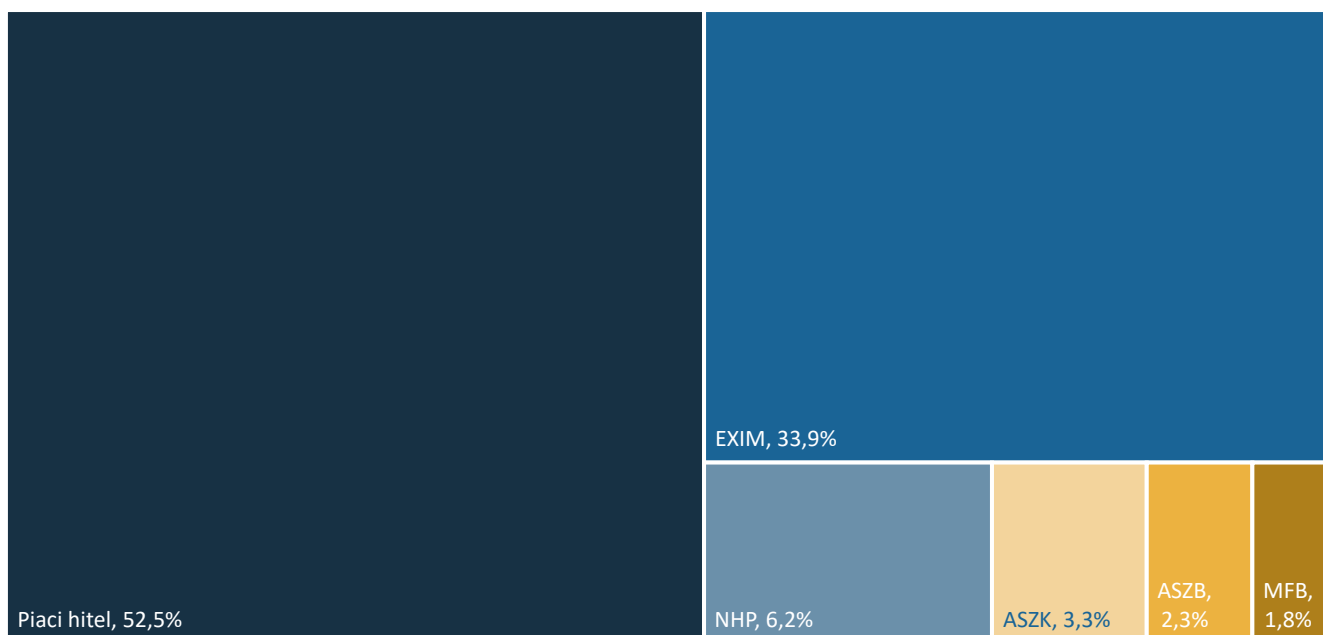

Forrás: A Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Kedvezményes finanszírozás az élelmiszeriparban

- Az élelmiszeriparban tevékenykedő vállalkozások hitelállományának közel fele, 47,5 százaléka kedvezményes hitel volt 2024 harmadik negyedévében, azon belül is az Eximbank által finanszírozott hitelek fennálló állománya volt meghatározó (64. ábra).

64. ábra: **Az élelmiszeripari hitelek közel 50 százaléka kedvezményes hitel volt 2024. szeptember 30-án**

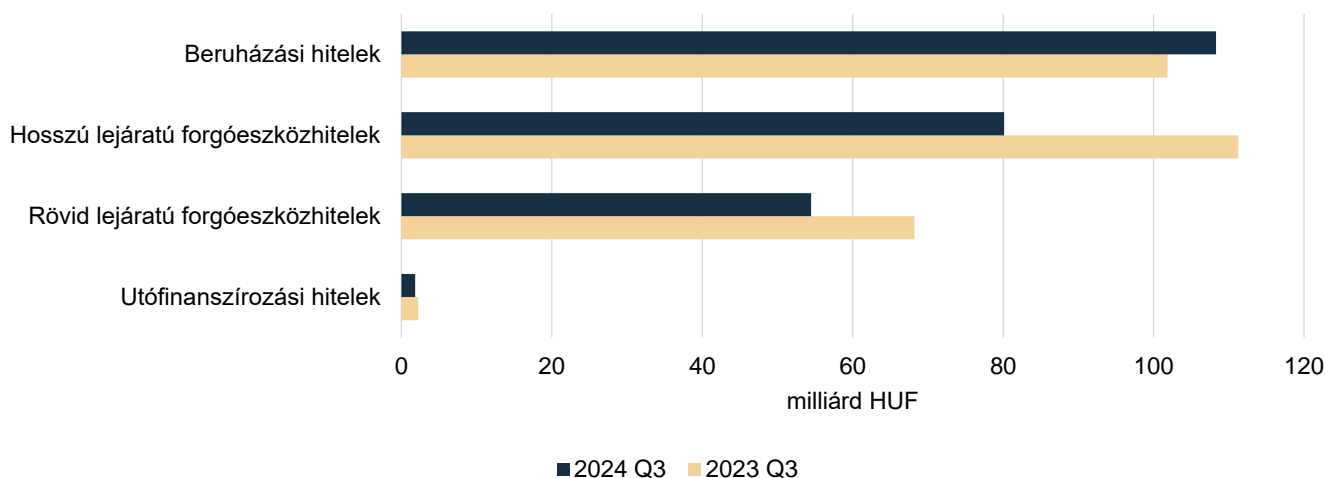
Megjegyzés: Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: MNB-, MNB HITREG-, MFB-, KAVOSZ-adatok és az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

EXIM-konstrukciók

- Az Eximbank által az élelmiszeripar részére nyújtott exportösztönző hitelek összege 13,7 százalékkal csökkent, 244,7 milliárd forintra mérséklődött az egy évvel korábbi azonos negyedévhez viszonyítva (65. ábra). A változáshoz a rövid és a hosszú lejáratú forgóeszközhitel járult hozzá legnagyobb mértékben: előbbi állománya 20,1 százalékkal (–13,7 milliárd forint), utóbbié 28,0 százalékkal (–31,1 milliárd forint) esett vissza egy év alatt. A beruházási hitelek viszont 6,3 százalékkal (+6,4 milliárd forinttal) bővültek.

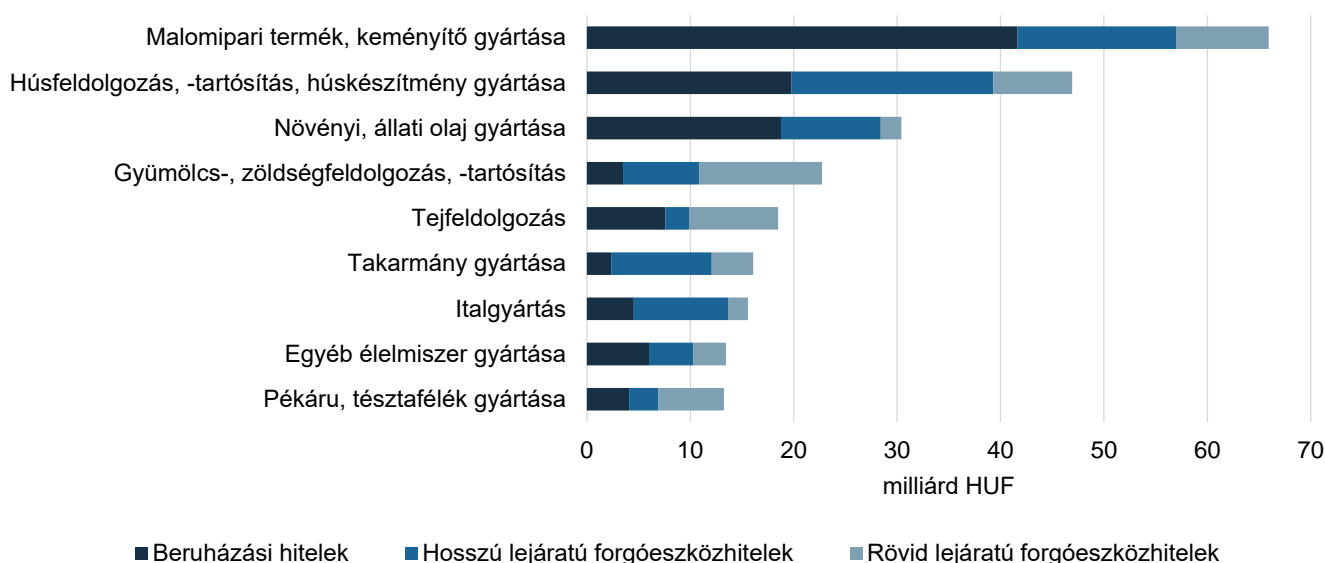
65. ábra: **Az Eximbank élelmiszeripari hitelei közül a forgóeszközhitel, azon belül is a hosszú lejáratúak csökkentek leginkább 2024 harmadik negyedében**

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripar exportösztönző hiteleinek közel felét, 46,1 százalékát továbbra is a malomipari termék, keményítő gyártása, valamint a húsfeldolgozással foglalkozó alágazatok tudhatták magukénak. Ez az arány az előző év azonos időszakában 2,1 százalékponttal volt magasabb.
- A szegmensek közül a malomipari termék, keményítő gyártása alágazat önmagában az összes felvett hitel 26,9 százalékát adta, a húsfeldolgozással foglalkozó alágazatok pedig összesen a hitelállomány 19,2 százalékát képviselték. A többi al- és szakágazat hiteleinek értéke együttesen 131,9 milliárd forint volt a vizsgált időszakban (66. ábra).

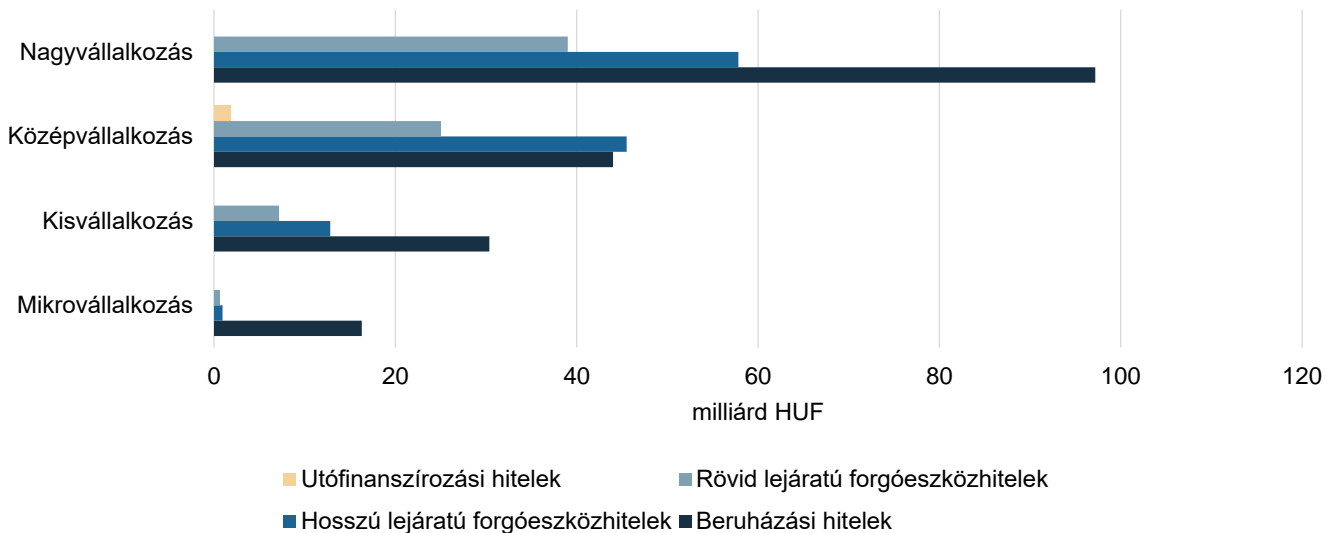
66. ábra: **Az Eximbank élelmiszeripari hiteleit főként a malomipar és a húsfeldolgozás szereplői vették igénybe 2024 harmadik negyedében is**

Megjegyzés: Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az EXIM exportösztönző hiteleinek túlnyomó többségét (82,0 százalékát) továbbra is a nagy- és középvállalkozások vették igénybe, ami együttesen 310,5 milliárd forintot jelentett (67. ábra).

67. ábra: **Az Eximbank exportösztönző hiteleit főként a nagyvállalkozások vették igénybe hosszú lejáratú hitel formájában 2024 harmadik negyedében**

Megjegyzés: Az Eximbank által finanszírozott exportösztönző hitelek állománya a mezőgazdasági ágazat hitelállományát is tartalmazza.

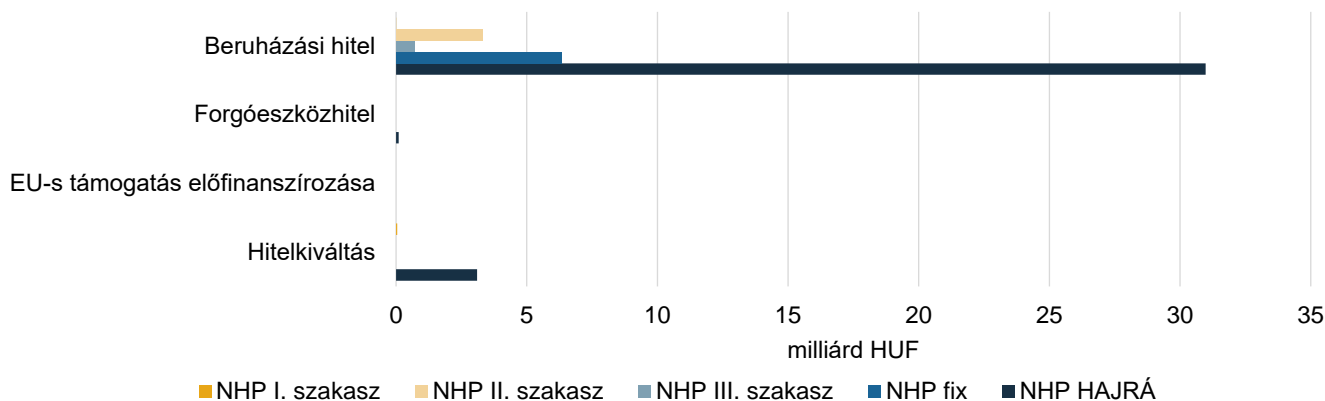
Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

- Lejáratú idő szerint hasonló struktúra figyelhető meg a nagy- és középvállalkozások hitelállományában. A hosszú lejáratú (éven túli) hitelek továbbra is 75 százalék feletti részarányt képviseltek mindkét esetben.
- A nagyvállalkozások exportösztönző hitelein belül a beruházási hitelek (+8,4 milliárd forinttal) nőttek, a hosszú (-27,3 milliárd forint) és a rövid lejáratú forgóeszközhitelek (-10,6 milliárd forint) csökkentek. A beruházási hitelek és a hosszú lejáratú hitelek összege és aránya (előbbi 97,2 milliárd forint, 50,1 százalék, utóbbi 57,8 milliárd forint, 29,8 százalék) továbbra is meghatározó maradt. A szóban forgó szegmens rövid lejáratú forgóeszközhitelekeinek aránya 20,1 százalék volt.
- A középvállalkozásoknál kizárólag a beruházási hitelek állománya bővült (+5,9 milliárd forinttal), azonban a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek értéke és aránya (45,5 milliárd forint, 39,1 százalék) így is kiemelkedő maradt 2024 harmadik negyedében is.
- Az éven túli hitelek domináltak a mikro- és kisvállalkozásoknál is, ezen belül a beruházási hitelek aránya volt magas. A mikrovállalkozások esetében a hosszú lejáratú hitelek aránya 96,3 százalékot, a kisvállalkozások esetében 85,8 százalékot tett ki a hitelállomány egészéből.

Növekedési Hitelprogram

- Az élelmiszeripar fennálló hitelállománya az NHP-konstrukciókhoz kapcsolódóan 44,6 milliárd forint volt 2024 harmadik negyedében, ez 43,7 százalékos csökkenést jelentett az egy évvel korábbi helyzethez képest. A hitelállomány 76,6 százalékát, 34,2 milliárd forintot az NHP Hajrá! keretében folyósították, javarészt (90,6 százalékban) beruházási hitel formájában. A hitelkiváltás részesedése 9,1 százalék volt (68. ábra).

68. ábra: **Az NHP Hajrá! élelmiszeripari hitelei elsősorban beruházásokat finanszíroztak 2024 harmadik negyedében**

Megjegyzés: Az ágazati adat nem tartalmazza az egyéni vállalkozókat. Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

- Az NHP keretében a garanciaszervezetek által biztosított, az élelmiszeriparba kihelyezett hitelállomány 47,5 százalékkal volt kevesebb az előző év azonos időszakánál, ezáltal 3,2 milliárd forintot tett ki 2024. szeptember 30-án. Az állomány 92,2 százalékát az NHP Hajrá!-hoz kapcsolódóan folyósították az ágazatban tevékenykedők számára (10. táblázat).

10. táblázat: **A Növekedési Hitelprogram garantált hitelállományának alakulása az élelmiszeriparban 2020 és 2024 harmadik negyedévének vége között**

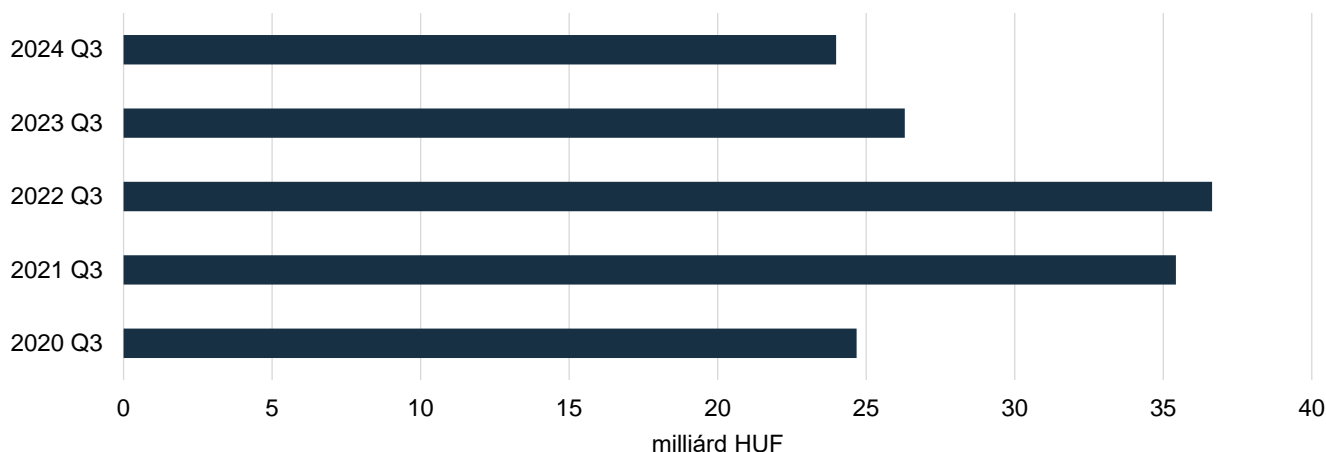
Időszak		Élelmiszeripar			
		I. pillér	II. pillér	NHP fix	NHP Hajrá!
2020	Q1	3,9	0,1	1,6	–
	Q2	3,8	0,1	2,0	–
	Q3	3,8	0,4	–	1,1
	Q4	2,0	0,4	–	3,9
2021	Q1	1,5	0,3	–	6,0
	Q2	1,5	0,4	–	7,8
	Q3	1,5	0,3	–	8,8
	Q4	1,3	0,3	–	8,5
2022	Q1	1,3	0,3	–	8,7
	Q2	1,2	0,3	–	8,1
	Q3	1,0	0,3	–	8,3
	Q4	1,0	0,4	–	8,0
2023	Q1	0,9	0,3	–	7,6
	Q2	0,7	0,2	–	6,1
	Q3	0,7	0,0	0,0	5,5
	Q4	0,4	0,1	0,0	5,2
2024	Q1	0,3	0,0	0,0	4,5
	Q2	0,3	0,0	0,0	3,2
	Q3	0,2	0,0	0,0	3,0

Megjegyzés: Az NHP II. szakaszában hitelkiváltásra a II. pillér ad lehetőséget.
 Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel

- Az élelmiszeripar ASZK folyószámla-hitelkeretének korábbi növekedése csökkenésbe váltott: a hitelkeret összege 8,8 százalékkal 24,0 milliárd forintra mérséklődött 2024 harmadik negyedévének végére (69. ábra).

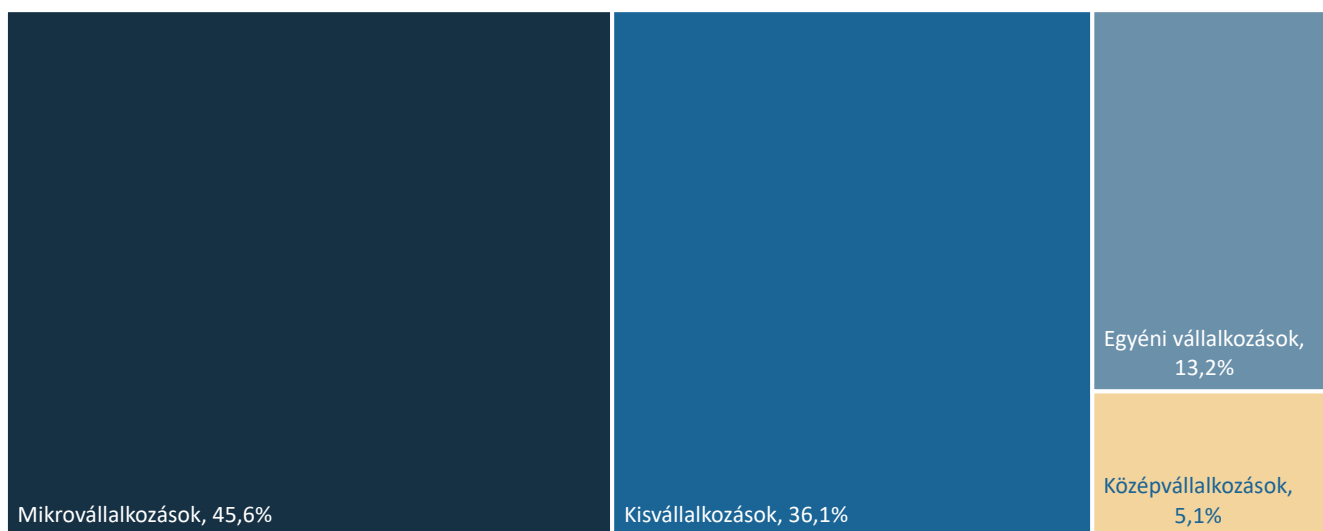
69. ábra: **Az élelmiszeripar ASZK folyószámla-hitelkeretének korábbi növekedése csökkenésbe váltott, amely folytatódott 2024 harmadik negyedévében is**

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripar ASZK folyószámla-hitelkeret összegének zöme a társas vállalkozásokhoz köthető, a 24,0 milliárd forintos hitelállományból 20,8 milliárd forintot tudhattak magukénak 2024. szeptember 30-án. Azon belül is a mikrovállalkozások rendelkeztek a legnagyobb hitelállománnyal (70. ábra).

70. ábra: **Az élelmiszeripar ASZK folyószámla-hitelkeret összegének közel felét mikrovállalkozások igényelték 2024. szeptember 30-ig**

Megjegyzés: Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az ASZK folyószámla-hitelkeret mellett az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel keretében is kedvezményes hitelhez juthattak az élelmiszeripari vállalkozások. Az ágazat fennálló állománya a szóban forgó hitelkonstrukcióhoz kapcsolódóan 16,4 milliárd forint volt 2024. szeptember 30-án.

MFB-hitelprogramok

- Az élelmiszeripari ágazatba kihelyezett kedvezményes MFB-hitelek fennálló állománya 2024. szeptember 30-án 13,0 milliárd forintot tett ki, amely összeg 0,4 milliárd forinttal volt több az előző év azonos időszaki értékénél (11. táblázat).
- A hitelösszeget szinte teljes egészében a társas vállalkozások igényelték, amelyek körében a nagyvállalkozások bírtak meghatározó részesedéssel (89,2 százalék).

11. táblázat: **Az MFB élelmiszeripari hitelei elsősorban a nagyvállalkozásokat finanszírozták 2024 harmadik negyedében**

milliárd HUF

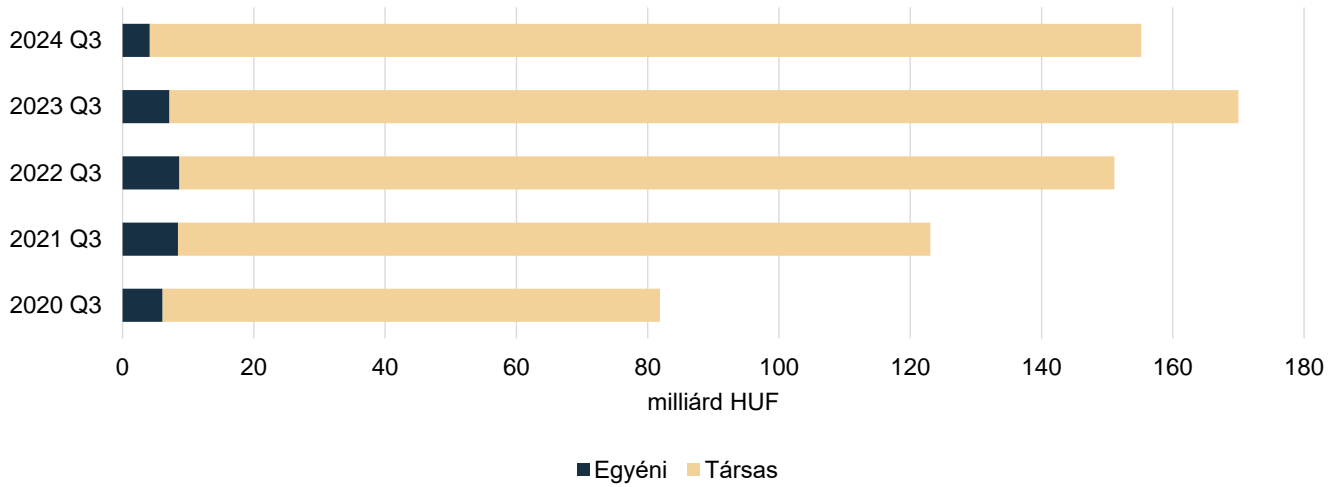
Megnevezés	Hitelek értéke
Egyéni gazdaságok	
Társas vállalkozások	9,9
ebből	
mikrovállalkozás	0,2
kisvállalkozás	0,0
középvállalkozás	0,8
nagyvállalkozás	8,8
nem ismert	3,1
Összesen	13,0

Megjegyzés: Az adatok a 2024. szeptember 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: MFB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban

- A mezőgazdasághoz hasonlóan az élelmiszeripar garantált hitelállományában is dinamikus emelkedés volt megfigyelhető az elmúlt négy évben. A változás iránya 2024 harmadik negyedében megfordult: a garantált hitelek összege 8,7 százalékkal 155,2 milliárd forintra csökkent az egy évvel korábbi negyedévhez képest (71. ábra).
- Az egyéni gazdaságok garantált hitelállománya csökkent nagyobb ütemben, 42,0 százalékkal, miközben a társas vállalkozásoké 7,2 százalékkal mérséklődött, ugyanakkor előbbi visszaesése értékben kevesebb (–3,0 milliárd forint) volt, mint az utóbbié (–11,8 milliárd forint). Mindezek eredményeképpen az egyéni gazdaságok garantált hiteleinek értéke 4,2 milliárd forintra, a társas vállalkozásoké pedig 151,0 milliárd forintra változott egy év alatt.

71. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások garantált hitelállománya mérséklődött 2024 harmadik negyedévében**

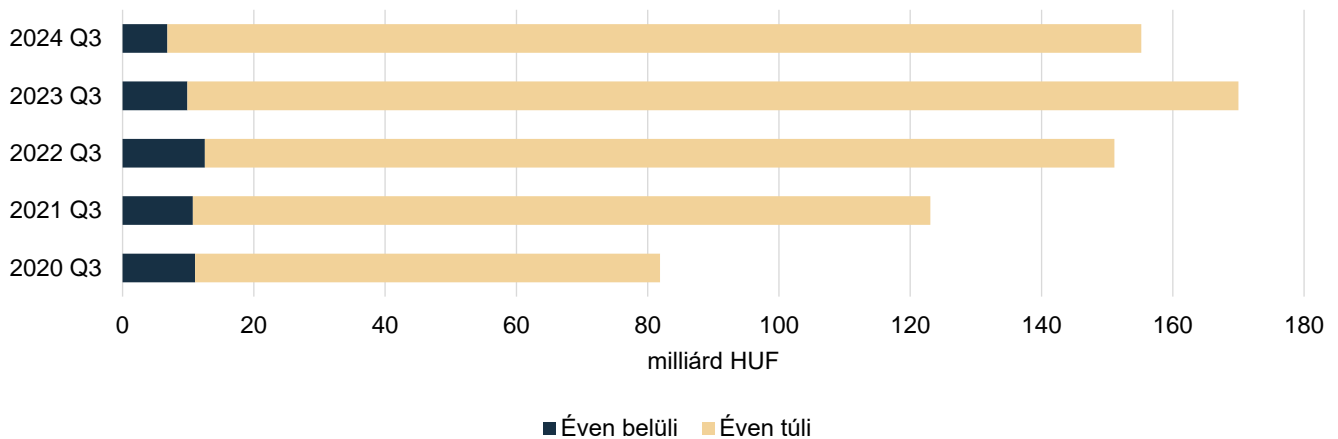

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 74,3–75,5 százalék volt 2024 harmadik negyedévének végén.

Forrás: AVHGA-, Garantiqa-adatok és az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari vállalkozások garantált hitelállományában az éven belüli és éven túli hitelek eltérő mértékben változtak. Az éven belüli hitelek állománya 30,9 százalékkal 6,8 milliárd forintra mérséklődött. Az éven túli garantált hitelek értéke 7,3 százalékkal 148,4 milliárd forintra csökkent a vizsgált időszakban (72. ábra).

72. ábra: **Az élelmiszeripar garantált hiteleinek mérséklődése leginkább az éven túli hiteleknek volt tulajdonítható 2024 harmadik negyedévében**

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 74,3–75,5 százalék volt 2024 harmadik negyedévének végén.

Forrás: AVHGA-, Garantiqa-adatok és az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

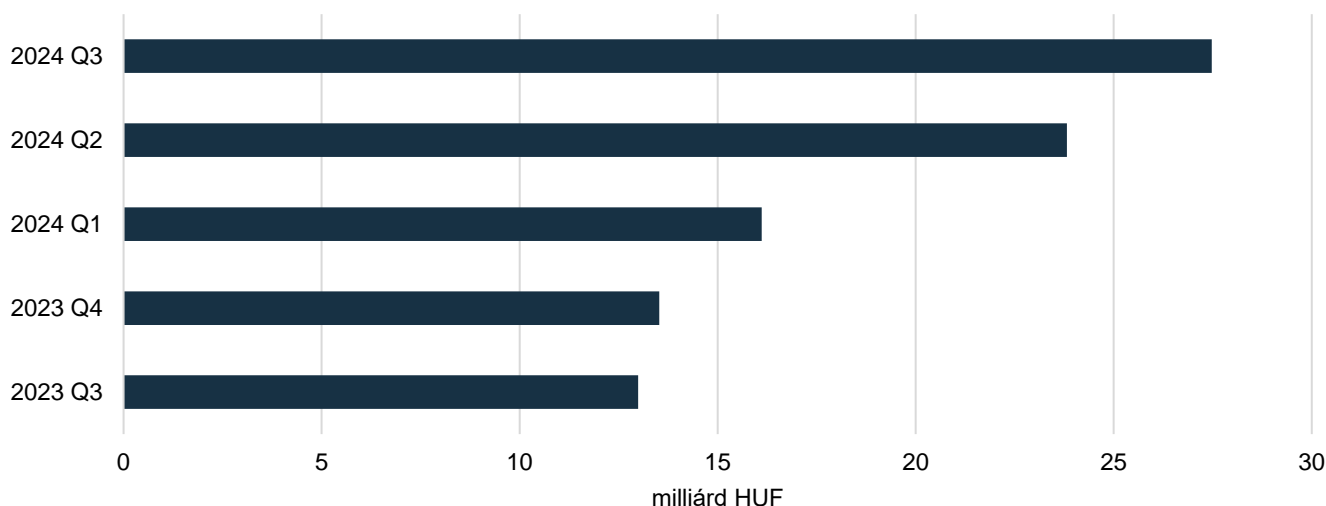
Factoring ügyletek az agrárgazdaságban

- Az MNB HITREG-adatok alapján a factoring ügyletek alakulása az agrárgazdaságban szempont szerinti vizsgálattal bővült a Pénzügyi Hírlevél 2024 harmadik negyedévéétől.

Az adatok negyedéves bontásban állnak rendelkezésre – jelen számban – 2023 harmadik negyedétől kezdődően 2024 harmadik negyedévének végéig.

- A **mezőgazdaságban** folyamatos növekedés mellett, több mint duplájára nőtt a faktorált állomány az előző év azonos időszakához képest. Az állomány értéke 27,5 milliárd forintot ért el 2024 harmadik negyedében (73. ábra).

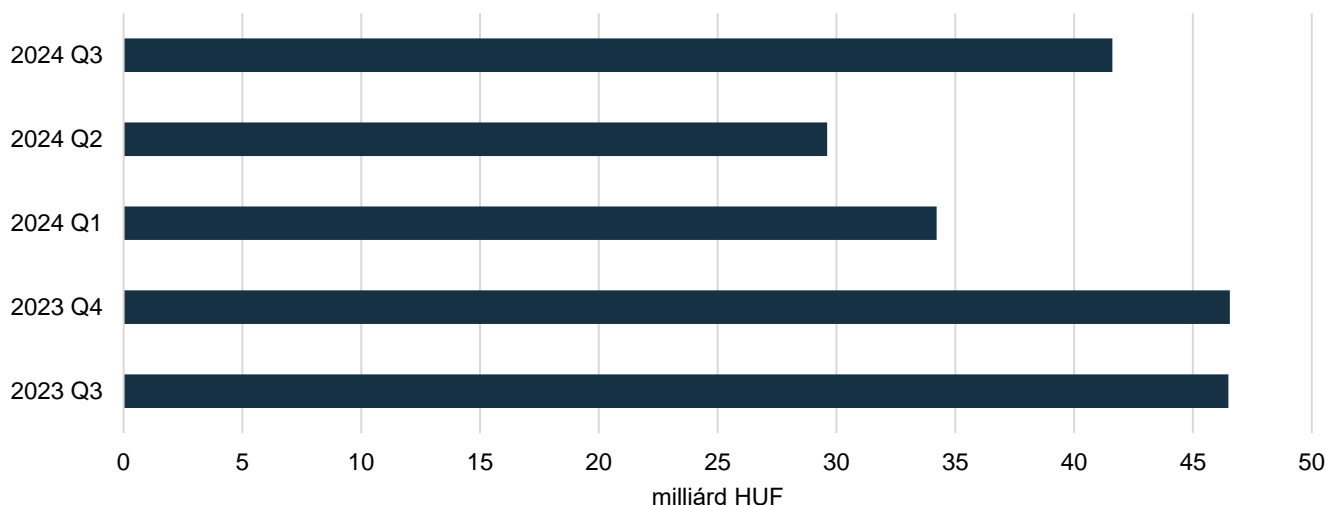
73. ábra: **A mezőgazdaságban a faktorált állomány folyamatosan nőtt**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az **élelmiszeriparban** nagyobb éven belüli ingadozások mellett, 10,5 százalékkal csökkent a faktorált állomány az előző év azonos időszakához képest. Az állomány értéke 41,6 milliárd forintot ért el 2024 harmadik negyedében (74. ábra).

74. ábra: **Az élelmiszeriparban a faktorált állomány kismértékben csökkent az előző év azonos időszakához képest**

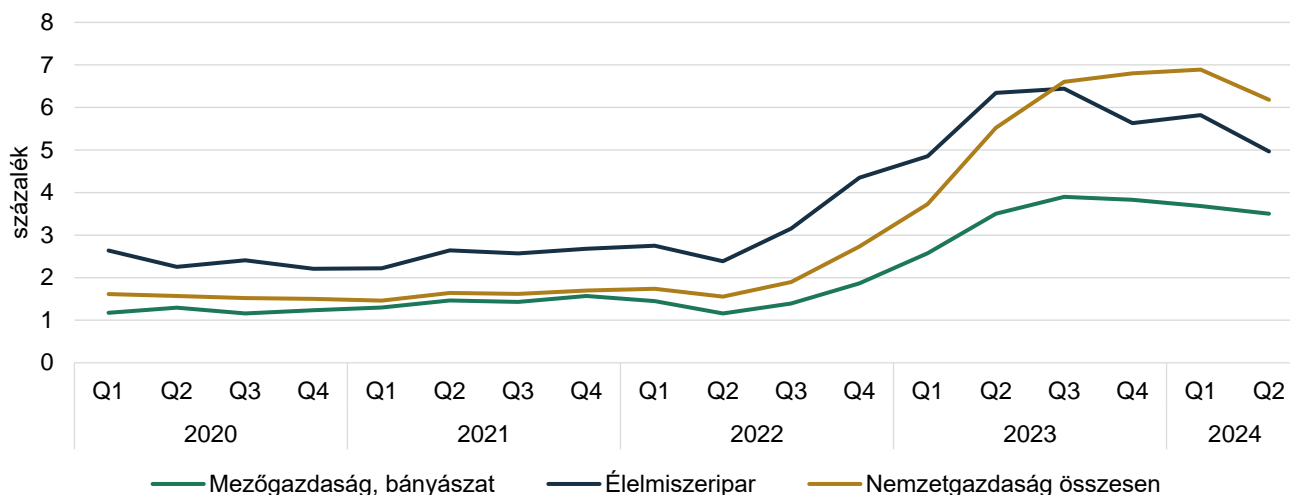

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Ágazati csődráták

- A nemzetgazdaság összesített csődrátája¹⁵ 2020 első negyedévéől 2022 harmadik negyedévéig kismértékben változott, 1,5 és 1,9 százalék között ingadozott. Ezt követően értéke meredeken emelkedett, 2024 első negyedévének végére már 6,9 százalékot ért el, az év második negyedévének végére azonban kismértékben csökkent, 6,2 százalékra (75. ábra).

75. ábra: **Az ágazati csődrátát emelkedő trend jellemezte**

Forrás: 2024. novemberi MNB Pénzügyi Stabilitási Jelentés alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaság csődrátája a nemzetgazdasághoz hasonlóan 2020 első negyedévéől 2022 harmadik negyedévéig kismértékben változott, 1,2 és 1,6 százalék között ingadozott. Ezt követően, bár értéke kisebb ütemben emelkedett, szintén növekvő trendre jellemezte, és 2024 második negyedévének végére már 3,5 százalékot ért el.
- Az élelmiszeripar csődrátája hasonlóképpen alakult, 2020 első negyedévéől 2022 harmadik negyedévéig kismértékben változott, bár értéke magasabb volt, 2,2 és 3,2 százalék között ingadozott. Ezt követően 2023 harmadik negyedévéig a nemzetgazdasági értékhez hasonló ütemben nőtt (3,2 százalékról 6,4 százalékra), azonban 2024 második negyedévének végére 5,0 százalékra csökkent.

Hitelportfólió minősége és kockázati megítélése

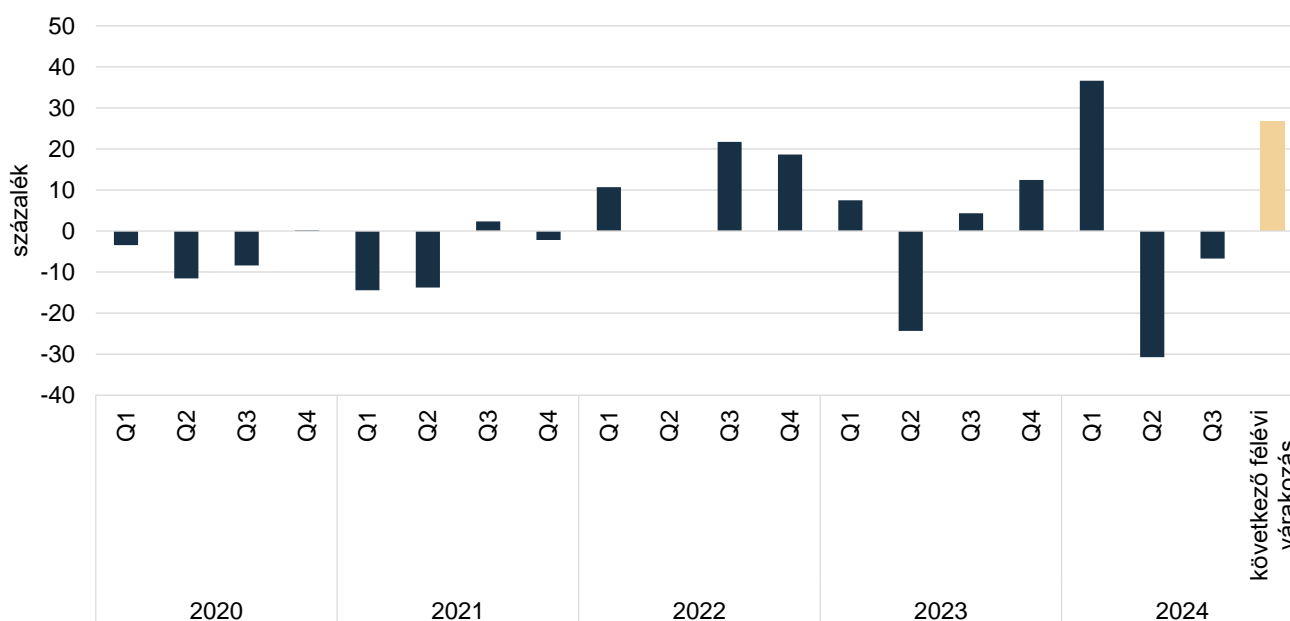
- A mezőgazdasági és élelmiszeripari hitelportfóliók kockázati megítélése témájában az MNB HITREG-adatok alapján két fő szempont szerinti elemzéssel bővült a Pénzügyi Hírlevél 2024 első negyedévéől. Az első szempont az értékvesztéssel való fedezettség, a második a nemteljesítő hitelek vizsgálata. Mindkét esetben negyedéves bontásban állnak rendelkezésre az adatok – jelen számban – 2023 első negyedévéől kezdődően 2024 harmadik negyedévének végéig.

¹⁵ Az ágazati csődráták egy adott ágazatban csődeljárás alatt lévő és az egy évvel korábban működő társas vállalkozások százalékos arányát mutatja. A mutató értékelésével képet kaphatunk egy adott ágazat pénzügyi stabilitásának helyzetéről, illetve annak tendenciájáról.

Hitelezési felmérés

- Az MNB legfrissebb hitelezési felmérésében szereplő visszatekintő kérdések 2024 harmadik negyedévére (2023 harmadik negyedévéhez képest), az előre tekintő kérdések a következő fél éves időszakra vonatkoznak (2024 harmadik negyedévéhez képest).¹⁶
- A portfólió változása 2024 harmadik negyedévében a vizsgált időszakban –6,7 százalékos értéket vett fel, azaz a bankszektor képviselői kedvező folyamatokat tapasztaltak a mezőgazdasági ágazat hitelezési eljárásaiban (76. ábra).
- A legfrissebb felmérés szerint a bankok a következő fél évben jóval kedvezőtlenebb folyamatokat prognosztizálnak a mezőgazdasági hitelportfóliók minőségét illetően.

76. ábra: **A mezőgazdasági hitelportfólió minőségének változása**

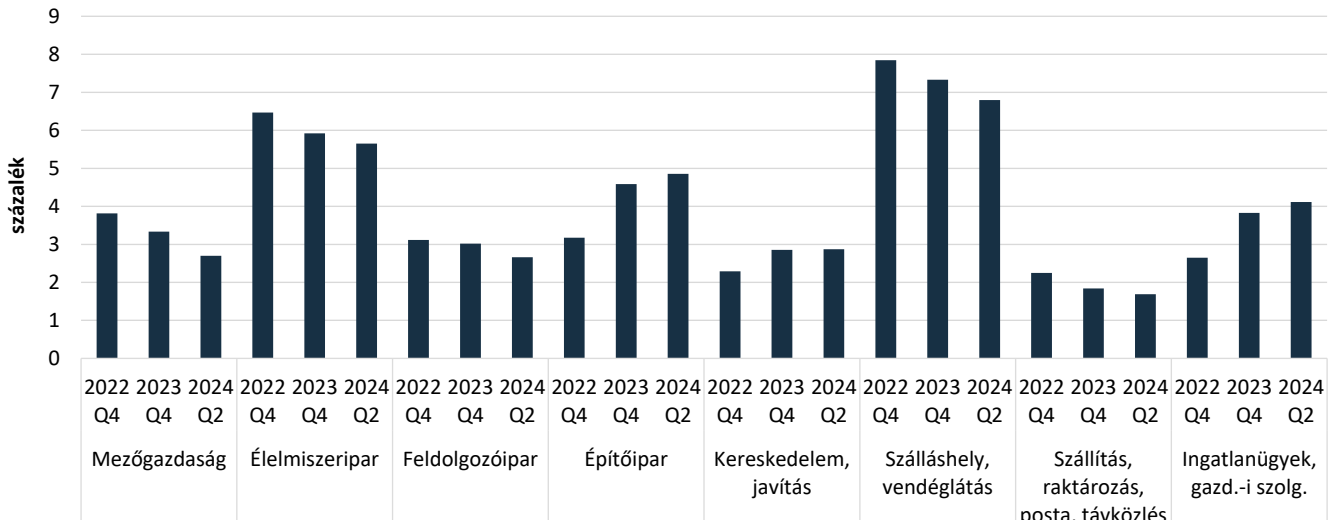
Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Értékvesztéssel való fedezettség

- Az értékvesztéssel való fedezettség értéke a mezőgazdasági társas vállalkozások esetében 0,6 százalékponttal visszaesett, így mindösszesen 2,7 százalék volt 2024 júniusában (77. ábra).

¹⁶ A változást a romlást és javulást jelző bankok piaci részesedéssel súlyozott arányának különbsége mutatja. Ha a mutató értéke negatív, akkor a bankszektor képviselői javulást, ha pozitív, akkor pedig romlást várnak az adott ágazat hitelezési folyamataiban.

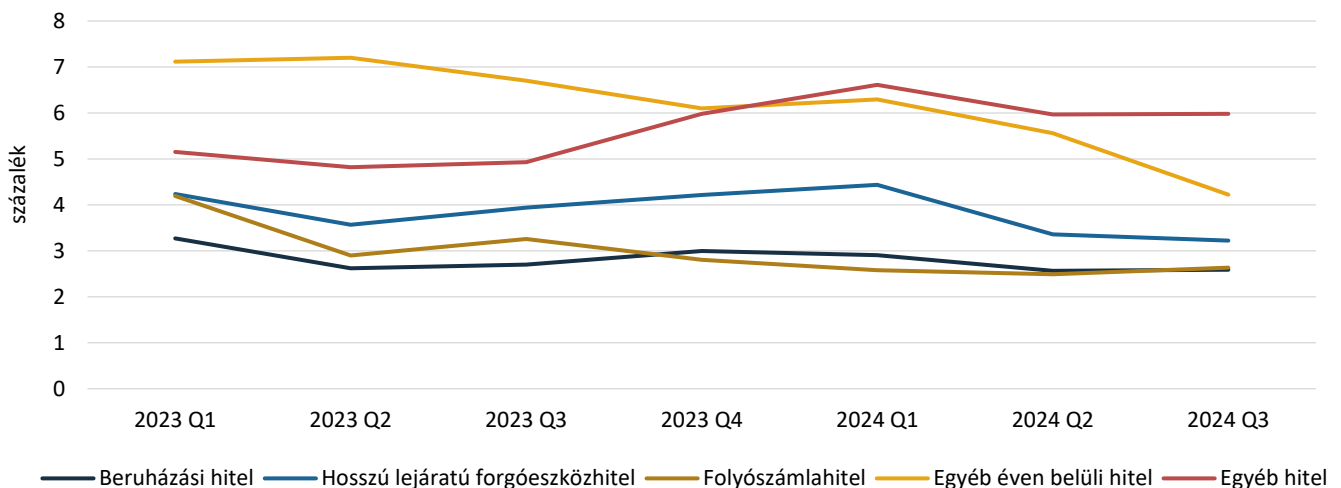
77. ábra: **Az élelmiszeripar értékvesztéssel való hitelfedezettsége csaknem kétszerese a mezőgazdaságénak**

Forrás: MNB HITREG-adatok (mezőgazdaság, élelmiszeripar) és az MNB Pénzügyi Stabilitási Jelentésének (többi ágazat) adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az értékvesztéssel való fedezettség az élelmiszeriparban is csökkent, 0,2 százalékponttal 5,7 százalékra mérséklődött, amely még így is jóval magasabb, mint a feldolgozóipar egészére jellemző 2,7 százalék.
- Hasonlóan csökkenés volt megfigyelhető a szálláshely, vendéglátás ágazatban, valamint a szállítás, raktározás, posta, távközlés területen. A többi nemzetgazdasági ágazatban az értékvesztéssel való fedezettség vagy stagnált (kereskedelem, javítás), vagy növekedett (építőipar, valamint ingatlanügylek és gazdasági szolgáltatások).
- A **mezőgazdaságban** szinte minden hiteltípus értékvesztéssel való fedezettsége csökkent az előző év azonos időszakához viszonyítva. A mérséklődés az egyéb éven belüli hitelekénél volt a legnagyobb (–2,5 százalékpont). Kizárólag az egyéb hitelek értékvesztéssel való fedezettsége emelkedett, 1,1 százalékponttal az egy évvel ezelőtti időszakhoz képest. Az egyéb hitelek értékvesztéssel való fedezettsége volt a legmagasabb, 6,0 százalékot ért el 2024 szeptember végén (78. ábra).

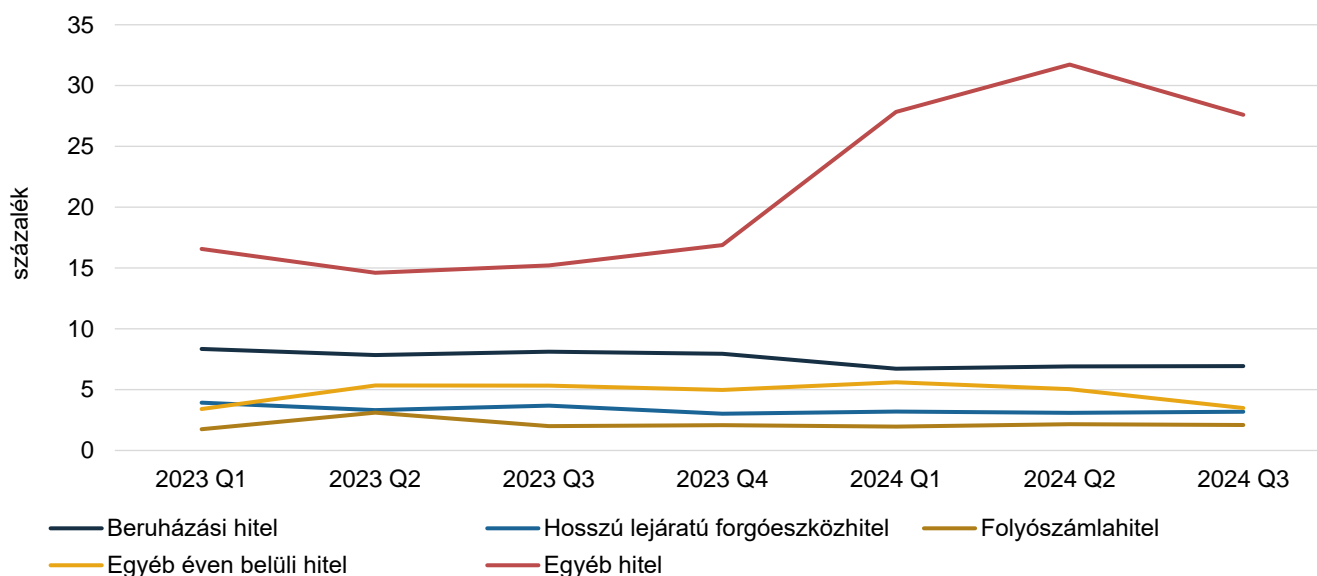
78. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéb éven belüli hitelek értékvesztéssel való fedezettsége csökkent a legnagyobb mértékben az előző év azonos időszakához képest**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelfedezettsége alig változott az előző év azonos időszakához képest (3,6 százalék volt 2024 harmadik negyedévében is). Ugyanakkor a társas vállalkozások esetében (éven belüli nagy ingadozások után) 0,4 százalékpontos visszaesés volt megfigyelhető, így az értékvesztéssel való hitelfedezettség 2,6 százalék volt 2024 harmadik negyedévének végén (1. melléklet).
- A mezőgazdasági alágazatok közül az állattenyésztés és a kertészet területén következett be nagyobb változás a hitelfedezettségben az előző év azonos időszakához viszonyítva. Előbbinél 0,8 százalékpontos, utóbbinál 0,7 százalékpontos mérséklődés következett be. Ugyanakkor az alágazatok zömében erőteljes negyedévenkénti fluktuáció is tapasztalható volt. A legmagasabb hitelfedezettségi értéket a kertészet érte el (4,7 százalék), ezt követte az állattenyésztők 3,1 százalékos értéke 2024 szeptember végén (2. melléklet).
- Az **élelmiszeriparban** az értékvesztéssel való fedezettség a hiteltípus szerinti kategóriák többségénél nem változott érdemben. A mérséklődés az egyéb éven belüli hitelekénél volt a legnagyobb (–1,8 százalékpont). Az egyéb hitelek értékvesztéssel való fedezettsége nőtt, 12,4 százalékponttal az egy évvel ezelőtti időszakhoz képest. Az egyéb hitelek értékvesztéssel való fedezettsége volt a legmagasabb, 27,6 százalékot ért el 2024 szeptember végén. Ezt követték a beruházási hitelek 6,9 százalékkal (79. ábra).

79. ábra: **Az élelmiszeriparban az értékvesztéssel való fedezettség a hiteltípus szerinti kategóriák többségénél nem változott érdemben**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

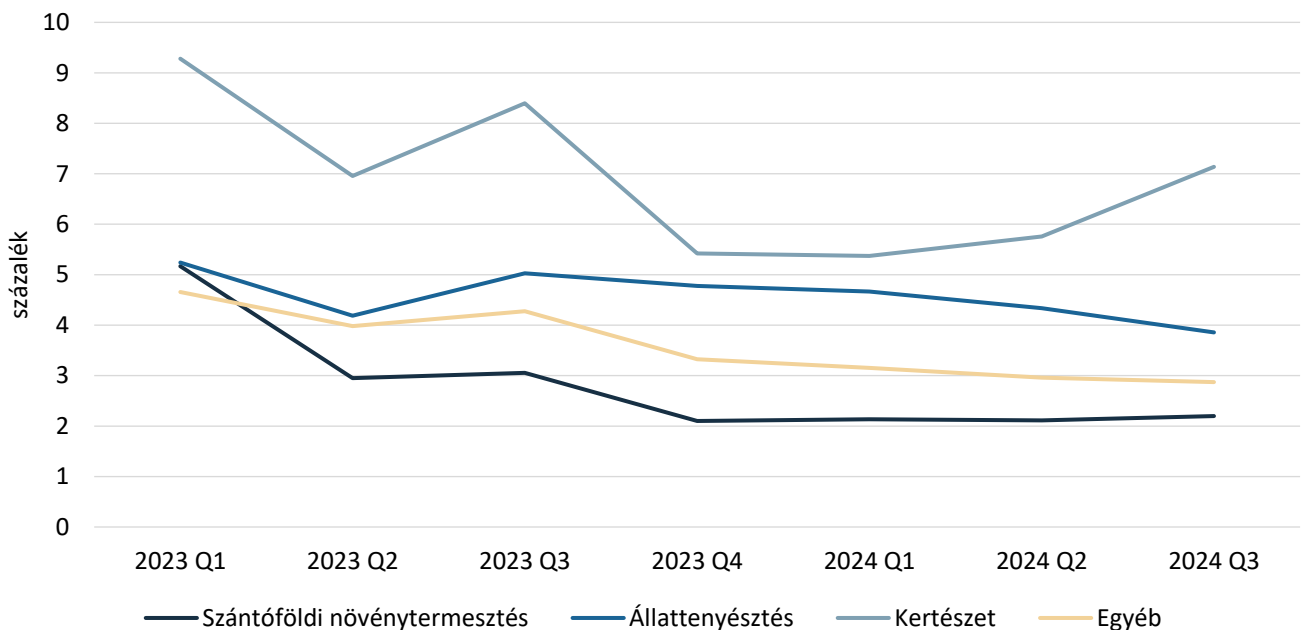
- Az élelmiszeriparban a középvállalkozások hitelfedezettsége csökkent a leginkább (–1,6 százalékpont) az előző év azonos időszakához képest, de a kkv-k körében még így is a legmagasabbnak bizonyult 7,3 százalékos értékével 2024 szeptember végén. Az egyéb vállalkozások hiteleinek értékvesztéssel való fedezettsége a második legmagasabb volt, 6,8 százalék 2024 harmadik negyedévének végén. A mikro- és kisvállalkozások hitelfedezettsége kismértékben csökkent az előző év azonos időszakához képest (3. melléklet).
- Az élelmiszeripari alágazatok közül a legjelentősebb hitelfedzettségi visszaesés a húsfeldolgozásnál volt megfigyelhető (–1,9 százalékpont). A legmagasabb hitelfedezettséggel

(19,3 százalék) a malomipari termék, keményítő gyártása alágazat rendelkezett 2024 harmadik negyedévének végén. Kiemelhető a tejfeldolgozás alágazat hitelfedezettségének emelkedése (+1,9 százalékpont), és ezáltal a 3,7 százalékos fedezettségi érték elérése (4. melléklet).

Nemteljesítő hitelek vizsgálata

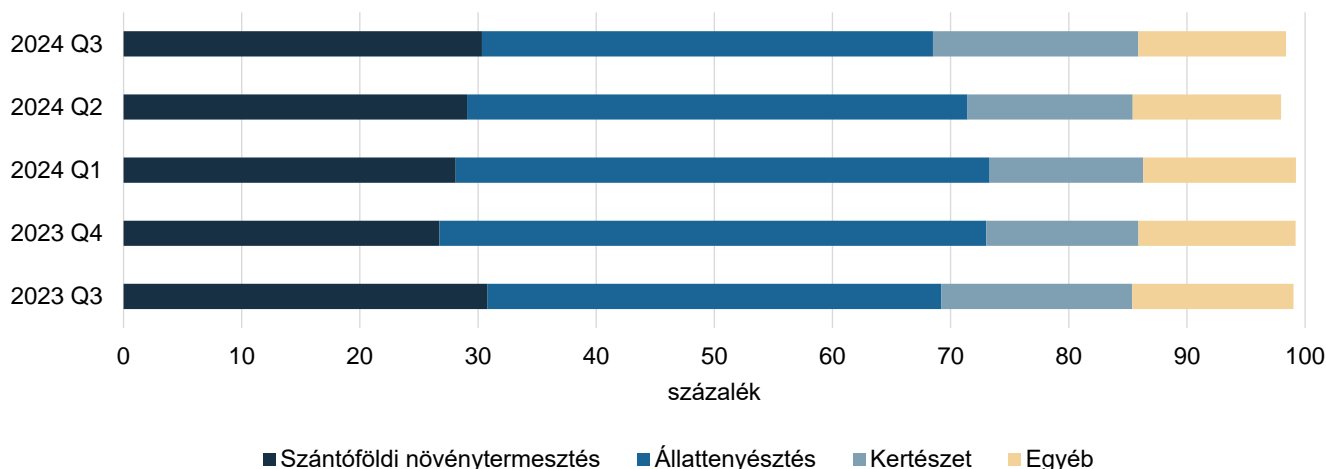
- A **mezőgazdaságban** minden alágazatban csökkent a nemteljesítő hitelek aránya (non-performing loans, NPL-ráta) az előző év azonos időszakához képest. Az egyéb területen tevékenykedő vállalkozások NPL-rátája mérséklődött a leginkább (–1,4 százalékpont), majd ezt követte a kertészet (–1,3 százalékpont), amely a legmagasabb értéket, 7,1 százalékot tett ki 2024 szeptember végén. Az állattenyésztés nemteljesítő hiteleinek részesedése hasonló mértékben változott, értéke szintén relatíve magas, 3,9 százalék volt a vizsgált időszak végén. A szántóföldi növénytermesztés alágazat rendelkezett a legkedvezőbb, 2,2 százalékos NPL-rátával 2024. szeptember 30-án (80. ábra).

80. ábra: **Az NPL-ráta minden mezőgazdasági alágazatban csökkent az előző év azonos időszakához képest**

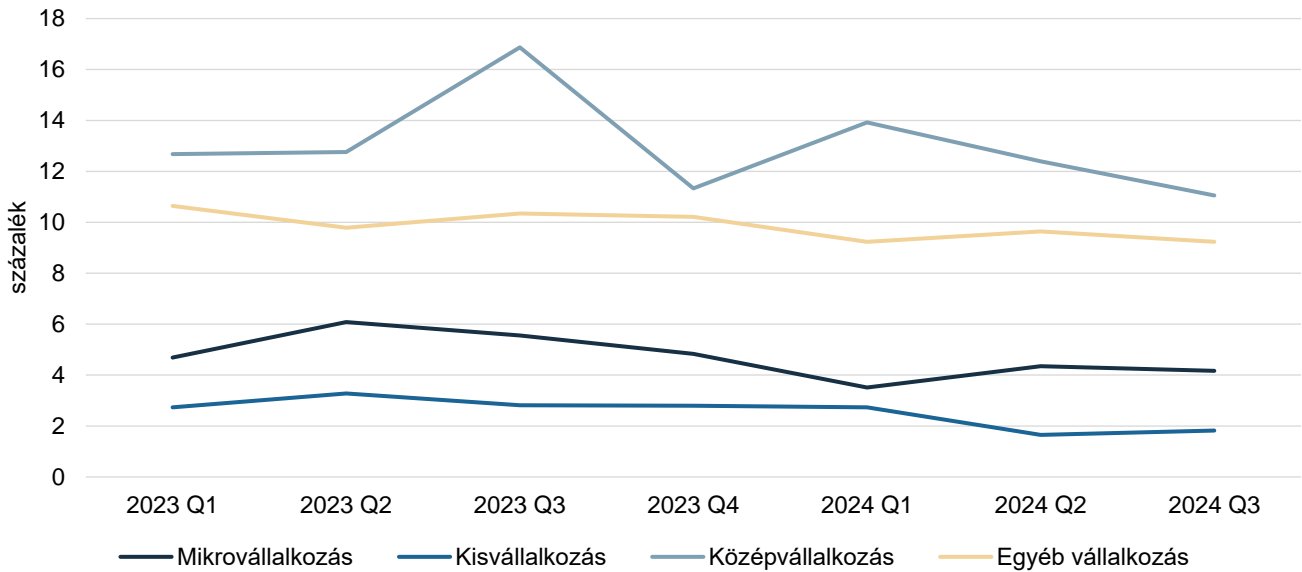
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaság nemteljesítő hiteleinek alágazati bontás szerinti megoszlását illetően megállapítható, hogy az előző év azonos időszakához képest csak kisebb változások történtek. A szántóföldi növénytermesztés és az állattenyésztés alágazat részesedése alig csökkent, az egyéb alágazat aránya 1,2 százalékkal mérséklődött (81. ábra).

81. ábra: **A mezőgazdaság nemteljesítő hiteleinél az alágazati arányok alig változtak az előző év azonos időszakához képest**

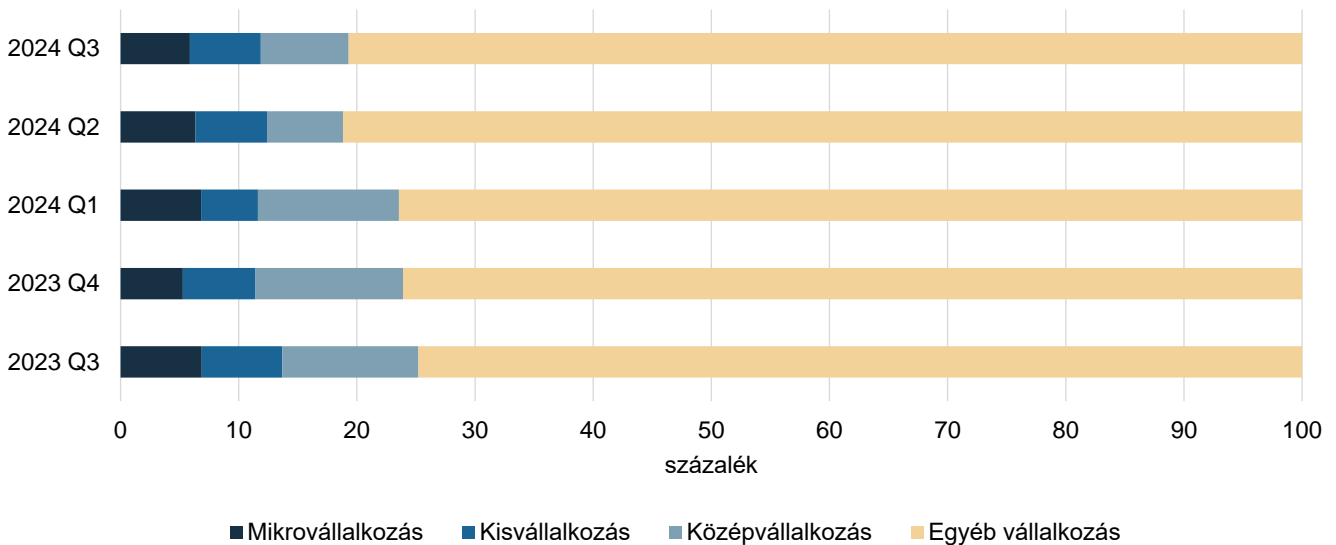
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaságban a nemteljesítő hitelek aránya mind az egyéni, mind a társas vállalkozásoknál csökkent az előző év azonos időszakához viszonyítva, előbbinél 1,2 százalékponttal, utóbbinál 1,1 százalékponttal. Ugyanakkor az egyéni gazdaságok nemteljesítő hiteleinek részesedése magasabb, 4,5 százalék volt, míg a társas vállalkozásoké 2,6 százalékos értéket vett fel 2024 harmadik negyedévének végén (5. melléklet).
- Minden hiteltípus esetében javulás (csökkenés) volt megfigyelhető az előző év azonos időszakához képest. A nemteljesítő hitelek aránya az egyéb hitelekénél érte el a legmagasabb szintet 7,1 százalékkal, míg az egyéb éven belüli hitelekénél alakult a legkedvezőbbben, 2,4 százalékkal 2024 harmadik negyedévének végén (6. melléklet).
- Mind az egyéni, mind a társas gazdaságok nem teljesítő hiteleinek megoszlása változott a vizsgált időszakban – 2023 és 2024 harmadik negyedéve között –, előbbi 2,7 százalékponttal emelkedett, utóbbi ugyanennyivel csökkent az előző év azonos időszakához képest (7. melléklet).
- A hitelek jellegét tekintve az éven túli hitelek képviselték a legnagyobb arányt (összesen 65,8 százalékot), azon belül is a beruházási hitelek részesedése változott jelentősebben (+9,9 százalékponttal). Az éven belüli hitelekénél a folyószámlahitelek megoszlásában történt jelentősebb változás (–4,2 százalékpont) (8. melléklet).
- Az **élelmiszeriparban** a középvállalkozások NPL-rátája volt a legmagasabb 2024 szeptemberének végén, 11,1 százalékkal. Ezt követte az egyéb vállalkozások 9,2 százalékos értéke, míg a mikro- és kisvállalkozások ennél kedvezőbb arányt realizáltak (előbbi 4,2 százalékot, utóbbi 1,8 százalékot). Az előző év azonos időszakához képest – a középvállalkozások nagymértékű időközi ingadozásai kivételével – nem történtek jelentős változások (82. ábra).

82. ábra: **Az élelmiszeriparban a középvállalkozások NPL-rátája volt a legmagasabb**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripar nemteljesítő hiteleinél az egyéb vállalkozások részesedése volt a meghatározó (80,7 százalék) 2024 harmadik negyedévének végén. Az előző év azonos időszakához viszonyítva az egyéb vállalkozások részesedése 5,9 százalékponttal nőtt, a középvállalkozások aránya 4,1 százalékponttal csökkent (83. ábra).

83. ábra: **Az élelmiszeripar nemteljesítő hiteleinél az egyéb vállalkozások részesedése volt a meghatározó**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

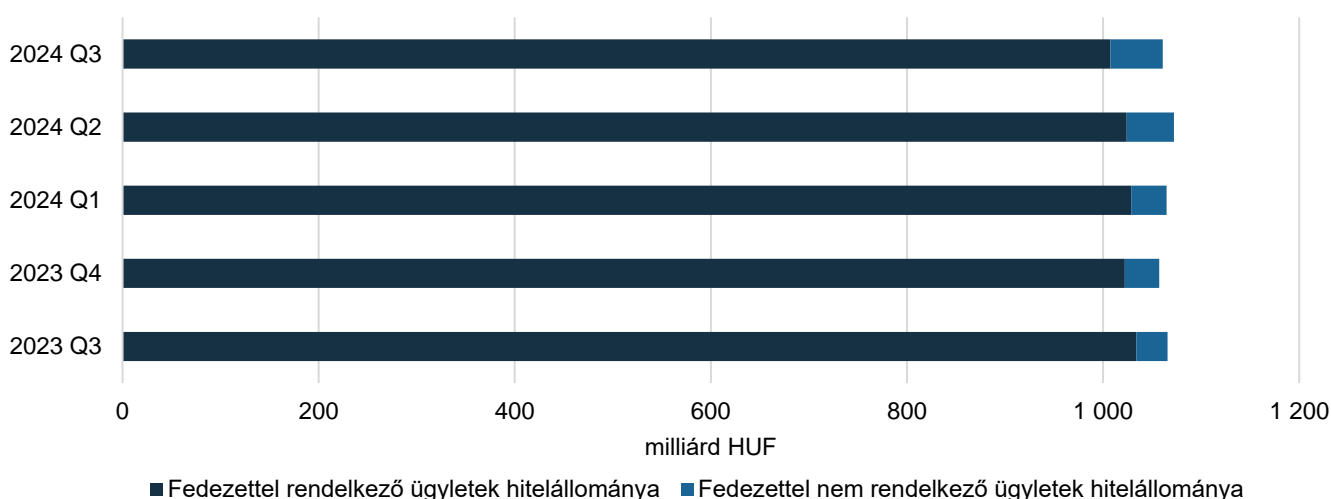
- Az élelmiszeriparban a nemteljesítő hitelek aránya szinte minden hiteltípusnál csökkent az előző év azonos időszakához képest. Ugyanakkor az NPL-ráta a beruházási hitelek esetében volt a legnagyobb, 14,1 százalék 2024 harmadik negyedévének végén (9. melléklet).

- Az élelmiszeripari alágazati bontás szerint megállapítható, hogy a nemteljesítő hitelek aránya a teljes vizsgált időszak alatt a malomipari termék, keményítő gyártása területen volt a legmagasabb, 27,2 százalékot ért el 2024 harmadik negyedévének végére. Ezt követte a tejfeldolgozás alágazat 6,0 százalékos aránnyal. Mindkét szóban forgó alágazat esetében emelkedés történt a nemteljesítő hitelek arányában, előbbi esetében +1,5 százalékponttal, utóbbi esetében +0,2 százalékponttal. A többi alágazat esetében alacsonyabb értékek és enyhe csökkenés (javulás) volt tapasztalható a vizsgált időszakban (10. melléklet).
- A hitelek jellegénél a beruházási hitelek képviselték a legnagyobb arányt (85,5 százalékot), részesedésük 5,5 százalékponttal nőtt az előző év azonos időszakához képest (11. melléklet).
- Az élelmiszeriparban a nemteljesítő hitelek alágazati megoszlása alapján a legnagyobb arányt a malomipari termék, keményítő gyártása alágazat képviselte (74,3 százalék) 2024 harmadik negyedévének végén. Ezt követte a húsfeldolgozás terület 9,8 százalékos részesedéssel. A megoszlási arányokban mindkét területen jelentősebb változás is bekövetkezett, a malomiparnál emelkedés (+6,7 százalékpont), a húsfeldolgozás területen csökkenés (–4,1 százalékpont) történt egy év alatt (12. melléklet).

Fedezetek alakulása az agrárhitelezésben

- A Pénzügyi Hírlevél 2024 harmadik negyedévéétől a fedezetekre vonatkozó alfejezettel bővül az MNB HITREG-adatbázis adataira támaszkodva.
- A **mezőgazdaság** 1060,8 milliárd forintos (2024 Q3) teljes hitelállományán belül a fedezettel rendelkező hitelek 1007,4 milliárd forintot (95,0 százalék) tettek ki 2024 harmadik negyedévének végén, ami 2,0 százalékpontos mérséklődést jelentett az előző év azonos időszakához képest (84. ábra).

84. ábra: **A mezőgazdaságban a fedezettel rendelkező ügyletek részesedése csökkent az előző év azonos időszakához képest**

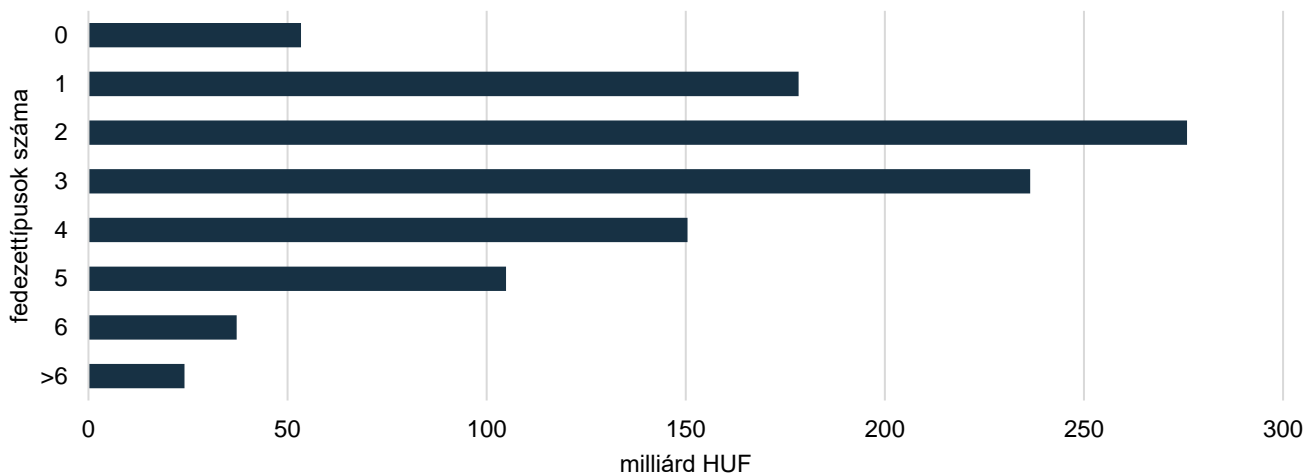

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaságban a teljes hitelállományon belül a legnagyobb részesedéssel (26,0 százalék, 275,9 milliárd forint) a 2 fedezettípussal bíró ügyletek állománya

rendelkezett, 2024 harmadik negyedében. Ezt követte 22,3 százalékos aránnyal (236,5 milliárd forint) a 3 fedezettípust magában foglaló ügyletek értéke (85. ábra).

85. ábra: **A mezőgazdaság hitelállományának alakulása a fedezettípusok száma szerint**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaságban a 2 fedezettípussal bíró ügyletek zöme – a hitelállomány értékét tekintve az 53,8 százaléka – az alábbi fedezettípus kombinációval rendelkezett, jelentőségi sorrendben: (1) Intézményi kezesség – államilag viszont nem garantált rész, valamint Intézményi kezesség – államilag viszontgarantált rész, (2) Irodák és kereskedelmi helyiségek, valamint Egyéb követelés, (3) Egyéb nem dologi biztosíték és Egyéb készfizető kezesség.
- A hitelállomány nagysága szerint a tíz legjelentősebb fedezet közül az Irodák és kereskedelmi helyiségek képviselték a legnagyobb hányadot, a mezőgazdaság hitelállományának 49,4 százalékát (523,6 milliárd forint). Ezt követték az Egyéb nem dologi biztosítékok (26,2 százalék, 277,7 milliárd forint), majd az Egyéb dologi biztosítékok (24,8 százalék, 263,0 milliárd forint) (86. ábra). Egy hitelügylet mögött természetesen több fedezettípus is állhat, a fentiekben bemutatott ábra szerint.

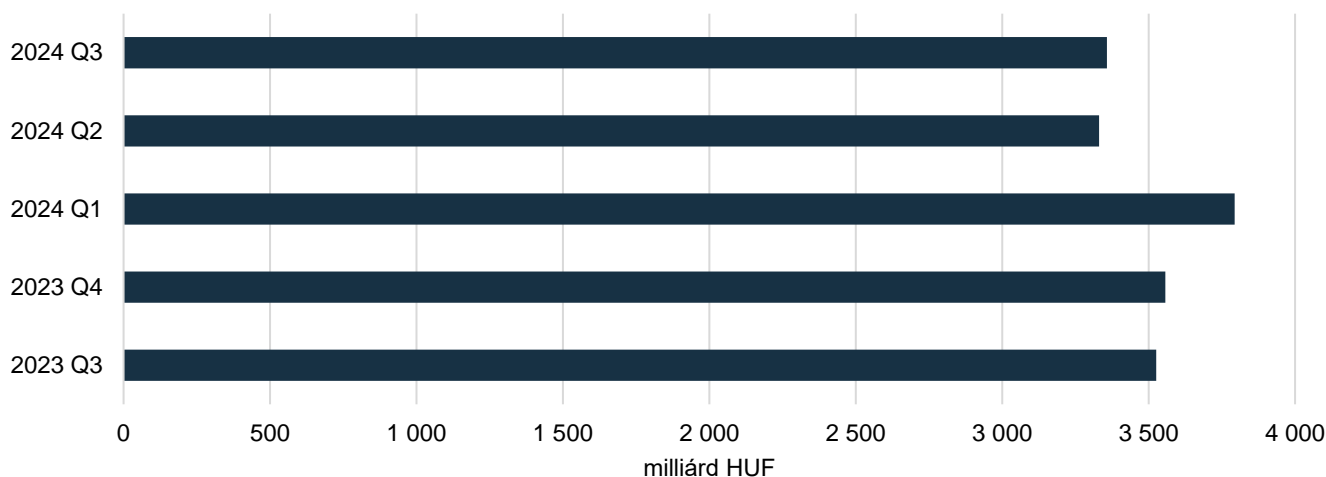
86. ábra: **A tíz legjelentősebb fedezet a mezőgazdaságban a hitelállomány nagysága szerint**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdasági hitelállomány fedezeteinek összesített aktuális hitelbiztosítéki értéke 3357,5 milliárd forintra csökkent (–4,8 százalék) 2024 harmadik negyedévében, az előző év azonos időszakához képest (87. ábra).

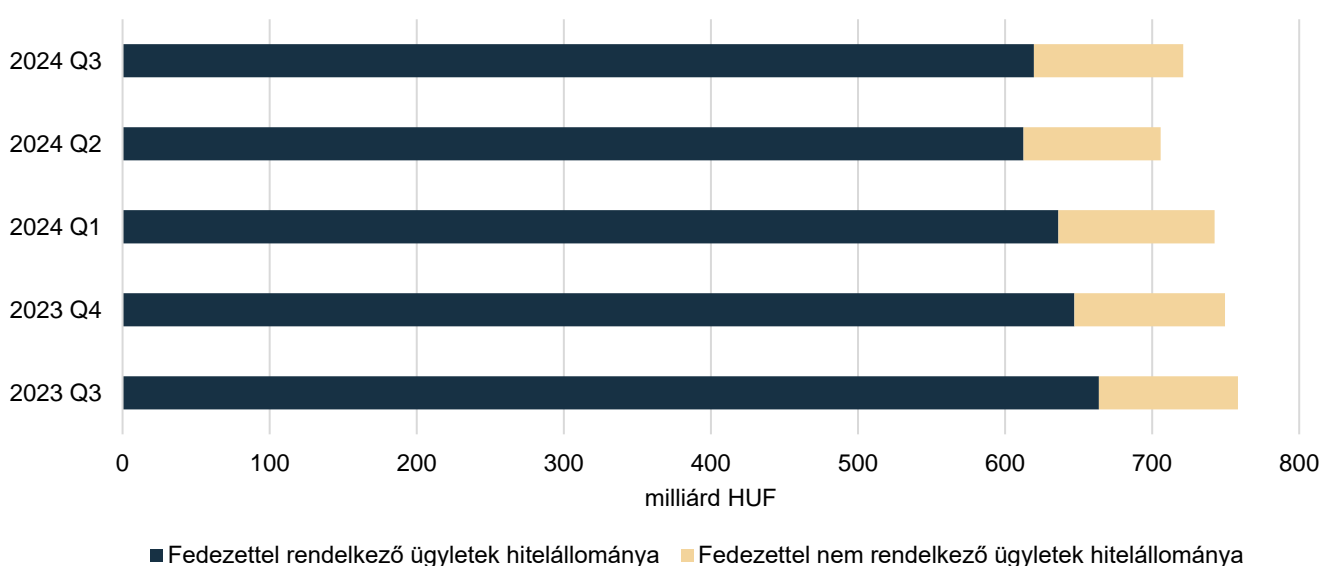
87. ábra: **A mezőgazdasági hitelállomány fedezeteinek összesített aktuális hitelbiztosítéki értéke kismértékben csökkent az előző év azonos időszakához képest**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az **élelmiszeripar** 721,1 milliárd forintos (2024 Q3) teljes hitelállományán belül a fedezettel rendelkező ügyletek 619,6 milliárd forintot (85,9 százalék) tettek ki 2024 harmadik negyedévének végén, ami 1,6 százalékpontos mérséklődést jelentett az előző év azonos időszakához képest (88. ábra).

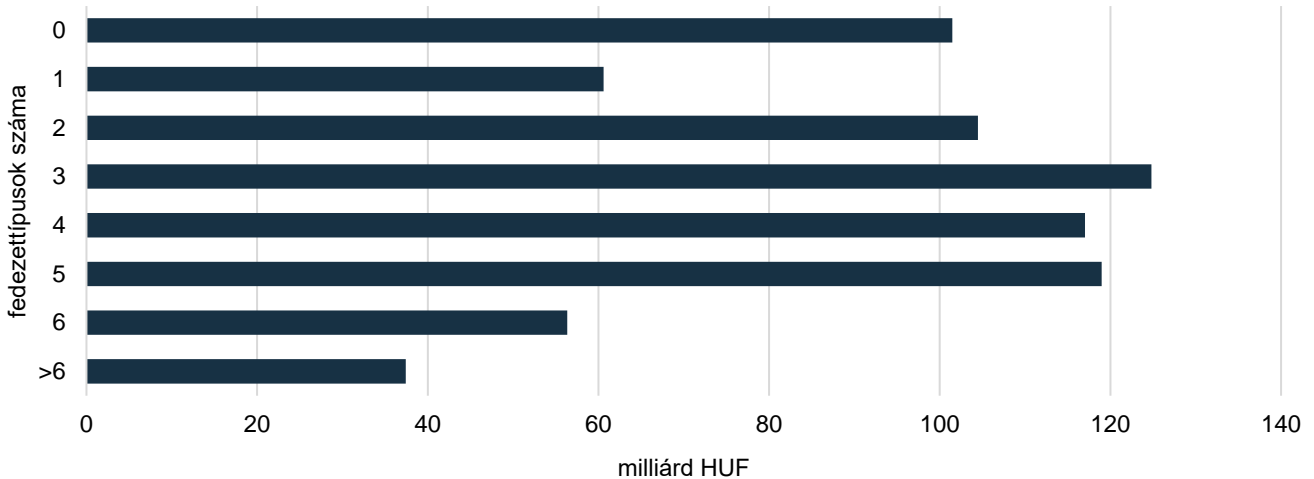
88. ábra: **Az élelmiszeriparban a fedezettel rendelkező ügyletek részesedése csökkent az előző év azonos időszakához képest**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeriparban a teljes hitelállományon belül a legnagyobb részesedéssel (17,3 százalék, 124,8 milliárd forint) a 3 fedezettípussal bíró ügyletek állománya rendelkezett 2024 harmadik negyedévében. Ezt követte 16,5 százalékos aránnyal (119,0 milliárd forint) az 5 fedezettípust magában foglaló ügyletek értéke (89. ábra).

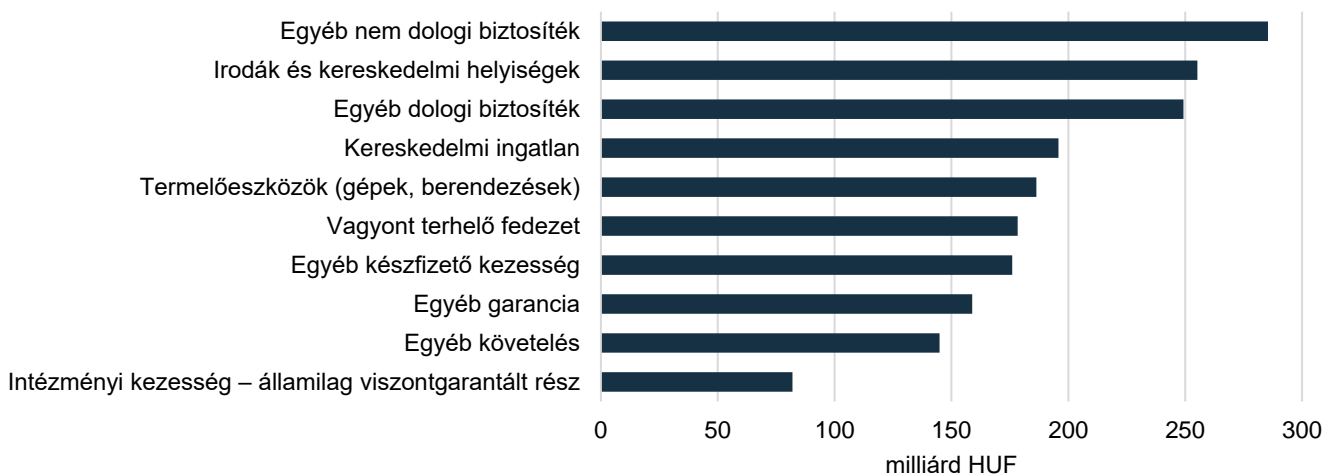
89. ábra: **Az élelmiszeripar hitelállományának alakulása a fedezettípusok száma szerint**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A hitelállomány nagysága szerint a tíz legjelentősebb fedezet közül az Egyéb nem dologi biztosítékok képviselték a legnagyobb hányadot, az élelmiszeripar hitelállományának 39,6 százalékát (285,4 milliárd forint). Ezt követték az Irodák és kereskedelmi helyiségek (35,4 százalék, 255,2 milliárd forint), majd az Egyéb dologi biztosítékok (34,6 százalék, 249,3 milliárd forint) (90. ábra). Egy hitelügylet mögött természetesen több fedezettípus is állhat, a fentiekben bemutatott ábra szerint.

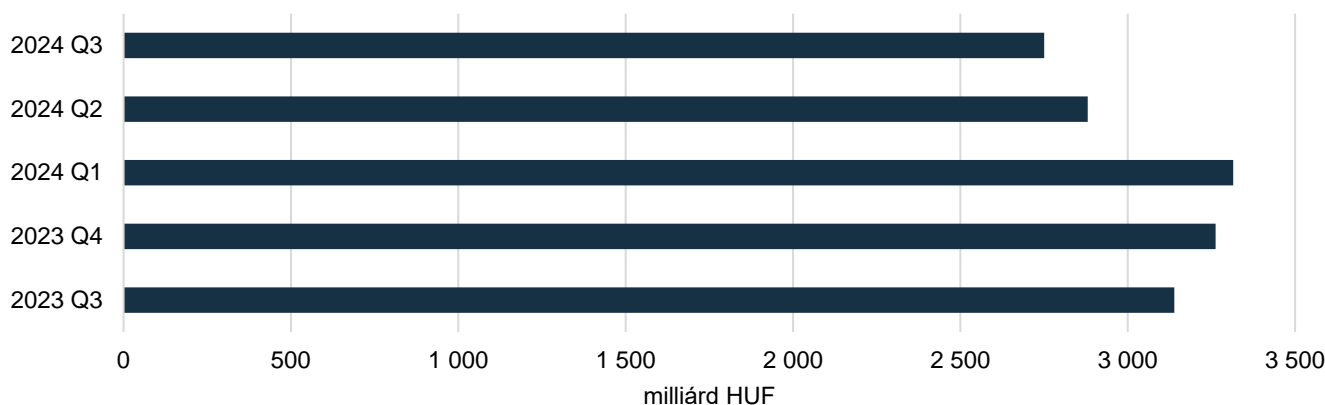
90. ábra: **A tíz legjelentősebb fedezet az élelmiszeriparban a hitelállomány nagysága szerint**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari hitelállomány fedezeteinek összesített aktuális hitelbiztosítéki értéke 2750,5 milliárd forintra (–12,4 százalékkal) csökkent 2024 harmadik negyedévében, az előző év azonos időszakához képest (91. ábra).

91. ábra: **Az élelmiszeripari hitelállomány fedezeteinek összesített aktuális hitelbiztosítéki értéke több mint 10 százalékkal csökkent az előző év azonos időszakához képest**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

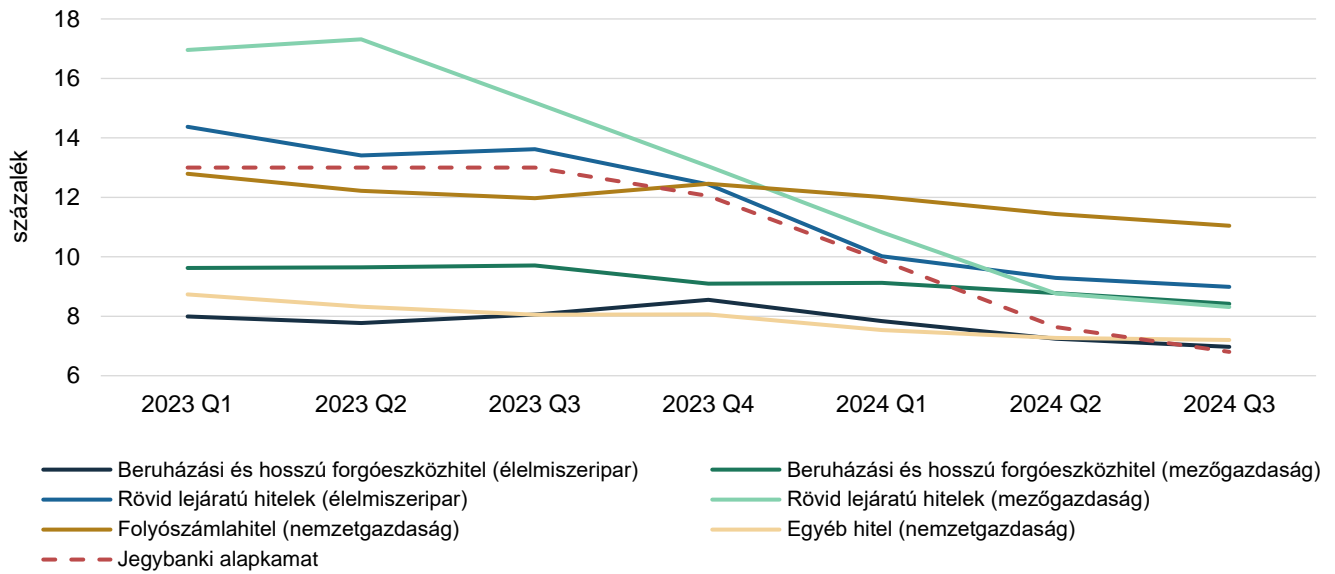
Jegybanksi kamat és a vállalati szektor kamatai

- A 2022. február végén kirobbant orosz–ukrán háború következményeinek enyhítésére a Monetáris Tanács negyedévente emelte a jegybanksi alapkamat szintjét: 4,4 százalékra (2022 Q1), 5,3 százalékra (2022 Q2), majd 10,5 százalékra (2022 Q3). Végül – többek között – a rendkívüli aszályhelyzet, az energiapiaci árrobbanás és a hatósági energiaár-szabályozás változása miatt megemelkedő infláció kezelésére tovább növelték az alapkamatot, 13,0 százalékra (2022 Q4).¹⁷ Ezt követően – 2023. október 24. után – fokozatosan csökkentették a jegybanksi alapkamatot, ezáltal az 2024 szeptember 30-án 6,5 százalékra mérséklődött.¹⁸
- Az MNB kamatlábakra vonatkozó adatai, valamint az MNB HITREG-adatbázisban szereplő hitelösszeggel súlyozott állományi kamatlábak alapján megállapítható, hogy az előző év azonos időszakához képest a jegybanksi alapkamat szintjében bekövetkező 6,2 százalékpontos csökkenés – bár változó mértékben, de – kihatott a nemzetgazdasági egyéb és folyószámlahitelek, valamint a mezőgazdasági és az élelmiszeripari rövid és hosszú lejáratú forintbitelek mérséklődésére is. A nemzetgazdasági egyéb hitelek kamata 7,2 százalékot (–0,9 százalékpont), a folyószámlahiteleké 11,0 százalékot (–0,9 százalékpont) ért el 2024 harmadik negyedévének végére. A mezőgazdasági és élelmiszeripari rövid lejáratú forintbitelek a jegybanksi alapkamat szintjét közelítették, előbbi 8,3 százalékot (–6,9 százalékpont), utóbbi 9,0 százalékot (–4,6 százalékpont) ért el 2024 szeptember végén. A mezőgazdasági és élelmiszeripari hosszú lejáratú forintbitelek kamata alig tért el a rövid lejáratúakétól, előbbi 8,4 százalékot, utóbbi 7,0 százalékot ért el a vizsgált időszak végén (92. ábra).

¹⁷ Forrás: MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2022. szeptember 27-i üléséről. <https://www.mnb.hu/monetaris-politika/a-monetaris-tanacs/kozlemenyek/2022/kozlemeny-a-monetaris-tanacs-2022-szeptember-27-i-uleserol>

¹⁸ https://www.mnb.hu/Jegybanksi_alapkamat_alakulasa

92. ábra: **A kamatlábak csökkentek 2024 harmadik negyedévében az előző év azonos időszakához képest**

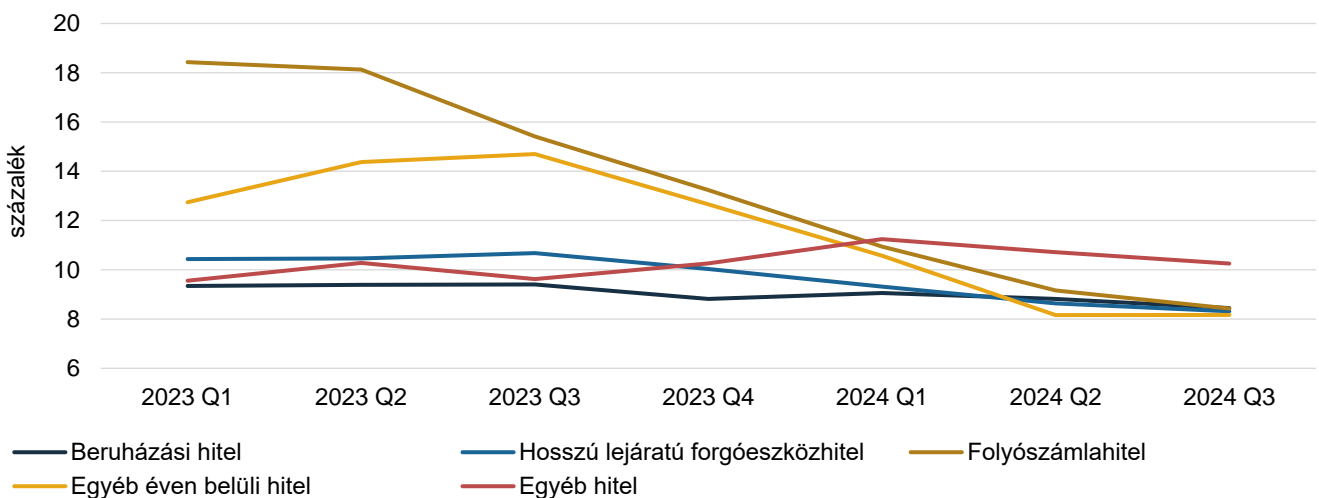

Megjegyzés: A jegybanki alapkamat értéke negyedéves időszakokkal súlyozott átlag.

Forrás: MNB- (nemzetgazdaság, jegybanki alapkamat) és MNB HITREG-adatok (mezőgazdaság és élelmiszeripar) alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A **mezőgazdasági** piaci *forinthitelek* kamatai a különböző hiteltípusoknál jellemzően csökkentek az előző év azonos időszakához képest. Az éven belüli hiteleknel a folyószámlahitelek kamata 8,4 százalékra (–7,0 százalékpont), az egyéb éven belüli hitelek kamata 8,2 százalékra (–6,5 százalékpont) módosult 2024 harmadik negyedévének végére. Mindkettő alacsonyabb volt a nemzetgazdasági folyószámlahitelek kamatánál. Az éven túli hitelekben belül a beruházási hitelek kamata 8,4 százalékot (–1,0 százalékpont), a hosszú lejáratú forgóeszközhitelké 8,3 százalékot (–2,4 százalékpont) ért el. Egyedül az egyéb hitelek kamata emelkedett (10,3 százalékra) 2024 harmadik negyedévének végére (93. ábra).

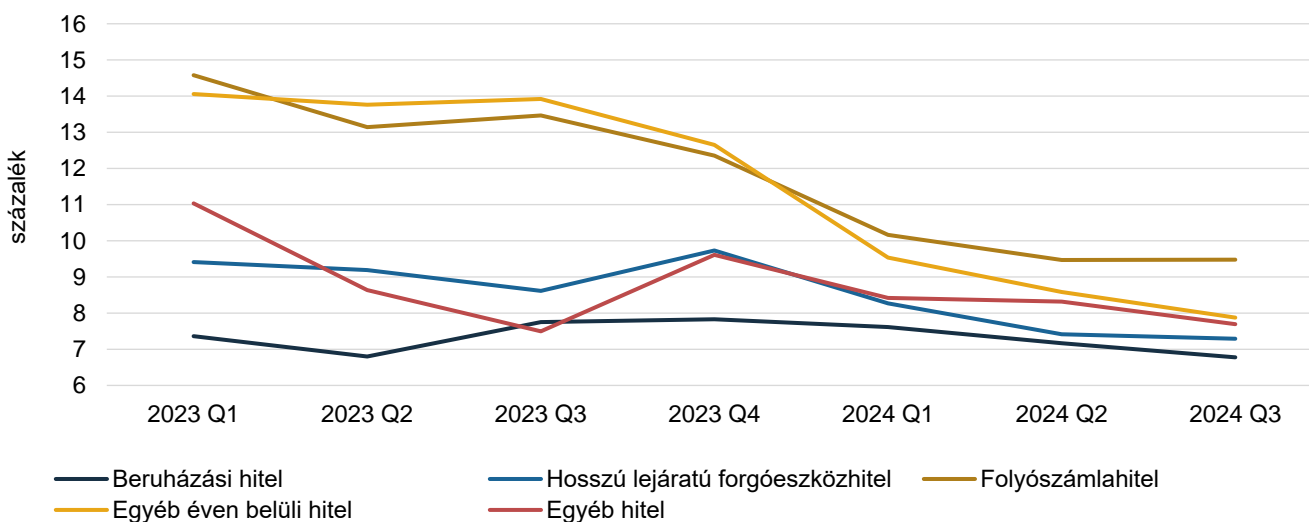
93. ábra: **A mezőgazdasági piaci forinthitelek kamatai az egyes hiteltípusokban jellemzően csökkentek a vizsgált időszakban**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaságban a forinthitelekkel ellentétben a *devizahitelek*nél csak minimális módosulások történtek a kamatszintben az előző év azonos időszakához képest. Minden hiteltípusnál 0,5 százalékpontnál alacsonyabb mértékű volt a változás. A kamatszint a beruházási és az egyéb hitelekénél 5,6 és 5,7 százalék, az egyéb éven belüli hitelekénél 5,0 százalék, míg a folyószámlahitelekénél és a hosszú lejáratú forgóeszközhitelenél 4,6 és 4,7 százalék volt 2024 harmadik negyedévének végén (13. melléklet).
- A mezőgazdasági piaci *beruházási és hosszú lejáratú forgóeszköz forinthitelek* kamatai közül az állattenyésztés alágazatban történt jelentősebb változás (–1,5 százalékpont), ugyanakkor ezen a területen volt a legalacsonyabb a kamat értéke, 6,9 százalék 2024 harmadik negyedévének végén (14. melléklet).
- A mezőgazdasági piaci *beruházási és hosszú lejáratú forgóeszköz devizahitelek* kamatai alágazati bontásban alig változtak az előző év azonos időszakához képest. A legmagasabb devizahitel-kamat a szántóföldi növénytermesztés területen volt tapasztalható (5,8 százalék) 2024 harmadik negyedévének végén (15. melléklet).
- A mezőgazdasági piaci *rövid lejáratú forinthitelek* kamatai alágazati bontásban jelentősen csökkentek (meghaladva a jegybanki alapkamat mérséklődésének mértékét is) az előző év azonos időszakához viszonyítva. A legnagyobb csökkenés (–7,9 százalékpont) és a legkedvezőbb kamatkondíció (7,9 százalék) is az egyéb alágazat szereplőit jellemezte (16. melléklet).
- A piaci *rövid lejáratú devizahitelek* kamatai alágazati bontásban alig módosultak a vizsgált időszakban. A legkedvezőbb rövid devizahitel-kamatokat az állattenyésztők tudták igénybe venni (4,7 százalék) 2024 harmadik negyedévének végén (17. melléklet).
- Az **élelmiszeripari** piaci *forinthitelek* kamatainak csökkenése az egyes hiteltípusoknál is megfigyelhető volt (hasonlóan a mezőgazdasághoz). Az éven belüli hitelekénél a folyószámlahitelek kamata 9,5 százalékra (–4,0 százalékpont), az egyéb éven belüli hitelek kamata 7,9 százalékra (–6,0 százalékpont) módosult 2024 harmadik negyedévének végére. Mindkettő alacsonyabb volt a nemzetgazdasági folyószámlahitelek kamatánál. Az éven túli hitelekben belül a hosszú lejáratú forgóeszközhitel kamata 7,3 százalékra (–1,3 százalékpont) csökkent, a beruházási hiteleké 6,8 százalékra (–1,0 százalékpont) mérséklődött. Az élelmiszeriparban az egyéb hitelek kamata 7,7 százalékra (+0,2 százalékpont) emelkedett (94. ábra).

94. ábra: **Az élelmiszeripari piaci forinthitelek kamatai az egyes hiteltípusokban jellemzően csökkentek a vizsgált időszakban**

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

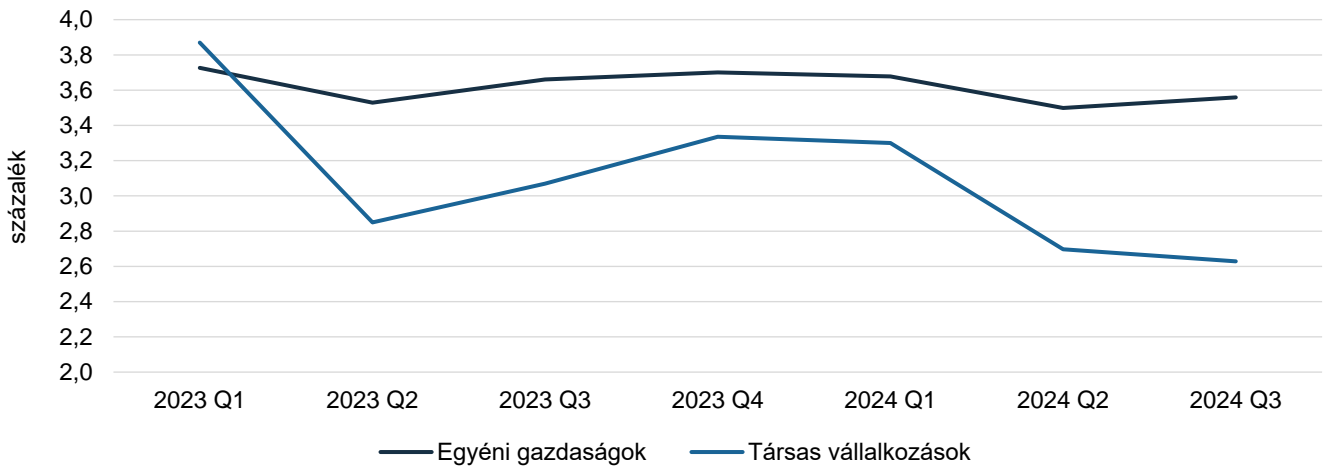
- Az élelmiszeriparban (hasonlóan a mezőgazdasághoz) a forinthitelekkel ellentétben a *devizahiteleknél* csak minimális módosulások történtek a kamatszintben az előző év azonos időszakához képest. Továbbra is a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek kamata volt a legmagasabb (5,3 százalék), a folyószámlahitelek kamata nem változott (4,8 százalék), azonban nagy éven belüli ingadozás volt tapasztalható (18. melléklet).
- A piaci *beruházási és hosszú lejáratú forgóeszköz forinthitelek* kamatai közül a tejfeldolgozásban és a növényi, állati olaj gyártása területen történt a legnagyobb változás az előző év azonos időszakához képest (előbbinél –4,3 százalékpont, utóbbinál +2,5 százalékpont). Ugyanakkor a legmagasabb kamatot a gyümölcs-, zöldségfeldolgozásban tevékenykedőknek kellett fizetniük (9,7 százalék), a legalacsonyabbat a növényi, állati olaj gyártása alágazat szereplőinek (5,1 százalék) 2024 harmadik negyedévének végén (19. melléklet).
- Az élelmiszeripari piaci *beruházási és forgóeszköz devizahitelek* kamatai alágazati bontásban jellemzően emelkedtek az előző év azonos időszakához képest. A legnagyobb emelkedés (+3,0 százalékpont) és egyben a legmagasabb devizahitel-kamat a takarmány gyártása területen volt tapasztalható, 5,8 százalék 2024 harmadik negyedévének végén (20. melléklet).
- A piaci *rövid lejáratú forinthitelek* kamatainak csökkenése az alágazatokat tekintve legtöbb esetben nem érte el a jegybanki alapkamat csökkenésének mértékét. A legkedvezőbb kamatkondíció (7,7 százalék) a növényi, állati olaj gyártása alágazat szereplőit érintette. A legmagasabb kamatszint (11,8 százalék) a pékáru, tésztafélék gyártása alágazatot jellemezte (21. melléklet).
- A piaci *rövid lejáratú devizahitelek* kamatai alágazati bontásban mérsékelten változtak a vizsgált időszakban. A legkedvezőbb rövid devizahitel kamatokat a pékáru, tésztafélék gyártása alágazat szereplői tudták igénybe venni (4,2 százalék) 2024 harmadik negyedévének végén. A legmagasabb kamatszint (5,7 százalék) a növényi, állati olaj gyártása alágazatot jellemezte (22. melléklet).

Mellékletek

Mellékletek jegyzéke

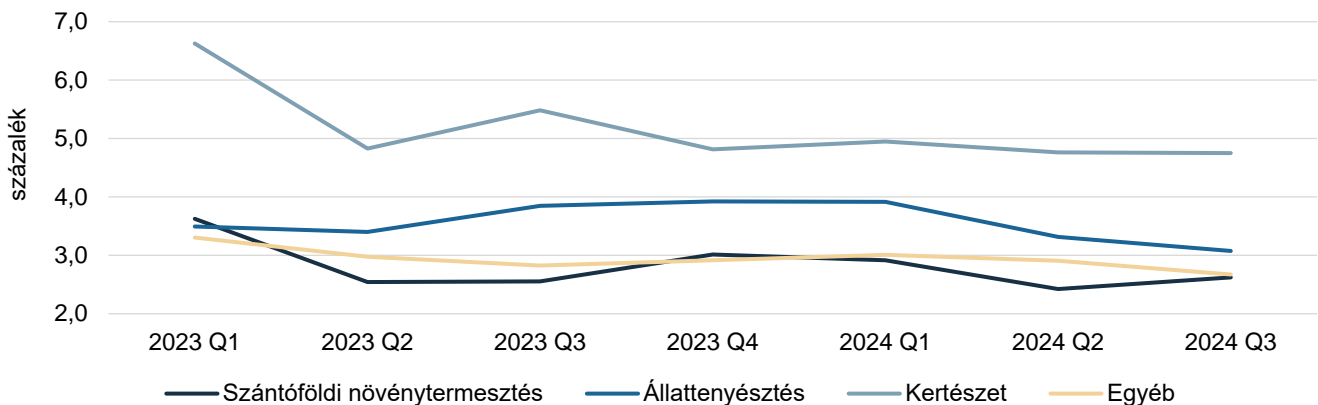
1. melléklet:	Az értékvesztéssel való fedezettség alakulása a mezőgazdaságban egyéni gazdaságok és társas vállalkozások bontásban.....	83
2. melléklet:	Az értékvesztéssel való fedezettség alakulása a mezőgazdaságban alágazati bontásban	83
3. melléklet:	Az értékvesztéssel való fedezettség alakulása az élelmiszeriparban kkv-bontásban	83
4. melléklet:	Az értékvesztéssel való fedezettség alakulása az élelmiszeriparban alágazati bontásban	84
5. melléklet:	NPL-ráta a mezőgazdaságban egyéni gazdaságok és társas vállalkozások bontásban	84
6. melléklet:	NPL-ráta a mezőgazdaságban a hitel jellege szerinti bontásban	84
7. melléklet:	A mezőgazdaság nemteljesítő hiteleinek megoszlása egyéni gazdaságok és társas vállalkozások bontásban	85
8. melléklet:	A mezőgazdaság nemteljesítő hiteleinek megoszlása a hitel jellege szerinti bontásban.....	85
9. melléklet:	NPL-ráta az élelmiszeriparban a hitel jellege szerinti bontásban	86
10. melléklet:	NPL-ráta az élelmiszeriparban alágazati bontásban.....	86
11. melléklet:	Az élelmiszeripar nemteljesítő hiteleinek megoszlása a hitel jellege szerinti bontásban	87
12. melléklet:	Az élelmiszeripar nemteljesítő hiteleinek megoszlása alágazati bontásban	87
13. melléklet:	A mezőgazdasági piaci devizahitelek kamatainak alakulása a hitel jellege szerinti bontásban	88
14. melléklet:	A mezőgazdasági piaci beruházási és hosszú lejáratú forgóeszköz forinthitelek kamatainak alakulása alágazati bontásban.....	88
15. melléklet:	A mezőgazdasági piaci beruházási és hosszú lejáratú forgóeszköz devizahitelek kamatainak alakulása alágazati bontásban.....	89
16. melléklet:	A mezőgazdasági piaci rövid lejáratú forinthitelek kamatainak alakulása alágazati bontásban	89
17. melléklet:	A mezőgazdasági piaci rövid lejáratú devizahitelek kamatainak alakulása alágazati bontásban	90
18. melléklet:	Az élelmiszeripari piaci devizahitelek kamatainak alakulása a hitel jellege szerinti bontásban	90
19. melléklet:	Az élelmiszeripari piaci beruházási és hosszú lejáratú forgóeszköz forinthitelek kamatainak alakulása alágazati bontásban.....	91
20. melléklet:	Az élelmiszeripari piaci beruházási és hosszú lejáratú forgóeszköz devizahitelek kamatainak alakulása alágazati bontásban.....	91
21. melléklet:	Az élelmiszeripari piaci rövid lejáratú forinthitelek kamatainak alakulása alágazati bontásban	92
22. melléklet:	Az élelmiszeripari piaci rövid lejáratú devizahitelek kamatainak alakulása alágazati bontásban	92

1. melléklet: Az értékvesztéssel való fedezettség alakulása a mezőgazdaságban egyéni gazdaságok és társas vállalkozások bontásában

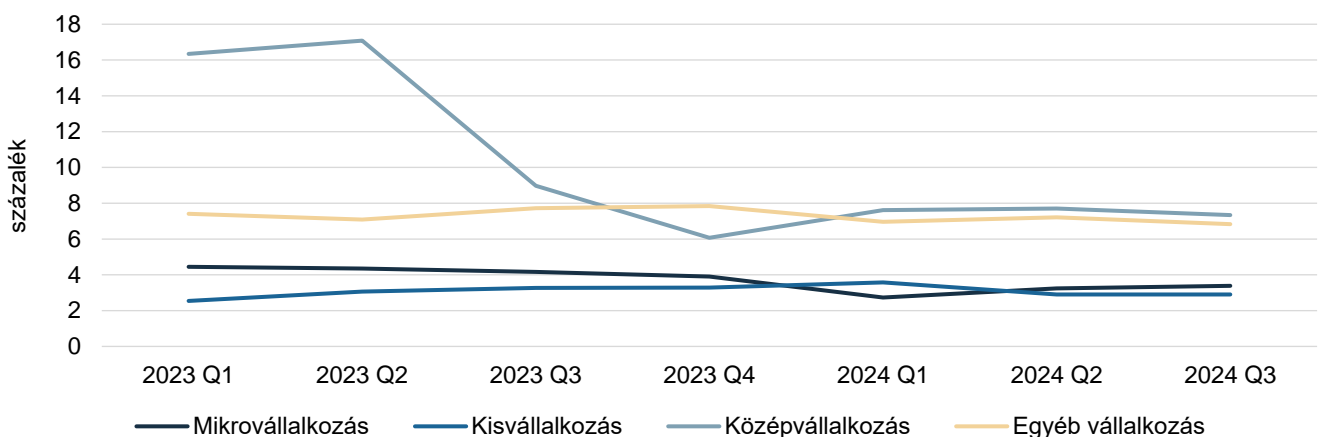
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

2. melléklet: Az értékvesztéssel való fedezettség alakulása a mezőgazdaságban alágazati bontásban

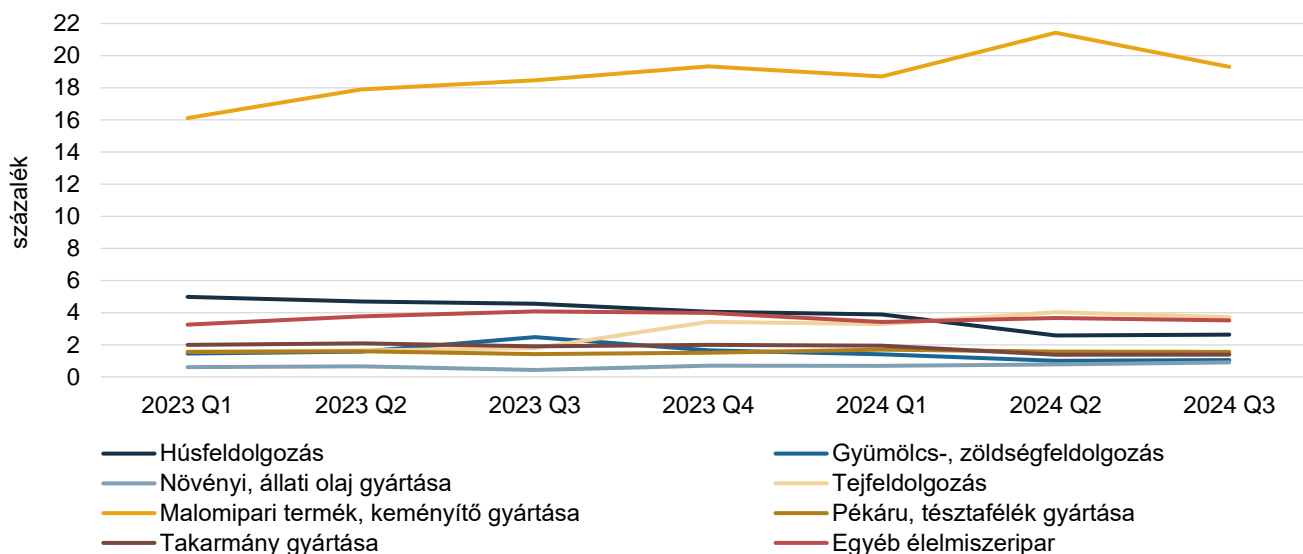
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

3. melléklet: Az értékvesztéssel való fedezettség alakulása az élelmiszeriparban kkv-bontásban

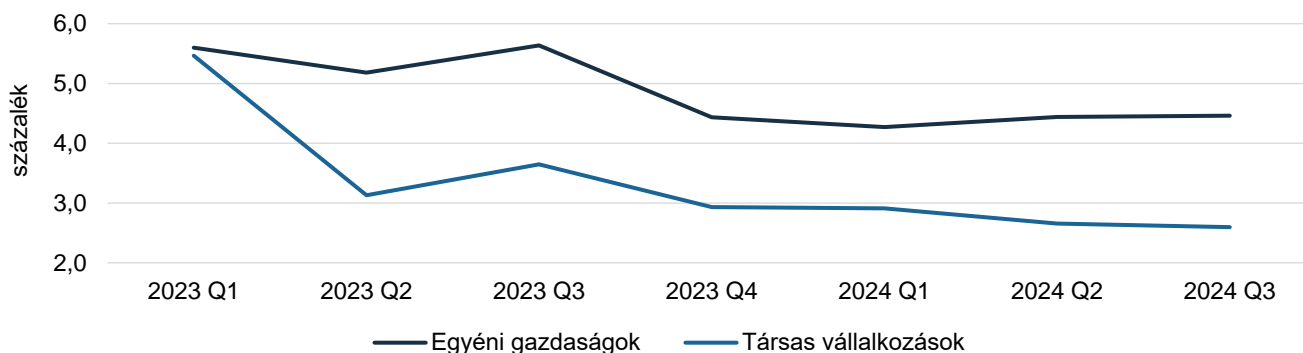
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

4. melléklet: Az értékvesztéssel való fedezettség alakulása az élelmiszeriparban alágazati bontásban

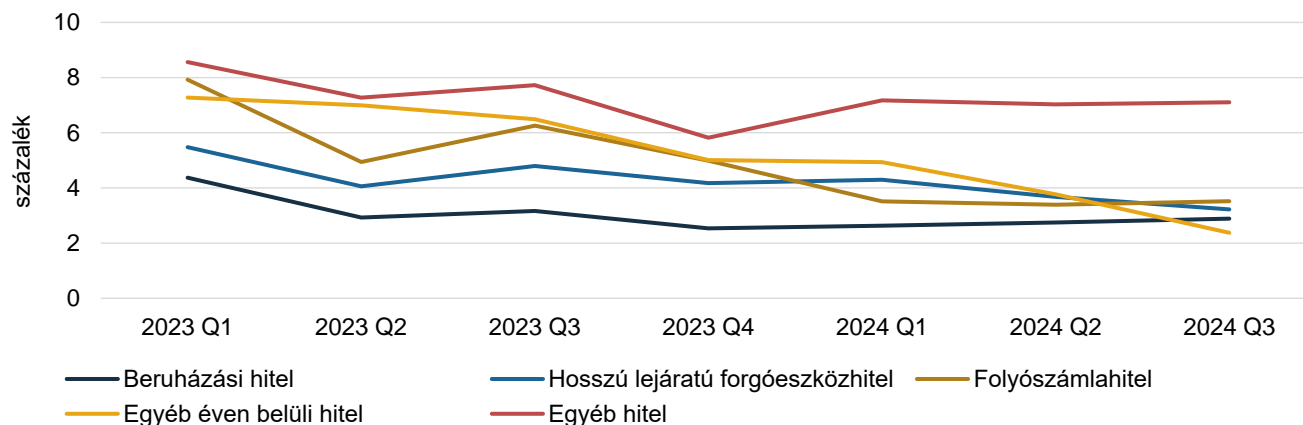
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

5. melléklet: NPL-ráta a mezőgazdaságban egyéni gazdaságok és társas vállalkozások bontásban

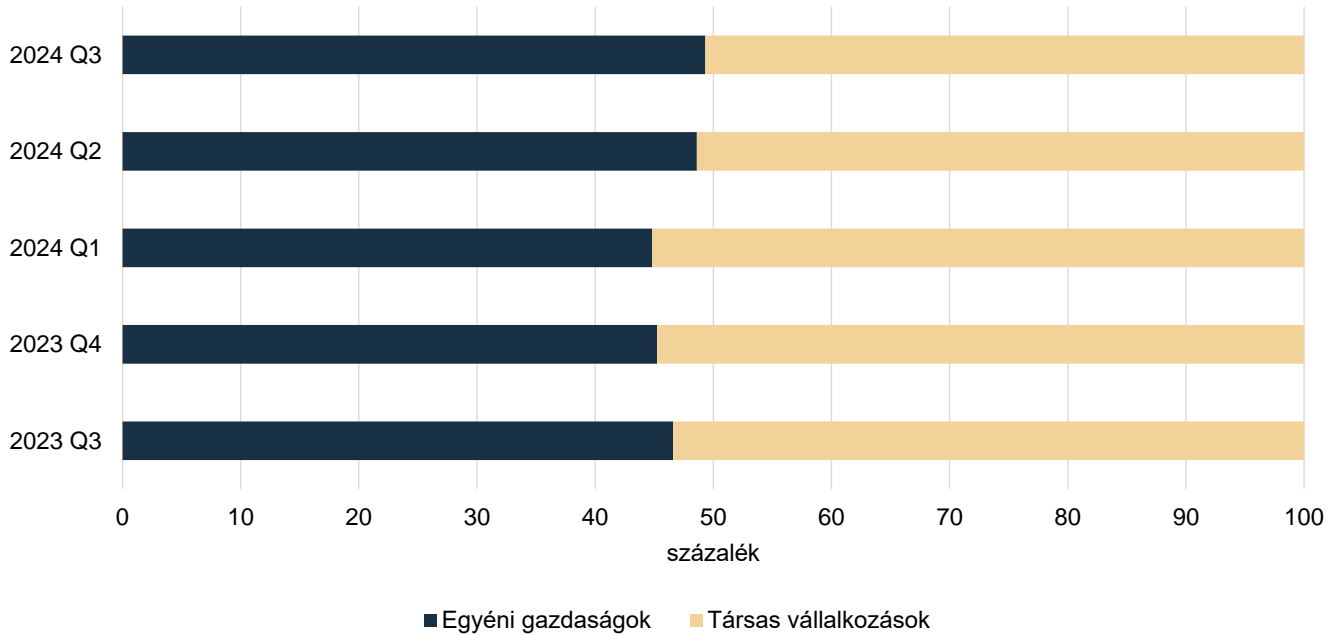
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

6. melléklet: NPL-ráta a mezőgazdaságban a hitel jellege szerinti bontásban

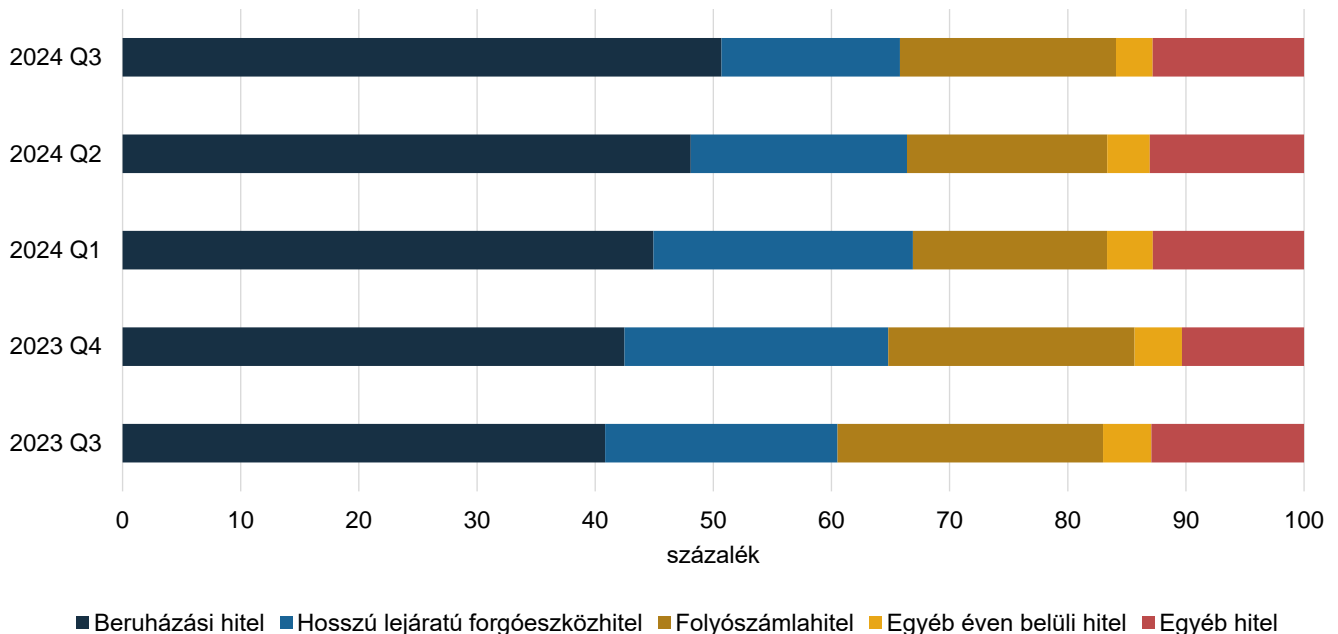
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

7. melléklet: A mezőgazdaság nemteljesítő hiteleinek megoszlása egyéni gazdaságok és társas vállalkozások bontásában

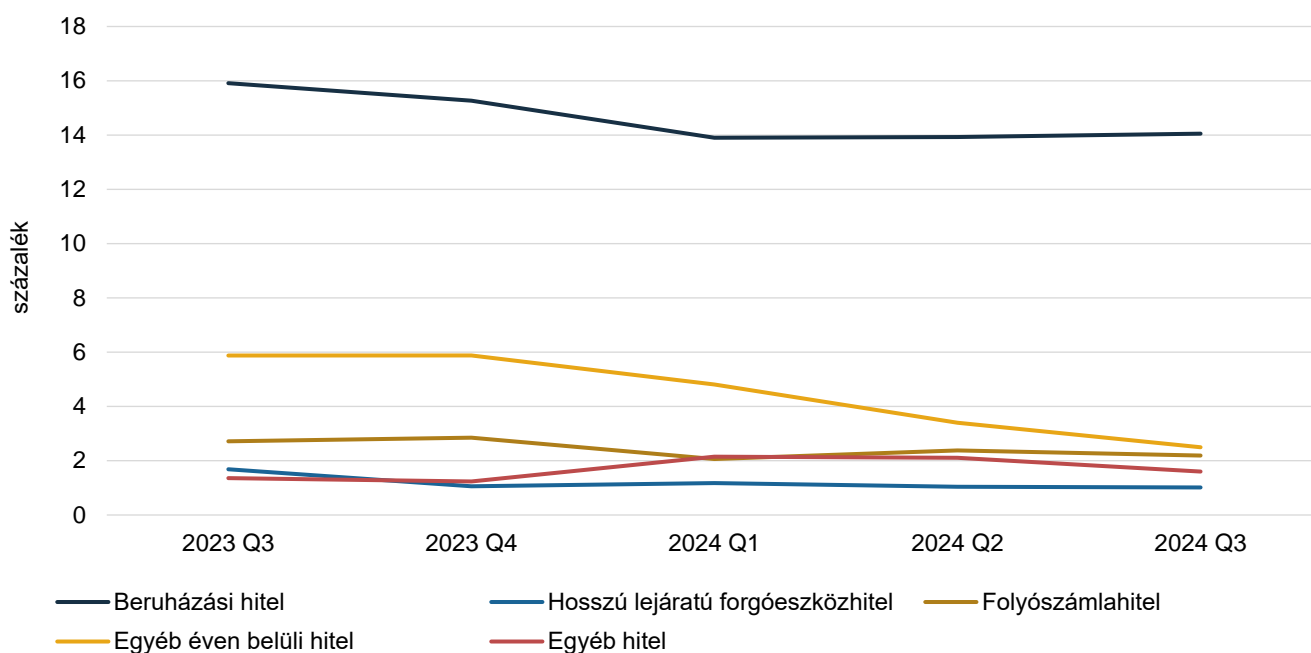
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

8. melléklet: A mezőgazdaság nemteljesítő hiteleinek megoszlása a hitel jellege szerinti bontásban

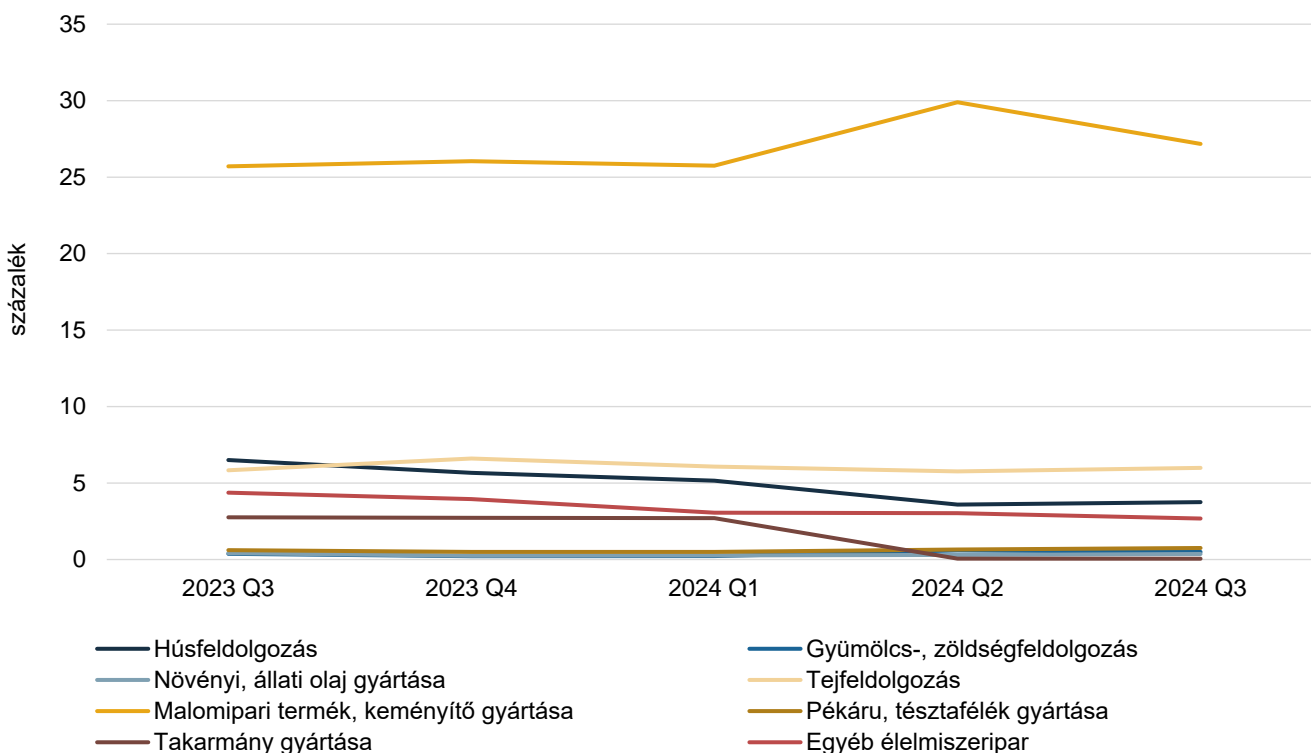
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

9. melléklet: NPL-ráta az élelmiszeriparban a hitel jellege szerinti bontásban

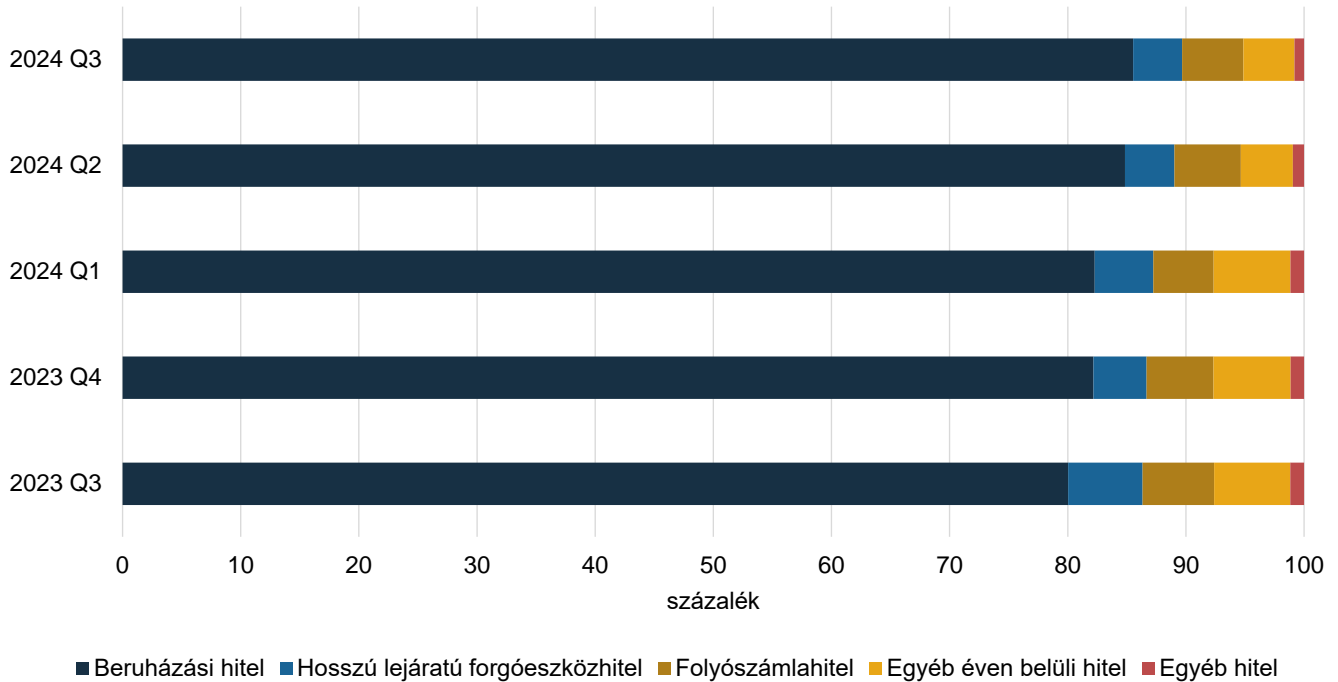
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

10. melléklet: NPL-ráta az élelmiszeriparban alágazati bontásban

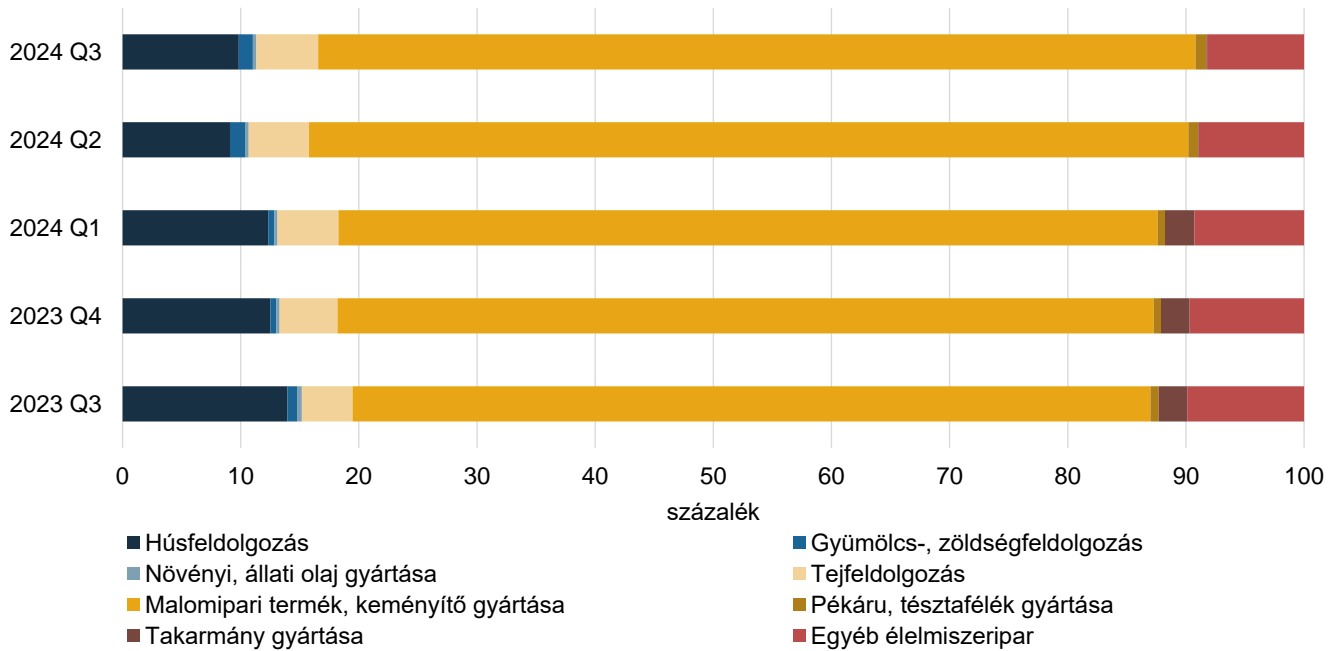
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

11. melléklet: Az élelmiszeripar nemteljesítő hiteleinek megoszlása a hitel jellege szerinti bontásban

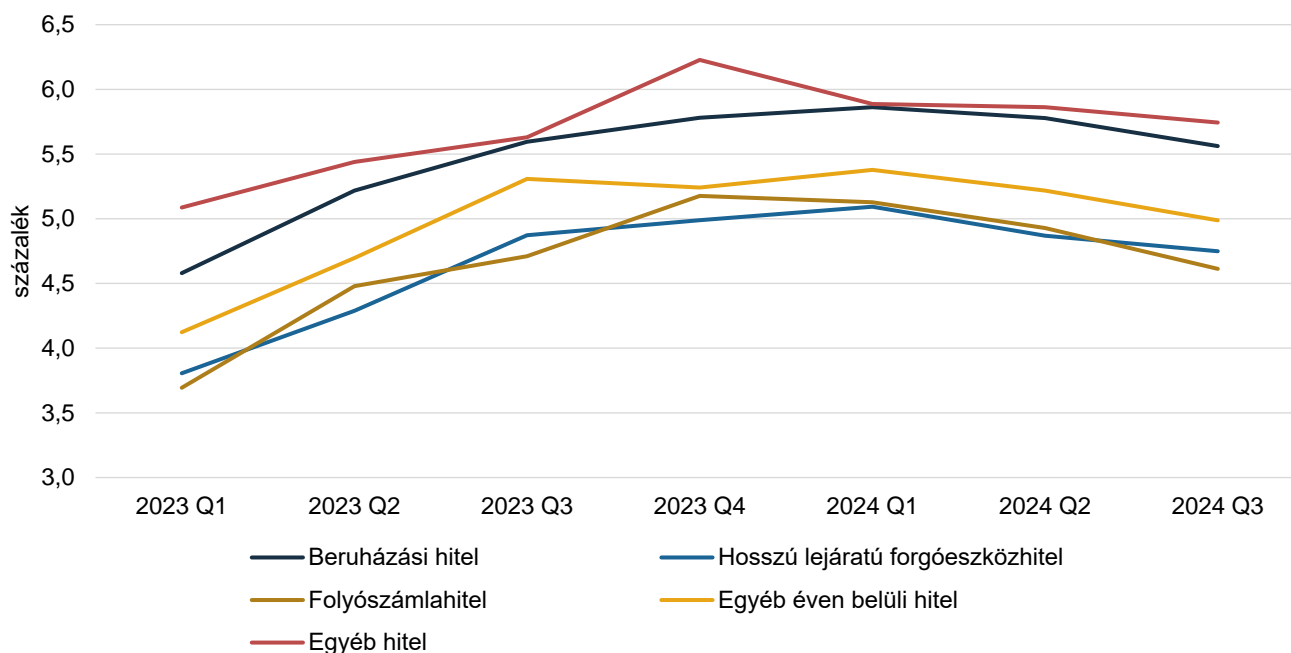
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

12. melléklet: Az élelmiszeripar nemteljesítő hiteleinek megoszlása alágazati bontásban

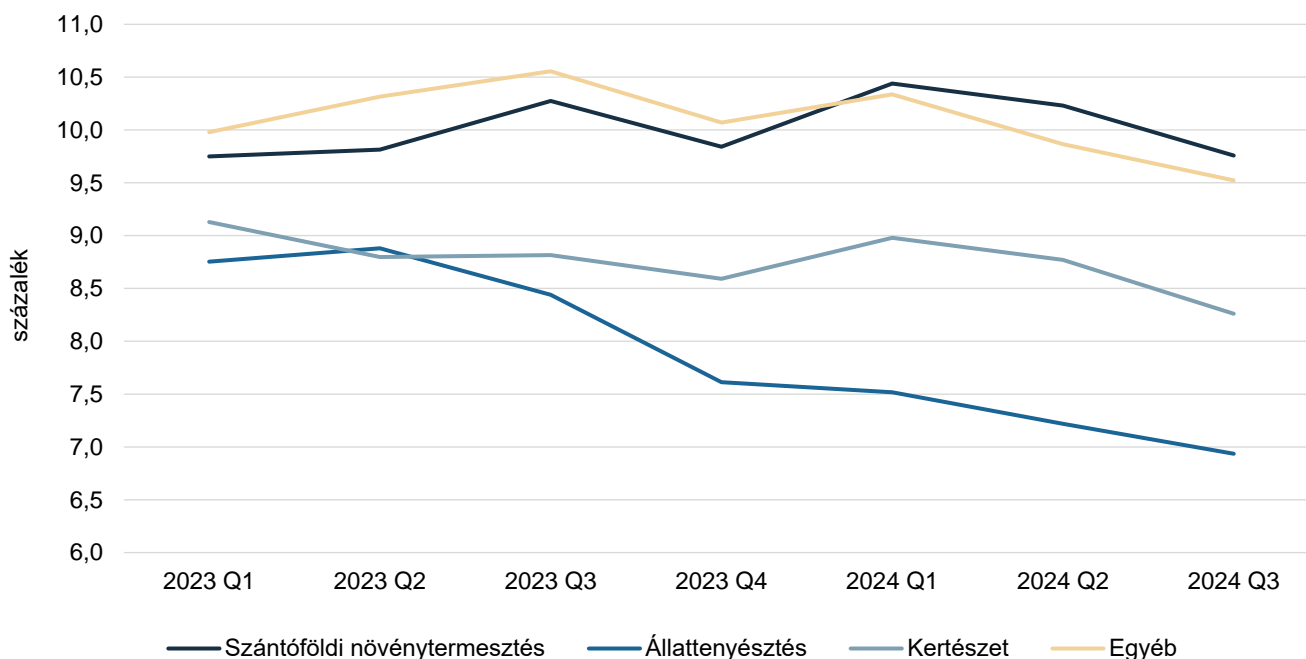
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

13. melléklet: A mezőgazdasági piaci devizahitelek kamatainak alakulása a hitel jellege szerinti bontásban

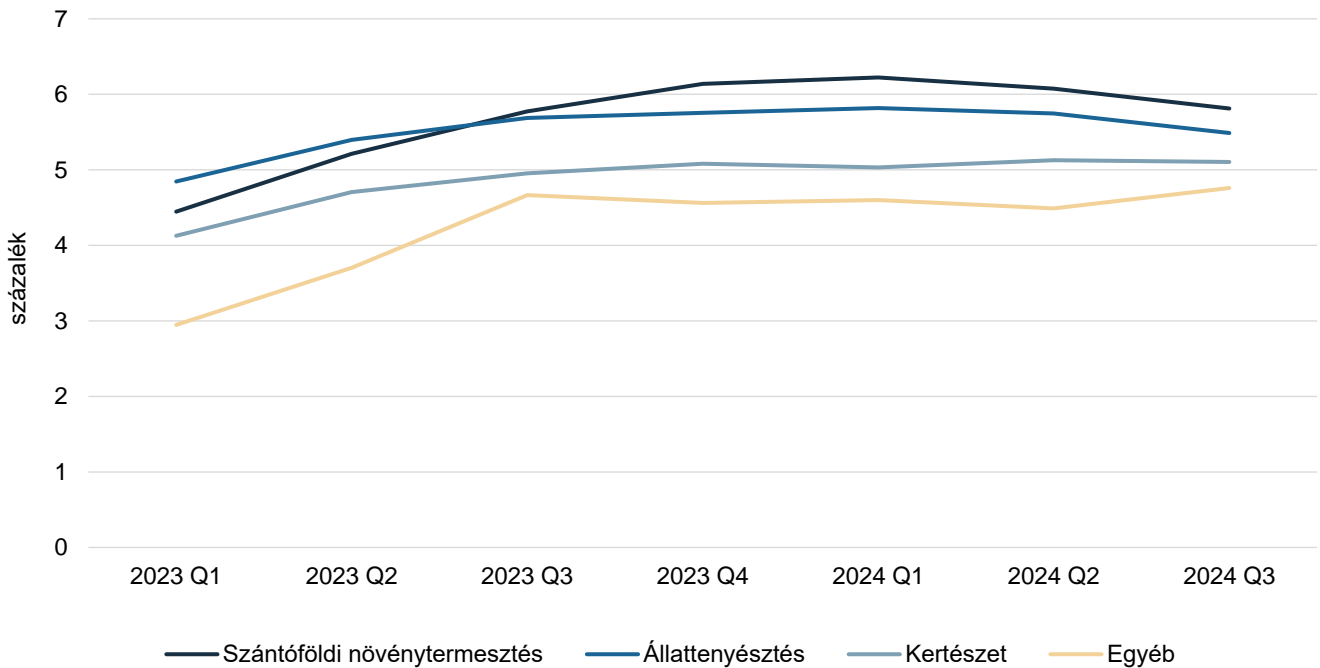
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

14. melléklet: A mezőgazdasági piaci beruházási és hosszú lejáratú forgóeszköz forintbitelek kamatainak alakulása alágazati bontásban

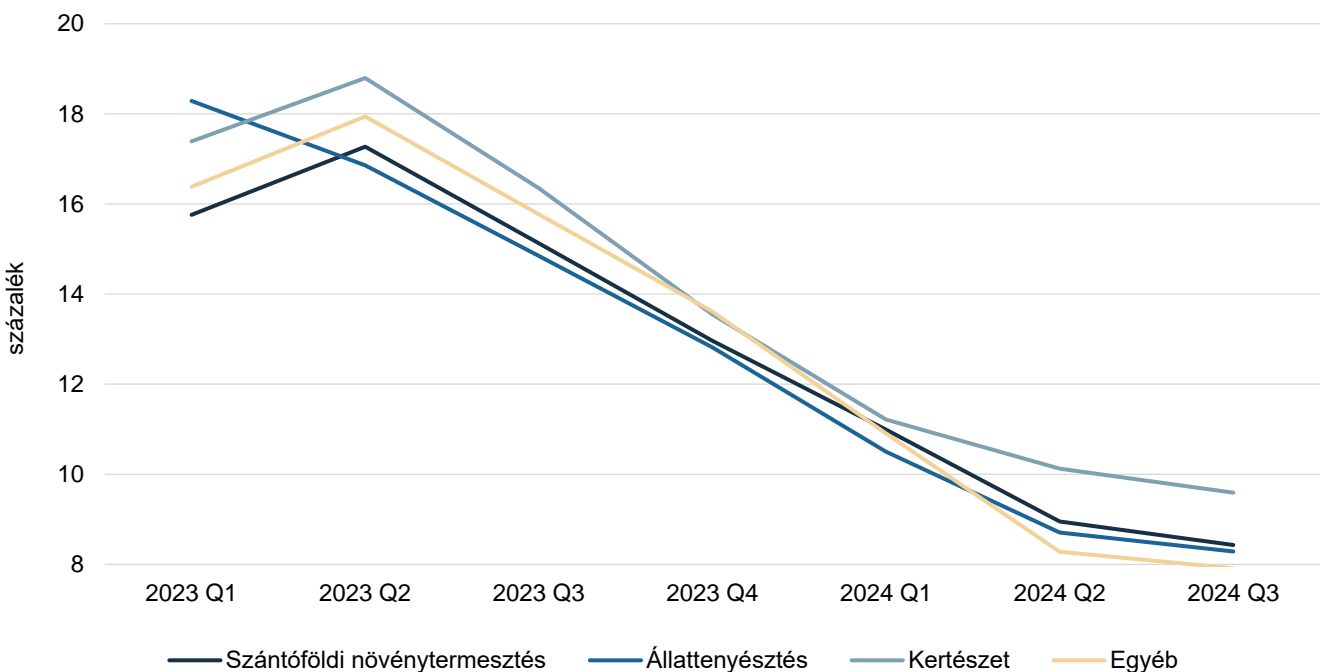
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

15. melléklet: A mezőgazdasági piaci beruházási és hosszú lejáratú forgóeszköz devizahitelek kamatainak alakulása alágazati bontásban

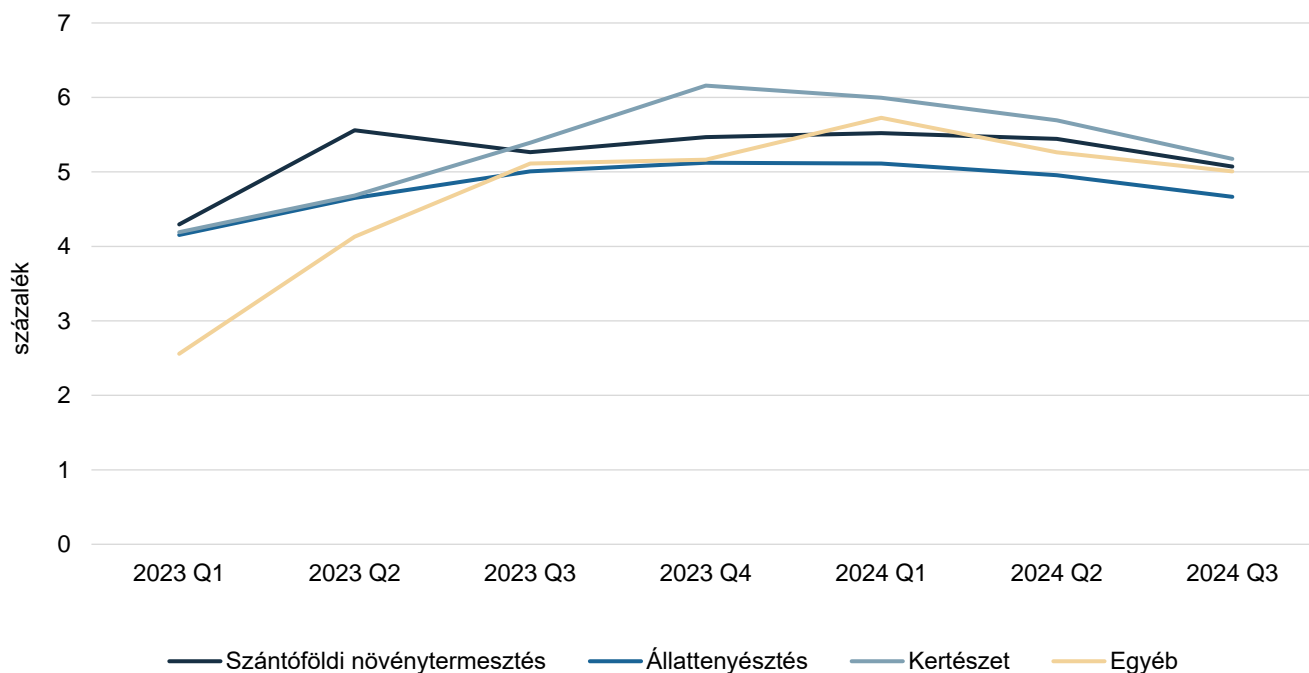
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

16. melléklet: A mezőgazdasági piaci rövid lejáratú forintbitelek kamatainak alakulása alágazati bontásban

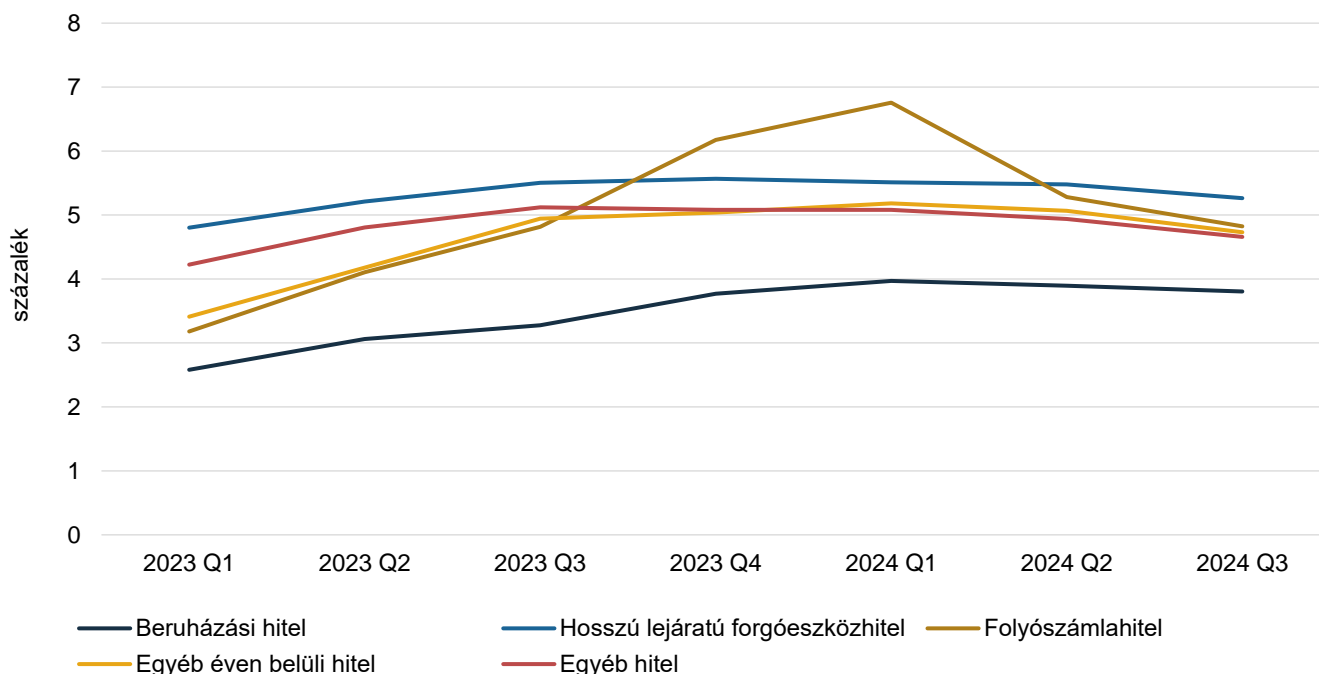
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

17. melléklet: A mezőgazdasági piaci rövid lejáratú devizahitelek kamatainak alakulása alágazati bontásban

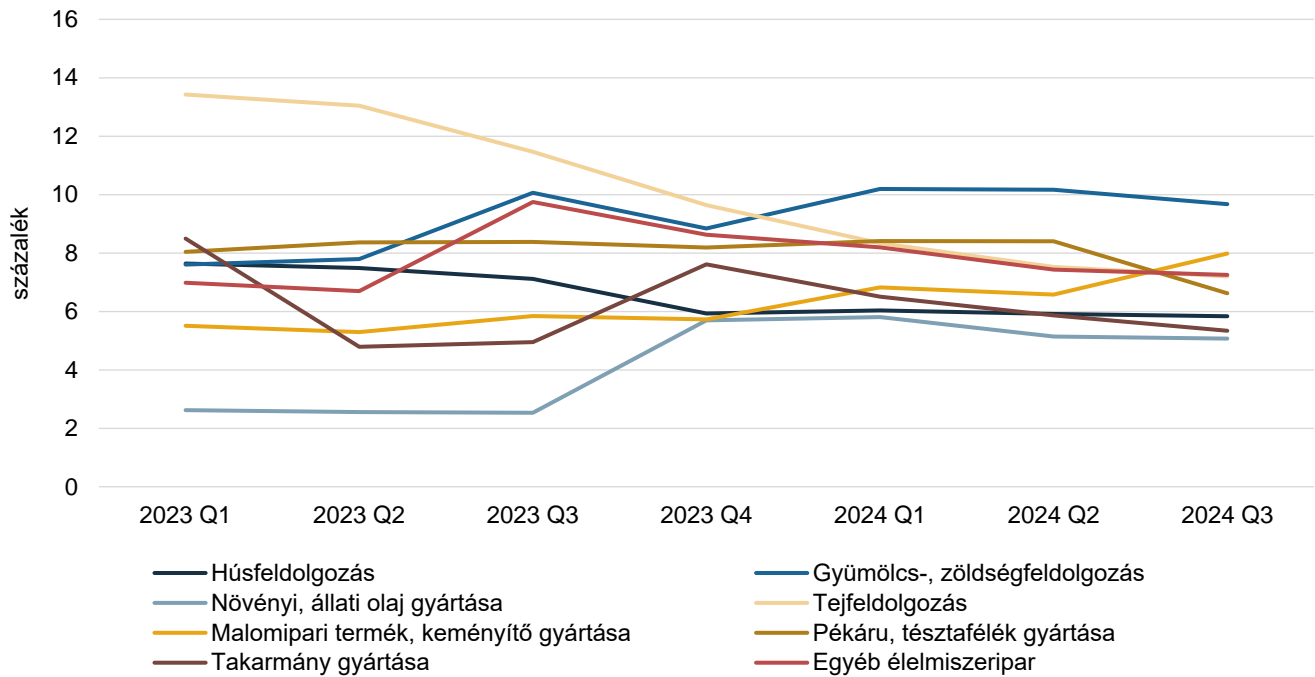
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

18. melléklet: Az élelmiszeripari piaci devizahitelek kamatainak alakulása a hitel jellege szerinti bontásban

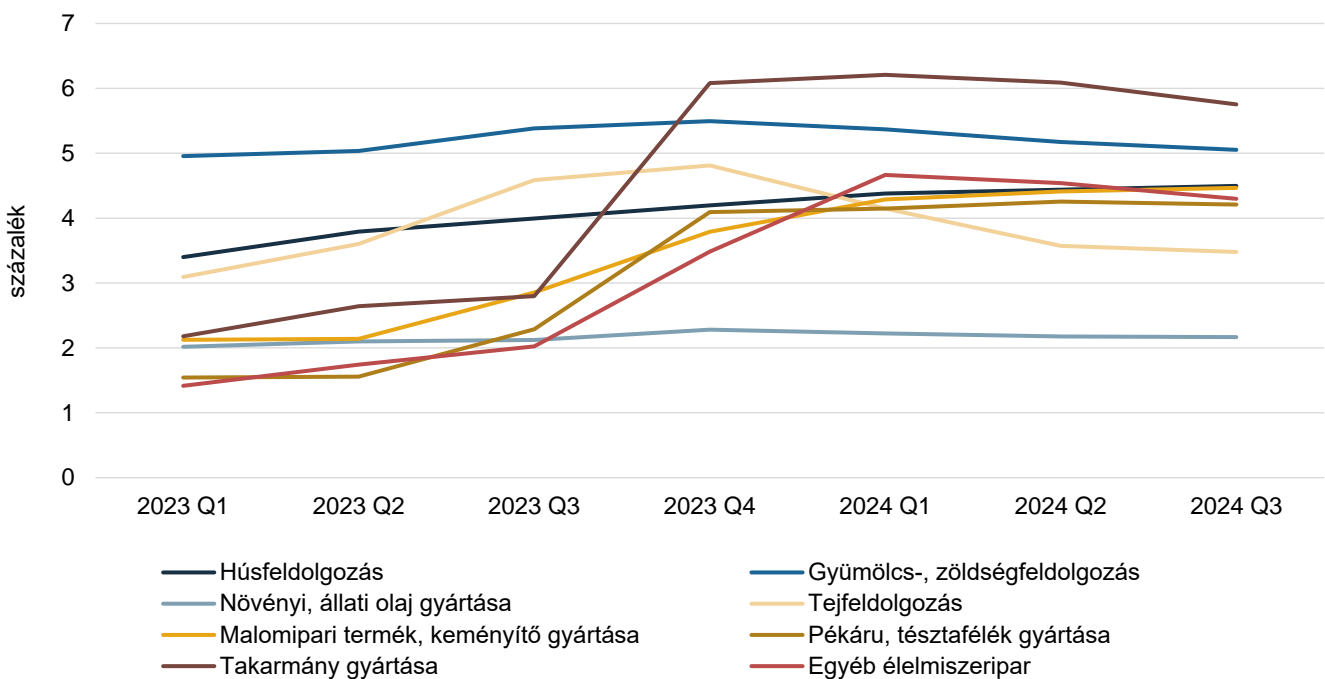
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

19. melléklet: Az élelmiszeripari piaci beruházási és hosszú lejáratú forgóeszköz forinthitelek kamatainak alakulása alágazati bontásban

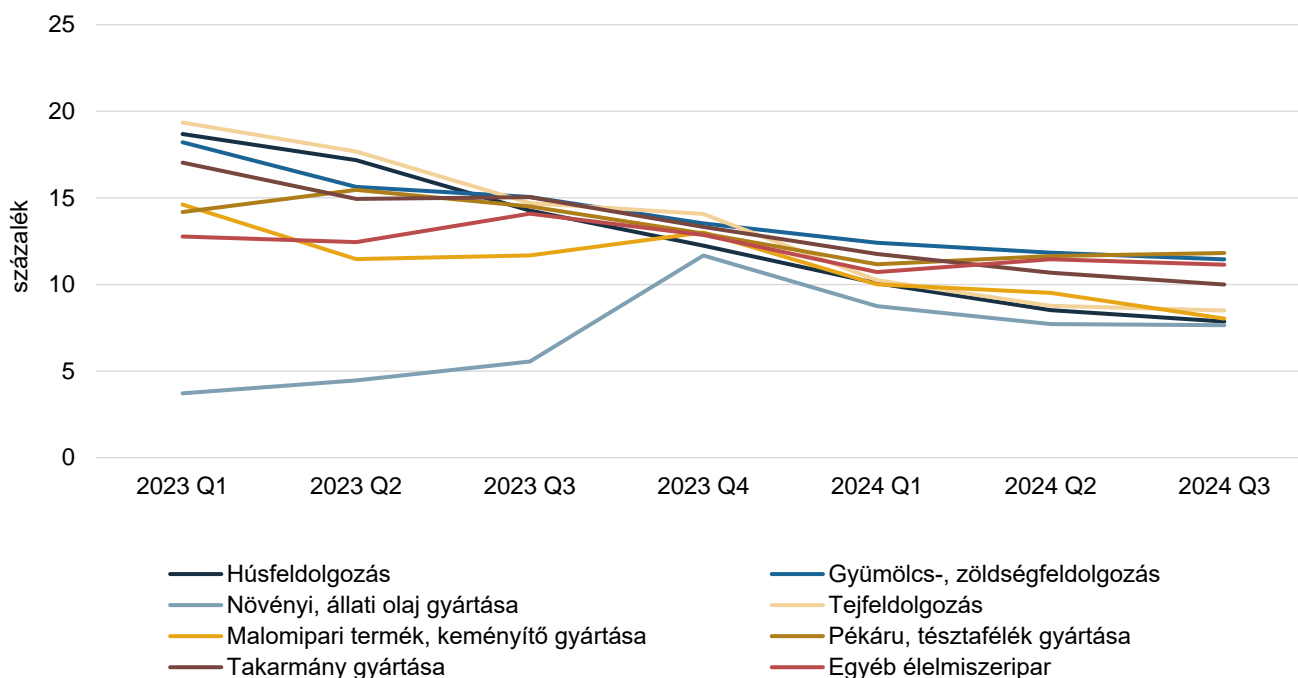
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

20. melléklet: Az élelmiszeripari piaci beruházási és hosszú lejáratú forgóeszköz devizahitelek kamatainak alakulása alágazati bontásban

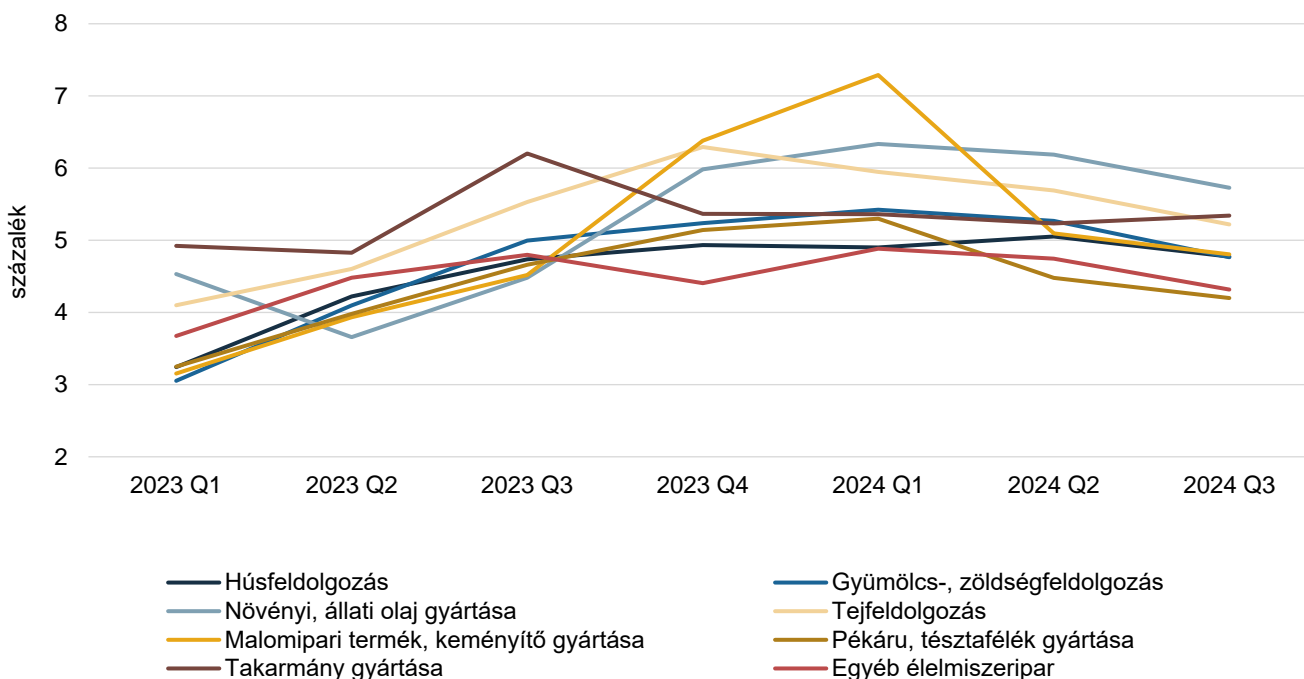
Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

21. melléklet: Az élelmiszeripari piaci rövid lejáratú forintHITELEK kamatainak alakulása alágazati bontásban

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

22. melléklet: Az élelmiszeripari piaci rövid lejáratú devizahitelek kamatainak alakulása alágazati bontásban

Forrás: MNB HITREG-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

